

Γεωγραφία

Πρώτο βιβλίο

5

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΡΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΑΝΗΤΡΑΚΟΥ Α. Β. 1950

25

E233

Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α

Διὰ τὴν Πέμπτην τάξιν τοῦ Δημοτικῆς Σχολείου

Ἐπιμελείαι

ΔΗΜ. ΤΣΑΜΑΣΦΥΡΟΥ

Τέως Ἐκπαιδευτικῆς Συμβούλου

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. ΑΘΗΝΑΙ

1934

Τὰ γνήσια αντίτυπα φέρουν τὴν κατωτέρω ὑπογραφήν

Β. Δημητράκου

PRINTED IN GREECE — 1934

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

1. Ἡ Γῆ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα.

2. Ἡ Γῆ εἶναι μία πολὺ μεγάλη σφαῖρα. Δὲν βλέπομεν τὴν σφαιρικότητα τῆς γῆς, διότι δὲν ἤμποροῦμεν νὰ τὴν ἴδωμεν ὅλην. Ἄν ἦτο δυνατὸν νὰ σταθῶμεν μακρὰν, πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν γῆν, τότε μόνον θὰ ἐβλέπομεν τὸ σφαιρικὸν σχῆμα τῆς. Ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειάν τῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ζῶμεν, καὶ ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν τῆς βλέπομεν πολὺ μικρὸν μέρος τῆς γῆς, καὶ δι' αὐτὸ μᾶς φαίνεται ἐπίπεδον.

ΟΡΙΖΩΝ

1. Ὄταν στεκώμεθα εἰς μέρος ὑψηλόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἤμποροῦμε νὰ βλέπωμεν μακρὰν πρὸς τὴν θάλασσαν, χωρὶς νὰ ἐμποδίζεται τὸ βλέμμα μας ἀπὸ ὑψώματα ἢ νησιά, βλέπομεν τὸν θόλον τοῦ οὐρανοῦ νὰ καταβαίνει ἕως τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ νὰ κάμνη μὲ αὐτὴν γραμμὴν. Ἡ γραμμὴ αὕτη, ὅταν κυττάζωμεν ἀπὸ πλοῖον, πού εὐρίσκεται μακρὰν ἀπὸ κάθε ξηρὰν, εἶναι σωστὸς κύκλος καὶ λέγεται ὀρίζων.

2. Ὁ ὀρίζων, ὅσον ἀναβαίνομεν ὑψηλότερα, γίνεται πλατύτερος. Δηλαδή ἀπὸ ὑψηλότερον μέρος βλέπομεν μεγαλύτεραν ἔκτασιν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι μία ἀπόδειξις, ὅτι ἡ γῆ εἶναι σφαῖρα, διότι μόνον εἰς σφαῖραν ἤμπορεῖ νὰ γίνεταί αὐτό.

ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΟΣ

1. Ὄταν διὰ πρώτην φοράν πηγαίνωμεν εἰς ἓνα τόπον, πρώτη φροντίς μας εἶναι νὰ προσανατολισθῶμεν, νὰ μάθωμεν δηλαδή, πρὸς ποῖον μέρος βλέπουν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τὸν ἥλιον, ὅταν ἀνατέλλῃ τὸ πρωί.

Ἄν στραφῶμεν πρὸς τὴν ἀνατολὴν καὶ ἀπλώσωμεν τὰ χεῖρια μας πλάγια, ἔχομεν ἔμπρὸς μας τὴν ἀνατολὴν, ὀπίσω

μας τὴν δύσιν, εἰς τὸ ἀριστερόν μας χέρι τὸν βοριὰ καὶ εἰς τὸ δεξιόν μας τὸν νοτιὰ. Ἔτσι μὲ τὸν προσανατολισμὸν ἡμποροῦμεν νὰ εὕρωμεν τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος.

2. Πυξίς. Ὁρθότερα προσανατολιζόμεθα μὲ τὴν πυξίδα. Αὐτὴ εἶναι μία μαγνητισμένη βελόνη, τοποθετημένη ὀριζοντίως ἐπάνω εἰς ἓνα στήριγμα καὶ ἡμπορεῖ νὰ στρέφεται γύρω εἰς τὸ στήριγμα πολὺ εὐκόλως.

3. Ἡ βελόνη τῆς πυξίδος ἔχει τὸ ἰδίωμα νὰ λαμβάνη τὴν διεύθυνσιν ἀπὸ τὸν βοριὰ πρὸς τὸν νοτιὰ σχεδόν. Ἄν λοιπὸν λάβωμεν τὴν πυξίδα καὶ τὴν θέσωμεν ἐπάνω εἰς ἓν τραπέζι, θὰ λάβῃ μόνη της ἡ βελόνη τὴν διεύθυνσιν ἀπὸ Β. πρὸς Ν.

Η ΞΗΡΑ ΚΑΙ Η ΘΑΛΑΣΣΑ

1. Ἡ ξηρά. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς κανεὶς δὲν τὸ εἶδε. Τὸ ἐξωτερικὸν ὅμως τῆς γῆς εἶναι στερεὸς φλοιός, ὁ ὁποῖος εἰς ἄλλο μέρος εἶναι σκεπασμένος ἀπὸ θάλασσαν καὶ εἰς ἄλλο ὄχι. Ἐκεῖνα τὰ μέρη τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ποὺ ἐξέχουν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἂν εἶναι μεγάλα λέγονται Ἡπειροὶ καὶ ἂν εἶναι μικρὰ νῆσοι. Ἡ ξηρά, δηλαδὴ ἡπείροι καὶ νῆσοι, κατέχουν κάτι περισσότερον ἀπὸ τὸ ἐν τέταρτον τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ αἱ θάλασσαὶ κάτι ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ τρία τέταρτα.

2. Ὅλη ἡ ξηρὰ χωρίζεται εἰς τρία μεγάλα τεμάχια :

α. Τὸν παλαιὸν κόσμον, ποὺ ἔχει τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Εὐρώπην.

β. Τὸν νέον κόσμον· ὁ νέος κόσμος ἔχει τὴν ἡπειρον Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν. Τὸ μῆκος τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἶναι 18.000 χιλιόμετρα.

γ. Τὴν Αὐστραλίαν. Ἡ τελευταία αὐτὴ ἡπειρος κάμνει, μαζί μὲ πολλὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, τὴν ἡπειρον, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν Ὠκεανίαν.

δ. Τὰς πολικὰς ἡπείρους, ἀρκτικὴν καὶ ἀνταρκτικὴν, καὶ τὴν μεγάλην νῆσον Γροιλανδίαν.

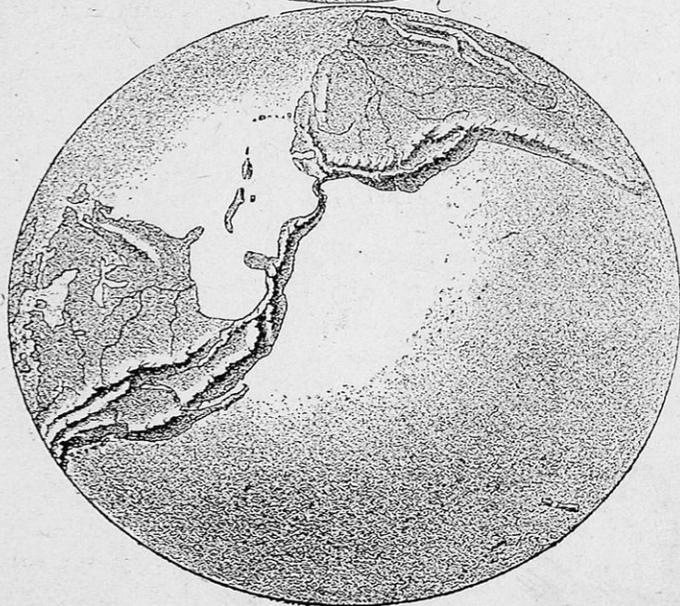
Θάλασσα. Μὲ τὸ γενικὸν αὐτὸ ὄνομα καλοῦμεν τὴν ὑγρὰν ἔκτασιν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἀρχίζομεν νὰ μετρῶμεν κατακορύφως τὸ ὕψος τῶν διαφόρων σημείων τῆς ξηρᾶς, δηλαδὴ τῶν πεδιάδων, τῶν ὄροπεδίων καὶ τῶν βουνῶν.

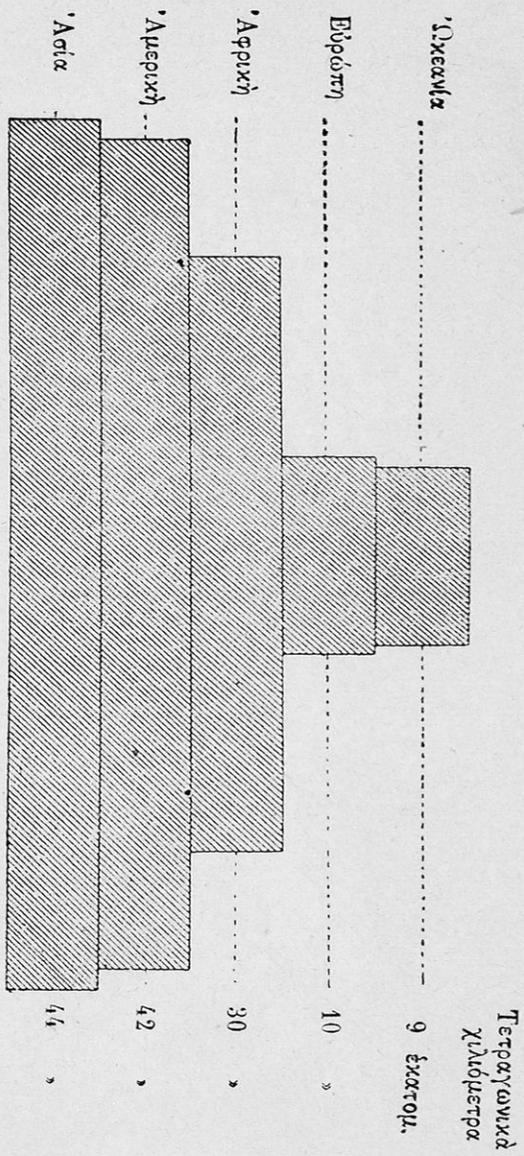
Ἡ θάλασσα ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ

Παλαιός κόσμος

1. Νέος Κόσμος

Συγκριτικὸν μέγεθος τῶν πέντε 'Ηπείρων.

ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ εἶναι πολὺ εὐκολώτερον νὰ ταξιδεύσωμεν εἰς αὐτὴν παρὰ εἰς τὴν ἠπειρον, διησκόλυνε πάρα πολὺ τὴν ἐξερεύνησιν τῆς γῆς. Σήμερον ἤξεύρομεν ὅλας τὰς πλευστάς θαλάσσας λεπτομερῶς, ἐνῶ δὲν ἤξεύρομεν ἀκόμη τὸ ἐσωτερικὸν ὄλων τῶν ἠπείρων.

Ἐκτὸς τούτου, ἀποτελεῖ ἡ θάλασσα τὴν μεγάλην δεξαμενὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν γίνονται οἱ ἄτμοι καὶ αἱ βροχαί, καὶ χωρὶς αὐτὰς οἱ τόποι θὰ ἦσαν ἄγονοι καὶ δὲ θὰ ἐφύτρωνε τίποτε· καὶ καθὼς θὰ ἴδωμεν, κάμνει καὶ τὸ κλίμα μαλακώτερον.

Θαλάσσιος κυματισμός. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης δὲν εἶναι πάντοτε ἤσυχος. Συχνὰ ἔχει κύματα μικρὰ ἢ μεγάλα. Τοῦτο γίνεται, ὅταν τινὲς θάλασσαν κτυποῦν οἱ ἄνεμοι.

Ὠκεανοί. Ὠκεανούς λέγομεν τὰ πέντε μεγαλύτερα τεμάχια τῆς θαλάσσης. Αὐτοὶ εἶναι:

α. Ἀτλαντικὸς ὠκεανός.

β. Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανός.

γ. Ἰνδικὸς ὠκεανός.

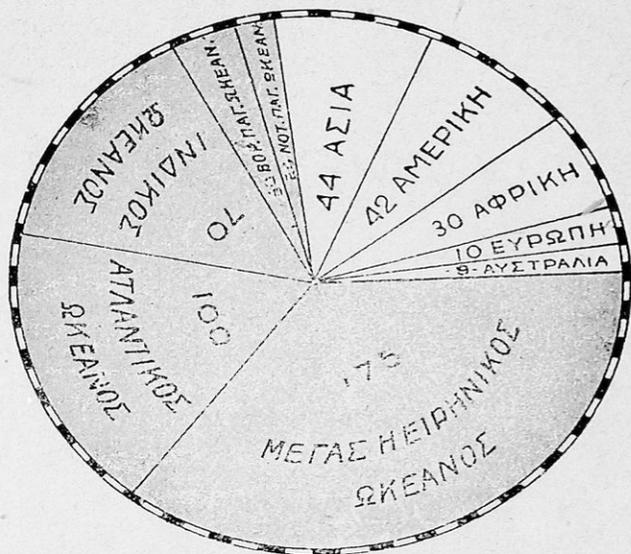
δ. Βόρειος παγωμένος ἢ ἀρκτικὸς ὠκεανός.

ε. Νότιος παγωμένος ἢ ἀνταρκτικὸς ὠκεανός.

Ὁ Μέγας ἔλαβε τὸ ὄνομα αὐτό, διότι εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ ὅλους. Αὐτὸς μόνος καλύπτει τόσην ξηρὰν ὅσην καλύπτουν καὶ οἱ τέσσαρες ἄλλοι ὠκεανοὶ μαζί. Λέγεται καὶ Εἰρηνικὸς ὠκεανός, διότι, ὅταν διὰ πρώτην φορὰν διῆλθεν ὁ πλοίαρχος Μαγγελᾶνος, δὲ συνήνητησε τρικυμίαν. Ὁ Εἰρηνικὸς ὠκεανὸς εὐρίσκεται μεταξύ Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας. ἔχει μῆκος 9000 μίλια ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ 12000 μίλια ἀπὸ Α. πρὸς Δ. Καὶ τὰς ἠπείρους καὶ ὅλας τὰς νήσους τοῦ κόσμου θὰ ἤμποροῦσαν νὰ τοποθετήσουν εὐκόλως μέσα εἰς τὸν ὠκεανὸν αὐτόν.

Πρὸς τὰ Β. ἐνώνεται μὲ τὸν Βόρειον παγωμένον ὠκεανὸν ἀπὸ τὸν Βερίγγειον πορθμὸν, εἰς τὰ νότια συγχωνεύεται εἰς μεγάλην ἔκτασιν μὲ τὸν Νότιον παγωμένον ὠκεανόν.

Δεύτερος εἰς ἔκτασιν εἶναι ὁ Ἀτλαντικὸς, μεταξύ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς, εἰς τὸ ἐν μέρος, καὶ Ἀμερικῆς εἰς τὸ ἄλλο, μὲ διεύθυνσιν ἀπὸ βόρεια πρὸς τὰ νότια. ἔχει τὸ σχῆμα τοῦ S. Ὁ Ἀτλαντικὸς χωρίζει τὸν παλαιὸν ἀπὸ τὸν νέον κόσμον.

3. Συγκριτικὸν μέγεθος τῶν ὠκεανῶν καὶ ἡπείρων
(Οἱ ἀριθμοὶ δεῖκνουν τὴν ἕκτασιν τῆς ἐπιφανείας των
εἰς ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα).

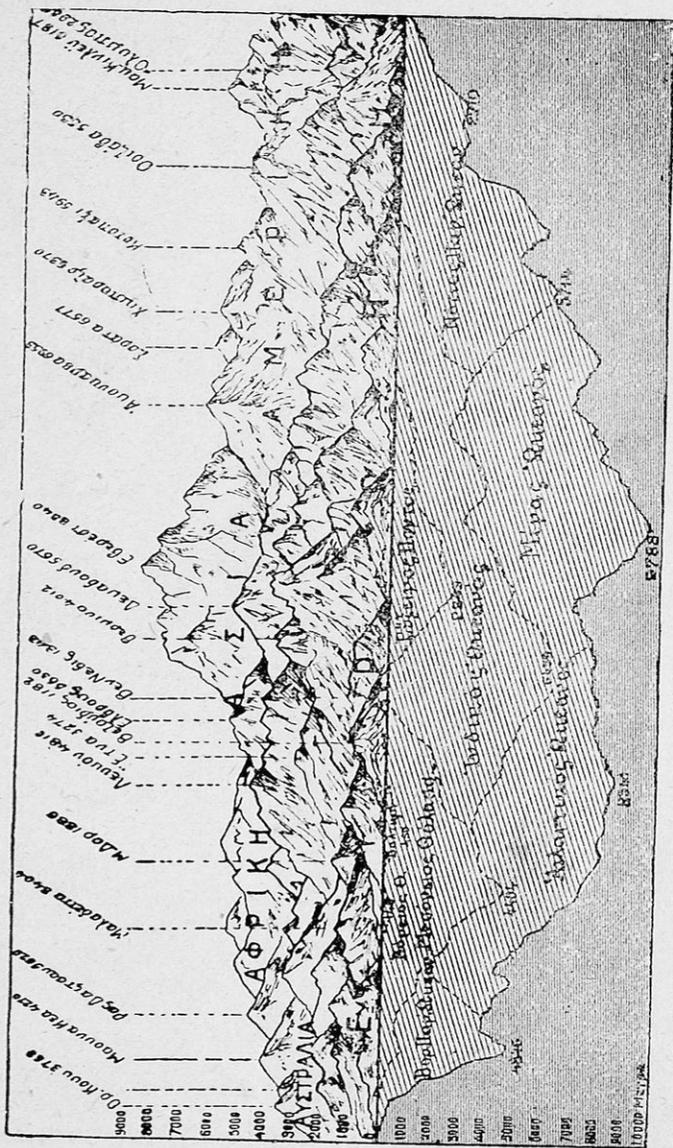
Ἔχει μῆκος ἀπὸ Β. πρὸς τὰ Νότια 9000 μίλια, καὶ πλάτος ἀπὸ 1600 ἕως 4000 μίλια.

Εἰς τὰ Β. ἐνώνεται μὲ τὸν Βόρειον Παγωμένον ὠκεανὸν καὶ εἰς τὰ Ν. μὲ τὸν Νότιον Παγωμένον ὠκεανὸν καὶ μὲ τὸν Εἰρηνικόν.

Ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς εἶναι ὁ σπουδαιότερος δρόμος τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς συγκοινωνίας τῶν ναυτικῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου.

Ὀλίγον μικρότερος εἶναι ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς εἰς τὰ νότια τῆς Ἀσίας μεταξὺ Ἀφρικῆς καὶ Ὀκεανίας. Ὁ Βόρειος Παγωμένος ὠκεανός, ὁ ὁποῖος ἔχει πολὺ μικροτέραν ἕκτασιν, εἶναι ἀπλή προέκτασις τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Καὶ ὁ Νότιος Παγωμένος ὠκεανὸς δὲν ἔχει ὠρισμένα σύνορα.

Βάθος τῆς θαλάσσης. Ἐμέτρησαν τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἰς πολλὰ σημεῖα καὶ εὔρον ἄλλοῦ μέγα βάθος

4. Τα βαθύτερα μέρη της θαλάσσης και τα υψηλότερα όρη της γής.

καὶ ἄλλοῦ μικρόν. Τὸ μεγαλύτερον βάθος εὐρέθη εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν, εἶναι 9.600 μέτρα. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἂν ἐβυθίζοντο εἰς τὸν ὠκεανόν, θὰ ἐχάνοντο μέσα εἰς τὰ νερά του.

Θαλάσσια ρεύματα. Τὸ νερὸ τῶν θαλασσῶν δὲν μένει ἀκίνητον. Εἰς πολλὰ μέρη ρεῖ ὡς ποταμός. Τὴν κίνησιν αὐτὴν τοῦ θαλασσοῦ νεροῦ τὴν λέγομεν θαλάσσια ρεύματα.

Τὰ θαλάσσια ρεύματα εἶναι πραγματικοὶ τεράστιοι ποταμοὶ χωρὶς στερεὰς ὄχθας. Ἔχουν ὄχθας καὶ κοίτην αὐτὴν τὴν θάλασσαν. Τὰ ρεύματα ἠμποροῦμεν νὰ τὰ χωρίσωμεν εἰς θερμὰ ρεύματα καὶ εἰς ψυχρά.

Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν γίνεται ρεῦμα, τὸ ὁποῖον διέρχεται ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς τὸ ἄλλο καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὰ ἀνατολικά πρὸς τὰ δυτικά. Τὰ σπουδαιότερα θερμὰ ρεύματα εἶναι:

Τὸ ρεῦμα τοῦ κόλπου, εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ἀρχίζει ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ διευθύνεται πρὸς τὰ παράλια τῶν Βρεττανικῶν νήσων καὶ τῆς Νορβηγίας· καὶ

Τὸ ἰαπωνικὸν ρεῦμα (κοῦρο σίβο=μαῦρον ρεῦμα), τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Κίνας, βρέχει τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰαπωνίας καὶ διευθύνεται πρὸς τὸν Καναδᾶν τῆς Β. Ἀμερικῆς. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ρεύματα φέρουν τὰ θερμὰ ὕδατα τῶν τροπικῶν θαλασσῶν εἰς τὰς πολικὰς χώρας.

Τὸ ἀντίθετον γίνεται μὲ τὰ ψυχρὰ ρεύματα· αὐτὰ ἔρχονται ἀπὸ τὰς πολικὰς χώρας καὶ φέρουν τὰ ψυχρὰ νερά των εἰς τὰς θερμάς.

Ἔτσι, τὸ νερὸ τῆς θαλάσσης εὐρίσκεται εἰς μίαν ἀδιάκοπον κυκλοφορίαν. Ἡ κυκλοφορία αὐτὴ ἔχει μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὸ κλίμα τῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων βρέχει τὰ παράλια. Ἄν δὲν ἦτο, παραδείγματος χάριν, τὸ ρεῦμα τοῦ κόλπου, ποῦ τὰ χλιαρὰ νερά του βρέχουν ὅλα τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης, καὶ ἂν δὲν ἐφυσούσαν νοτιοδυτικοὶ ἄνεμοι νὰ μεταφέρουν ὑγρὰν θερμότητα καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀκόμη τῆς ἠπείρου, ἢ Ἑλβετία, ποῦ εἶναι τόσον ὀρεινὴ χώρα, θὰ ἦτο ἀκατοίκητος. Εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ κόλπου ὀφείλουν ἢ Ἀγγλία, ἢ Ὀλλανδία, ἢ Δανία καὶ αὐτὴ ἢ Νορβηγία τὸν μαλακὸν χειμῶνα των, ποῦ εἶναι πολὺ μαλακώτερος ἀπὸ τὸν δυνατὸν χειμῶνα τῶν ρωσικῶν καὶ τῶν ρουμανικῶν ἐπαρχιῶν.

Διὰ τὸν ἀντίθετον λόγον, ἐπειδὴ δηλαδὴ τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς

τῆς βορείου Ἀμερικῆς τὰς περιβρέχει ψυχρὸν ρεῦμα, τὸ κλίμα τῆς βορείου Ἀμερικῆς εἶναι ψυχρότερον ἀπὸ τὸ κλίμα, ποὺ ἔχουν τὰ ἀντίστοιχα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν θαλασσιῶν ρευμάτων ὠφελοῦνται καὶ τὰ πλοῖα ποὺ ταξιδεύουν.

Παλίρροια. Ἐκτὸς τῶν κυμάτων καὶ τῶν ρευμάτων, ἡ θάλασσα ἔχει καὶ κανονικὰς κινήσεις, τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν παλίρροιας. Τὰ νερὰ ὑψώνονται κανονικὰ καὶ προχωροῦν ταῦτα πρὸς τὴν ἀκτὴν ἐπὶ ἕξ ὥρας, τοῦτο λέγεται **πλήμμυρα**. Ἀκινητοῦν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ εἰς τὸ ὑψηλότερόν των σημείον καὶ ἔπειτα ἀρχίζουν καὶ χαμηλώνουν ρέοντα πάλιν ὀπίσω ἄλλως ἕξ ὥρας : αὐτὸ λέγεται **ἄμπωτις**. Ἡ τελεία παλίρροια (πλήμμυρα καὶ ἄμπωτις) κρατεῖ 12 ὥρας καὶ 25' λεπτά. Ἡ ὑψωσις τῆς παλίρροιας εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν τόπον καὶ φθάνει τὰ 15 ἢ 20 μέτρα. Εἰς τὴν Μεσόγειον εἶναι πολὺ ὀλίγη, μόλις φθάνει τὰ 0,50 τοῦ μέτρου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Τί ἀναλογίαν ἔχει ἡ ἔκτασις τῆς ξηρᾶς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν θαλασσῶν; Παραστήσατε μὲ τετράγωνον ἀπὸ χαρτί τὴν ἀναλογίαν αὐτὴν.

Ποία εἶναι ἡ μεγαλύτερος ἠπειρος; ποία ἡ μικρότερα; εἰς ποίαν θέσιν εὐρίσκονται μεταξὺ των αἱ ἠπειροί; Ποῖος ὁ μεγαλύτερος ὠκεανός; Ποίας ἠπείρους βρέχει αὐτός; ποίας ἠπείρους χωρίζει ὁ Ἀτλαντικός; ποίας ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς βρέχει; Τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς ποῖος ὠκεανὸς τὰς βρέχει; Ποῦ εὐρέθη τὸ μεγαλύτερον βάθος τῆς θαλάσσης; πόσον εἶναι; Ποίας ιδιότητος ἔχει τὸ νερὸν τῆς θαλάσσης; Ποία ἡ σημασία τῶν θαλασσῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον; Διατί σχηματίζονται κύματα εἰς τὴν θάλασσαν; διατί ρεύματα; Ποῖον ρεῦμα ἔχει ἐπίδρασιν εὐεργετικὴν εἰς τὸ κλίμα τῆς δυτικῆς Εὐρώπης; Τί εἶναι παλίρροια;

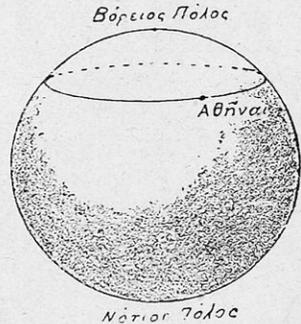
ΚΥΚΛΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

1. **Παράλληλοι καὶ γεωγραφικὸν πλάτος.** Ὑποθέτομεν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς χωρισμένην μὲ γραμμάς, ὅπως τὸ φύλλον χάρτου τῆς εἰκόνας 7. Αἱ γραμμαὶ αὐταὶ διευθύνονται ἄλλαι ἀπὸ ἀνατολικά πρὸς δυτικὰ καὶ ἄλλαι ἀπὸ βόρεια πρὸς νότια. Οἱ κύκλοι τοὺς ὁποίους ἐχαράξαμεν ἀπὸ ἀνατολικά πρὸς δυτικὰ λέγονται **παράλληλοι**. Ὁ μεγαλύτερος ἐκ τούτων, ποὺ ἀπέχει ἕξ ἴσου ἀπὸ τοὺς πόλους, λέγεται **Ἰσημερινός**. Ὁ Ἰσημερινὸς χωρίζει τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, τὸ βόρειον καὶ τὸ νότιον ἡμισφαίριον.

Παραλλήλους ήμποροϋμε νά φαντασθῶμεν ὅσους θέλωμεν. Ἡμποροϋμε νά φαντασθῶμεν, ὅτι ἀπό κάθε τόπον τῆς γῆς περνᾷ εἰς παράλληλος. Ἡ εἰκὼν 6 δεικνύει τὸν παράλληλον τῶν Ἀθηνῶν.

2. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅμως, ὅτι ἐσύραμεν ἐκ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς κάθε πόλον 90 παραλλήλους, ἥτοι εἰς κάθε μίαν μοῖραν (ἢ εἰκὼν 8 τοὺς παριστάνει εἰς ἀποστάσεις 30 μοιρῶν). Μετροϋμεν αὐτοὺς ἀρχίζοντες πάντοτε ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, ἀπὸ 0 ἕως 90° βορείως τῆς γραμμῆς αὐτῆς καὶ ἀπὸ 0 ἕως 90° νοτίως. Ὁ ἀριθμὸς ἐκείνου ἀπὸ τοὺς παραλλήλους, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εὐρίσκεται εἰς τόπος, λέγεται $\gamma \epsilon \omega \gamma \rho \alpha \phi \iota \kappa \acute{o} \nu \pi \lambda \acute{\alpha} \tau \omicron \varsigma$ τοῦ τόπου. Μὲ ἄλλας λέξεις τὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἶναι ἡ ἀπόστασις εἰς μοίρας ἑνὸς τόπου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν.

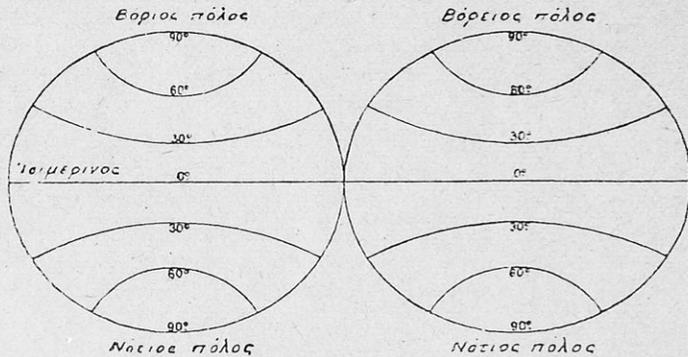
3. Εἰς τοὺς χάρτας, οἱ ἀριθμοὶ ποὺ φανερῶνουν τὸ γεωγραφικὸν πλάτος, σημειώνονται εἰς τὰ ἄκρα τοῦ χάρτου δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὰ σημεῖα τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου ἔχουν ὅλα βόρειον πλάτος, καὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου νότιον πλάτος. Ὄταν λέγωμεν ὅτι εἰς τόπος εὐρίσκεται εἰς 45° βορείου πλάτους, αὐτὸ σημαίνει ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸν 45° παράλληλον βορείως τοῦ Ἰσημερινοῦ.

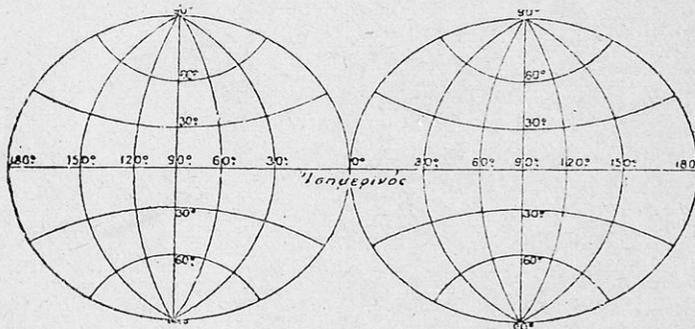
6. Παράλληλος τῶν Ἀθηνῶν.

4. Μεσημβρινοί, $\gamma \epsilon \omega \gamma \rho \alpha \phi \iota \kappa \acute{o} \nu \mu \eta \kappa \omicron \varsigma$. Οἱ μεσημβρινοὶ εἶναι οἱ μεγαλύτεροι κύκλοι, οἱ ὁποῖοι περνοῦν ἀπὸ τοὺς δύο πόλους καὶ διαστραυρῶνουν τὸν Ἰσημερινόν (εἰκ. 8).

5. Ἄν χωρίσωμεν τὸν Ἰσημερινόν εἰς 360 μοίρας καὶ χαράξωμεν ἡμικύκλια, τὰ ὁποῖα νά περνοῦν ἀπὸ τοὺς πόλους καὶ ἀπὸ τὰ σημεῖα τοῦ χωρίσματος, θὰ ἔχωμεν 360 ἡμίσεις μεσημβρινούς. Ἡ εἰκὼν 8 τοὺς δεικνύει μὲ ἀποστάσεις 30°. Μετροϋμεν τοὺς μεσημβρινούς, ἀρχίζοντες ἀπὸ ἑνα ἐξ αὐτῶν, ποὺ τὸν ὀνομάζωμεν, διὰ νά τὸν διακρίνωμεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, πρῶτον μεσημβρινόν, καὶ τοῦ δίδομεν ἀριθ. 0. Λαμβάνουν συνήθως, ὡς πρῶτον μεσημβρινόν ἐκεῖνον, ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὴν Γρῆνουίτς, τὸ μέγα ἄστεροσκοπεῖον πλησίον τοῦ Λονδίνου. Εἰς τοὺς Γαλλικοὺς χάρτας ὅμως πρῶτος μεσημβρινὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸ Παρίσι.

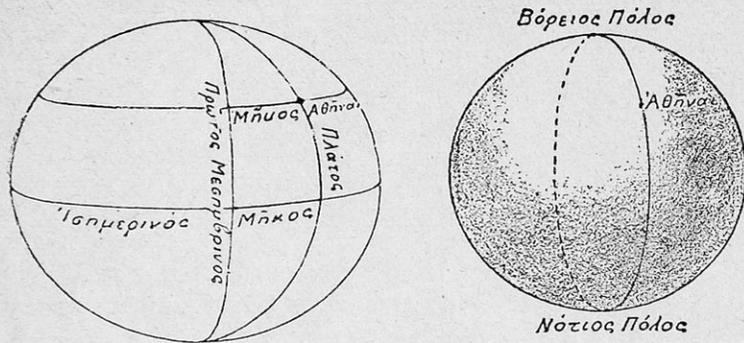
7. Παράλληλοι κατὰ ἀποστάσεις 30°.

8. Μεσημβρινοὶ καὶ παράλληλοι κατὰ ἀποστάσεις 30°.

6. Ἡ ἀπόστασις ἑνὸς τόπου ἀπὸ τὸν πρῶτον μεσημβρινὸν πρὸς τὰ ἀνατολικά ἢ πρὸς τὰ δυτικά, ὅταν τὴν μετρῶμεν εἰς μοίρας ἐπάνω εἰς τὸν Ἰσημερινὸν ἢ εἰς κάποιον παράλληλον, λέγεται *γεωγραφικὸν μῆκος*. Μετρεῖται ἀπὸ 0 ἕως 180° ἀνατολικῶς καὶ 0 ἕως 180° δυτικῶς, καὶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ μῆκος λέγεται *μῆκος ἀνατολικόν*, εἰς τὴν δευτέραν *μῆκος δυτικόν*. Εἰς τὸν γεωγραφικὸν χάρτην οἱ ἀριθμοὶ τοῦ μήκους σημειώνονται ἄνω καὶ κάτω, δηλαδὴ εἰς τὴν βόρειον καὶ εἰς τὴν νότιον πλευρὰν τοῦ χάρτου. Ὄταν λέγωμεν ὅτι ἓνα μέρος εὑρίσκεται εἰς 80° δυτικοῦ μήκους, ἐννοοῦμεν ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 80° δυτικῶς ἀπὸ τὸν πρῶτον μεσημβρινόν.

7. Τὸ γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος εἶναι αἱ δύο γραμματὶ

9. Μεσημβρινός τῶν Ἀθηνῶν.

μέ τὰς ὁποίας ἠμποροῦμε νὰ ὀρίσωμε μέ ἀκρίβειαν τὴν θέσιν κάθε σημείου ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.

8. Κάθε τόπος ἔχει μεσημβρίαν τὴν στιγμὴν ποῦ ὁ ἥλιος θὰ ἔλθῃ κατακορυφῶς ἐπάνω ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν τοῦ τόπου. Διὰ τοῦτο μάλιστα οἱ κύκλοι αὐτοὶ ἔλαβαν τὸ ὄνομα **μεσημβρινοί**.

9. Ὁ ἥλιος θὰ ἔλθῃ κατὰ σειρὰν ἐπάνω ἀπὸ τοὺς 360 μεσημβρινούς, τοὺς ὁποίους φανταζόμεθα εἰς ὅλην τὴν σφαῖραν τῆς γῆς, εἰς 24 ὥρας. Εἰς τὸ διάστημα λοιπὸν 1 ὥρας θὰ περάσῃ ἐπάνω ἀπὸ 15 μεσημβρινούς οὕτως, ὥστε, ἂν εἰς τὸν πρῶτον ἀπὸ τοὺς 15 καὶ εἰς τὸν τελευταῖον εὐρίσκεται καὶ μία πόλις, οἱ κάτοικοι τῆς πρώτης θὰ ἔχουν μεσημβρίαν μίαν ὥραν ἐνωρίτερον ἀπὸ τῆς τελευταίας. Γενικῶς, τόποι ποῦ ἀπέχουν 15 μοίρας ἔχουν διαφορὰν 1 ὥρας. Δὲν ἔχουν λοιπὸν ὅλοι οἱ τόποι τῆς γῆς μεσημβρίαν τὴν ἴδιαν στιγμὴν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Εἰς τί μᾶς χρησιμεύει τὸ γεωγραφικὸν μήκος καὶ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος; διατί; Μὲ τί μετροῦμεν τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος ἐνὸς τόπου; Εὑρετε εἰς τὸν χάρτην τόπον ἢ πόλιν ποῦ νὰ ἔχη πλάτος βόρειον 38°. Ἡ Θεσσαλονίκη τί πλάτος γεωγραφικὸν ἔχει; αἱ Πάτραι; Εὑρετε εἰς τὸν χάρτην τὸ γεωγραφικὸν μήκος τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κερκύρας, τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ποῦ θὰ ζητήσετε τοὺς ἀριθμούς τοῦ μήκους εἰς τὸν χάρτην; ποῦ τοὺς ἀριθμούς τοῦ πλάτους; Τί ἀριθμὸν θὰ ἔχη εἰς τὸν χάρτην ὁ πρῶτος μεσημβρινός, ἂν εἶναι εἰς τὸν χάρτην; Προσπαθήσατε νὰ χαράξετε εἰς τὸν φλοιὸν ἐνὸς πορτοκαλλίου ἴσημερινόν, παραλλήλου, μεσημβρινούς κλπ.

ΖΩΝΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

1. Οἱ παράλληλοι εἶναι 180 καί, ὡς εἶδομεν, σημειώνονται μὲ ἀριθμούς. Οὕτω, λέγομεν ὁ 10ος, ὁ 25ος, ὁ 80ὸς βόρειος ἢ νότιος παράλληλος.

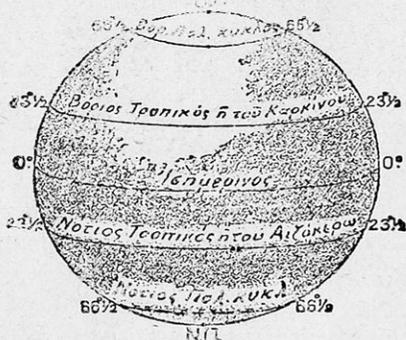
Ἐν τούτοις, 5 κύκλοι παράλληλοι ἔχουν καὶ διάφορον ὄνομα. Αὐτοὶ εἶναι:

α) ὁ Ἰσημερινός.

β) ὁ 23ος βόρειος καὶ ὁ 23ος νότιος· αὐτοὶ λέγονται τροπικοί, ὁ εἷς βόρειος τροπικὸς ἢ τοῦ Καρκίνου, ὁ ἄλλος νότιος τροπικὸς ἢ τοῦ Αἰγώκερω καὶ

γ) ὁ 66ος βόρειος καὶ ὁ 66ος νότιος, οἱ ὅποιοι λέγονται πολικοί κύκλοι, ὁ εἷς βόρειος πολικός, ὁ ἄλλος νότιος πολικός (εἰκ. 10).

2. Ζῶναι τῆς γῆς. Ἄν κρατήσωμεν μίαν σφαῖραν εἰς τὸ

10. Τροπικοὶ τῆς Γῆς.

φῶς τῆς λάμπας, παρατηροῦμεν ὅτι ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἡμίσεος τῆς σφαίρας, πού εὐρίσκειται πρὸς τὸ φῶς τῆς λάμπας, δὲν φωτίζονται ἐξ ἴσου. Τὸ μέσον τῆς φωτιζομένης ἐπιφανείας δέχεται τὸ περισσότερον φῶς καὶ φωτίζεται λαμπρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο σημεῖον. Ἀντιθέτως, εἰς τὸν γῦρον τῆς σφαίρας, πλησίον εἰς τὸ σύνορον τῆς σκιάς, τὸ φῶς φθάνει λοξῶς καὶ ὁ φωτισμὸς εἶναι πολὺ ἀσθενέστερος.

3. Τὸ ἴδιον γίνεται, ἐπειδὴ εἶναι σφαῖρα ἡ γῆ, καὶ εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς μὲ τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου καὶ τὴν θερμότητά του. Εἰς κάθε ἐποχὴν τοῦ ἔτους αἱ χῶραι πού εἶναι γύρω εἰς τὸν Ἰσημερινὸν δέχονται τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἥλιου κατακορύφως ἢ μὲ διεύθυνσιν πού πλησιάζει τὴν κατακόρυφον, διὰ τοῦτο αἱ χῶραι αὐταὶ εἶναι αἱ θερμότεραι τῆς γῆς.

4. Οἱ δύο πόλοι εὐρίσκονται εἰς πολὺ διάφορον θέσιν, αἱ ἀκτῖνες φθάνουν εἰς αὐτοὺς πολὺ λοξῶς· μόλις σχεδὸν ἐγγίζουν εἰς τὴν γῆν, διὰ τοῦτο ἐκεῖ ἐπικρατεῖ ψῦχος ἰσχυρὸν καὶ γύρω εἰς τὰ δύο αὐτὰ σημεία εἶναι αἱ παγωμέναι χῶραι. Με-

ταξύ τῶν θερμῶν χωρῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν πολικῶν χωρῶν ἢ θερμότης ἐλαττοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

5. Οἱ τόποι, ὅπου ἡ θερμότης καὶ τὸ ψῦχος διαφέρουν πολὺ, χωρίζονται μὲ τοὺς τροπικοὺς καὶ τοὺς πολικοὺς κύκλους. Ἡ γῆ παρουσιάζεται οὕτω χωρισμένη εἰς πέντε πλατείας ζῶνας (εἰκ. 11). Αὗται εἶναι :

α) Ἡ τροπικὴ ἢ διακεκαυμένη ζώνη, ἡ ὁποία εἶναι μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν.

β) Ἡ βόρειος εὐκρατος ζώνη.

γ) Ἡ νότιος εὐκρατος ζώνη, ἡ ὁποία εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν κύκλων.

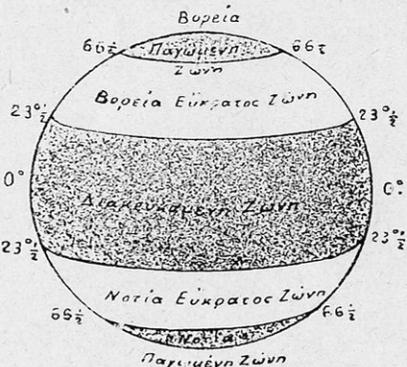
δ) Ἡ βόρειος παγωμένη ζώνη.

ε) Ἡ νότιος παγωμένη ζώνη, μεταξὺ τῶν πολικῶν κύκλων.

6. Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην ἡ θερμότης εἶναι πάντοτε πολὺ μεγάλη. Ἡ ζώνη αὕτη εἶναι τὸ θερμότερον μέρος τῆς γῆς. Τὰ δένδρα τῆς καὶ γενικῶς τὰ φυτὰ τῆς εἶναι μεγάλα καὶ ὠραία. Δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ χειμῶν. Ἐκεῖ ὑπάρχουν μόνον δύο ἐποχαί, ἡ ξηρὰ ἐποχὴ καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν. Εἰς τὸ μέσον τῆς ζώνης αὐτῆς ἐκ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μέρους τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πάρα πολλάι, ἐνῶ περισσότερον εἰς τὰ βόρεια ἢ εἰς τὰ νότια, μερικαὶ χῶραι, ἐπειδὴ δὲν πίπτουν βροχαί, σχηματίζουν ἐρήμους.

7. Ἡ διακεκαυμένη ζώνη ἔχει πλάτος 5200 χιλιομέτρων καὶ ἔχει εἰς τὸ μέσον τῆς τὸν Ἰσημερινόν. Εἰς αὐτὴν ζοῦν τὰ μεγαλύτερα καὶ τὰ ἀγριώτερα ζῶα, ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, ἡ καμηλοπάρδαλις, ὁ λέων, ἡ τίγρις, οἱ τρομερώτεροι ὄφεις καὶ τὰ δηλητηριώδη ἔντομα.

8. Αἱ εὐκρατοὶ ζῶναι δὲν ἔχουν οὔτε μεγάλην θερμότητα οὔτε ἰσχυρὸν ψῦχος, διὰ τοῦτο εἶναι περισσότερον κατάλληλοι διὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τοῦτο εἶναι καὶ αἱ πυκνότερον κατοικημένοι ἀπὸ τὰς ἄλλας. Εἰς αὐτὰς ἔχομεν τὰς τέσσαρας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, ἥτοι τὸν χειμῶνα, τὴν ἀνοιξιν, τὸ θέ-
Γεωγραφία Ε' Δημοτικοῦ. Δ. Δημητράκου

11. Ζῶναι τῆς Γῆς.

ρος και τὸ φθινόπωρον. Τὸ θέρος τῆς βορείου ζώνης ἀντιστοιχεί μὲ τὸν χειμῶνα τῆς νοτίου ζώνης, καὶ ἡ ἀνοιξὶς μὲ τὸ φθινόπωρον. Εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας οἱ ἄνεμοι καὶ αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτερον κανονικαὶ ἢ εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, καὶ αἱ μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους εἶναι πολλὰς φορὰς ἰσχυραί.

Ἡ Ἑλλάς εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τῆς βορείου εὐκρατου ζώνης.

9. Ἡ Β. εὐκράτος ζώνη ἔχει πλάτος περίπου 5000 χιλίόμετρα. Εἰς τὴν ζώνην αὐτὴ τὰ δένδρα ἀποτελοῦν δάση, εὐδοκιμοῦν τὰ σιτηρὰ καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ εἶναι χρησιμοὶ διὰ τροφήν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς αὐτὴν εὐρίσκονται ὅλα τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὁ ἀνθρώπος εἴτε δι' ἐργασίαν εἴτε διὰ τροφήν ἢ ἐνδύματα, τὸ βῶδι, τὸ ἄλογον, τὸ πρόβατον, καὶ ἄλλα.

10. Καὶ τῆς Ν. εὐκράτου ζώνης τὸ πλάτος εἶναι 5000 χιλίόμετρα. Τὸ περισσότερο ὅμως μέρος τῆς ζώνης αὐτῆς καλύπτεται ἀπὸ θάλασσαν.

Εἰς τὰς παγωμένας ζώνας τὸ θέρος, ὅπως τὸ ἠξεύρομεν ἡμεῖς, εἶναι ἀγνωστον, ἐκεῖ βασιλεύει διαρκῶς χειμῶν. Ἡ θάλασσα εἶναι παγωμένη. Ὅπου ἡ θάλασσα δὲν εἶναι παγωμένη—ἐκεῖ πού συναντᾶ τὰς θερμὰς θαλάσσας—ὑπάρχουν παγόβουνα, δηλαδὴ ὄγκοι πάγου μεγάλοι ὡς βουνά, πού πλέουν καὶ πού ἠμποροῦν νὰ σπάσουν καὶ τὰ μεγαλύτερα πλοῖα.

11. Εἰς τὸ βορειότερον σύνορον τῆς ζώνης αὐτῆς ὁ ἥλιος δὲν δύνει 6 μῆνας, ἀλλὰ κάμνει κύκλους πολὺ κοντὰ εἰς τὸν ὀρίζοντα· τοὺς ἄλλους 6 μῆνας εὐρίσκεται διαρκῶς κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα. Ἔτσι, ἡ ζώνη αὐτὴ ἔχει κατ' ἔτος μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα καὶ διαρκεῖ κάθε μία 6 μῆνας.

12. Κατὰ τὴν ἐξάμηνον (πολικὴν) νύκτα ἐπικρατεῖ εἰς τὸν ἀπέραντον ἐκείνον τόπον σιωπὴ τρομακτικὴ· δὲν ὑπάρχει τότε ἐκεῖ σημεῖον ζωῆς, οὔτε ἀπὸ ζῶον οὔτε ἀπὸ φυτόν. Τὸ θέρος μόνον μὲ τὸ φῶς ἔρχονται ἕως ἐκεῖ ἀμέτρητα πτηνὰ ψαροφάγα. Τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς εἶναι ὀλίγα· ἡ λευκὴ ἄρκτος καὶ ὁ τάρανδος εἶναι τὰ σπουδαιότερα ζῶα εἰς τὴν βορείου ζώνην. Εἰς τὰ παγωμένα αὐτὰ μέρη ζοῦν πάμπολλαι φῶκαι διαφόρων εἰδῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Τί είναι ἴσημερινός; τί τροπικοί; τί πολικοί κύκλοι; Διατί ἐνῶ ὅλοι αἱ χῶραι τῆς γῆς λαμβάνουν τὴ θερμοτήτά των ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν, δὲν ἔχουν τὴν ἰδίαν θερμοκρασίαν; Ποῖαί εἶναι αἱ θερμότεραι χῶραι; ποῖαί αἱ ψυχρότεραι;

Ποῖοι κύκλοι χωρίζουν τὰς ζώνας τῆς γῆς; Διατί ἡ τροπικὴ ζώνη λέγεται καὶ διακεκαυμένη; Διατί αἱ πολικαὶ ζῶναι λέγονται καὶ παγωμέναι; Πόσον εἶναι εἰς χιλιόμετρα τὸ πλάτος κάθε εὐκράτου ζώνης; πόσον τῆς διακεκαυμένης; Εἰς ποῖαν ζώνην πίπτουν αἱ περισσότεραι καὶ ἰσχυρότεραι βροχαί; Εἰς ποῖαν ζώνην εἶναι ἡ Ἑλλάς; Ποῖαί εἶναι αἱ καταλλήλοτεραι ἀπὸ τὰς ζώνας τῆς γῆς διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου; διατί;

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

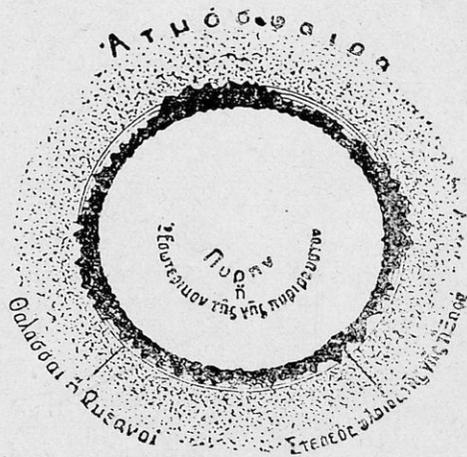
1. Ἡ γῆ καλύπτεται γύρω καθ' ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ στρώμα ἀέρος, τὸ ὁποῖον λέγεται ἀ τ μ ὄ σ φ α ῖ ρ α. Τὸ στρώμα αὐτὸ τοῦ ἀέρος εἶναι πράγματι μέρος τῆς γῆς, διότι στρέφεται μαζί της καὶ τὴν συνοδεύει εἰς τὸν δρόμον της εἰς τὸ χάος.

Τὸ ὕψος τῆς ἀτμοσφαίρας ὑπερβαίνει τὰ 120 χιλιόμετρα.

2. Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ εἶναι διαφανής καὶ διὰ τοῦτο δὲν τὸν βλέπομεν. Καταλαμβάνομεν ὅμως ὅτι ὑπάρχει, διότι, ὅταν τρέχωμεν, αἰσθανόμεθα τὴν ἀντίστασιν του. Ἀκόμη ζωηρότερα καταλαμβάνομεν ὅτι ὑπάρχει ἀήρ ἀπὸ τῆ δύναμιν τοῦ ἀνέμου ποῦ φυσᾷ.

3. Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, ὅπως καὶ τὸ νερόν, εἰς μικρὰς ποσότητας δὲν ἔχει χρῶμα. Εἰς μεγάλας ὅμως ποσότητας εἶναι γαλανός. Τὸ ὠραῖον γαλανὸν χρῶμα ποῦ βλέπομεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἶναι τῆς ἀτμοσφαίρας, ὅταν φωτίζεται ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

4. Ἀπὸ τί ἀποτελεῖται ὁ ἀήρ. Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο πρὸ πάντων ἀέρια: τὸ ἄζωτον (79 μέρη) καὶ τὸ ὀξυγόνον (21 μέρη). Περιέχει ὀλίγον ἀνθρακικόν ὀξύ καὶ ἀρκετοὺς ὑδρατμούς.

Σχ. 12.

Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ἀπαραίτητος διὰ νὰ ζοῦν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ἐλαττώνει τὴν ἀπότομον λάμπιν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ μετριάζει τὸ ψῦχος τῆς νυκτός.

5. Ὅσον ἀναβαίνομεν ὑψηλά, ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ γίνεται ἀραιότερος τόσον, ὥστε εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτέρων βουνῶν τῆς γῆς δὲν εὐρίσκεται τόσος ἀήρ, ὅσος ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ γῆ, ὅπως ἐμάθομεν, λαμβάνει ἀπὸ τὸν ἥλιον τὴν θερμότητά της. Εἰς τὰς χώρας τοῦ Ἰσημερινοῦ ἐπικρατεῖ ἡ μεγαλυτέρα θερμοκρασία· ἡ θερμοκρασία ἐλαττοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐφ' ὅσον προχωροῦμεν ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν πρὸς τὰ βόρεια ἢ καὶ τὰ νότια καὶ πλησιάζομεν εἰς τοὺς πόλους. Ἄλλ' ὅμως δύο τόποι, πού εὐρίσκονται εἰς τὸ ἴδιον πλάτος, ἢμποροῦν νὰ ἔχουν διάφορον θερμοκρασίαν.

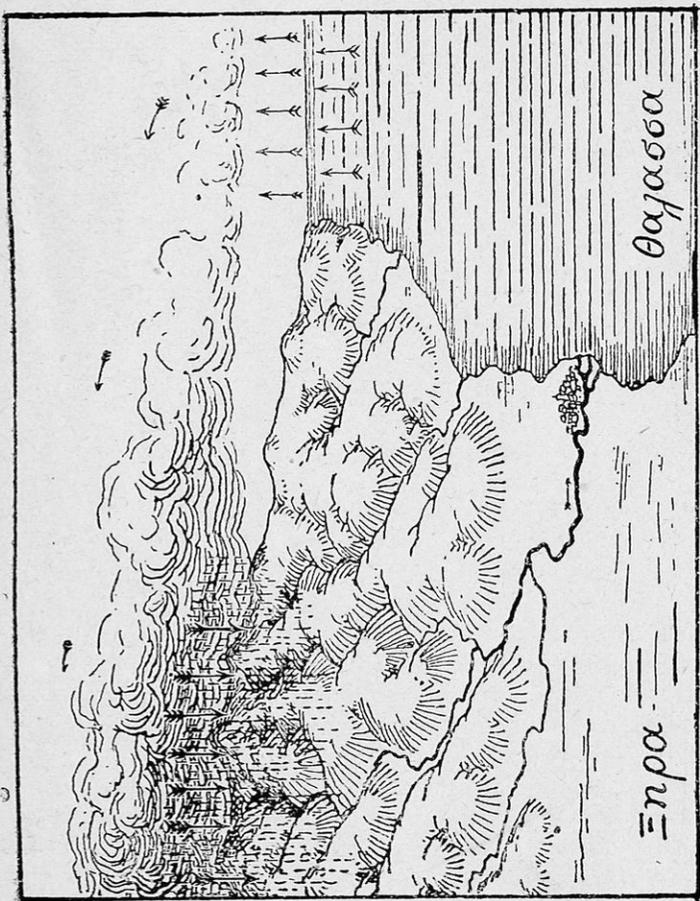
6. Ἡ θερμοκρασία δὲν εἶναι ἡ ἴδια εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους καὶ εἰς τὴν κορυφήν του. Ἐλαττοῦται ἐφ' ὅσον ἀναβαίνομεν: διὰ κάθε 180 μέτρα σχεδὸν ἄνοδον εἶναι διαφορὰ 1 βαθμοῦ ὀλιγώτερον.

7. Ἄνεμοι. Ἀήρ ὁ ὁποῖος κινεῖται λέγεται ἄνεμος. Οἱ ἄνεμοι προέρχονται ἀπὸ τὴν διαφορὰν τῆς θερμοκρασίας εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς. Ἐκεῖ ὅπου ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγάλη, ὁ ἀήρ διαστέλλεται, δηλαδὴ μεγαλώνει εἰς ὄγκον, γίνεται ἐλαφρότερος καὶ ἀναβαίνει. Ἀήρ τότε ψυχρὸς ἀπὸ τὰ περίξ πηγαίνει πρὸς τοὺς θερμοὺς τόπους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔχει φύγει ὁ θερμὸς ἀήρ. Προκαλεῖται δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ρεῦμα ἀέρος, δηλαδὴ ἄνεμος· κατὰ συνέπειαν, ἐπειδὴ ἐπικρατεῖ μεγάλη θερμότης εἰς τὸν Ἰσημερινὸν καὶ πολὺ ψῦχος εἰς τοὺς πόλους, ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα κινεῖται.

8. Εἰς τοὺς ἀνέμους δίδομεν τὸ ὄνομα τοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μᾶς ἔρχονται. Οὕτω λέγομεν βόρειος ἄνεμος, ἀνατολικὸς ἄνεμος κλπ.

9. Τὴν αὐγὴν καὶ τὴν πρωίαν φυσᾷ πολὺ συχνὰ ἐλαφρὸς ἄνεμος ἀπὸ τὴν ξηρὰν πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὁ ἄνεμος αὐτὸς λέγεται ἀπόγειος· τὸ ἀπόγευμα συχνὰ γίνεται τὸ ἀντίθετον, πνέει δηλαδὴ ἄνεμος ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὴν ξηρὰν, φυσᾷ μπάτης. Τὸ φαινόμενον τοῦτο γίνεται κανονικώτατα, πρὸ πάντων εἰς τοὺς κόλπους.

10. Εἰς πολλοὺς τόπους πνέουν εἰς ὠρισμένας ἐποχὰς οἱ ἴδιοι ἄνεμοι· οἱ ἄνεμοι αὐτοὶ λέγονται: ἐτῆσιαι. Τοιοῦτοι

13. Κυκλοφορία του ύδατος. Το ύδωρ τῆς θαλάσσης ἐξεπιμύζεται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Ο ἀέριοι σχηματίζουν νέφη, τὰ ὅποια ὁ ἀνεμος φέρει πρὸς τὴν ξηρὰν. Ὄταν ἀνέλθουν ὑψηλὰ εἰς ψυχρὰ στρώματα ἀέρος τὰ νέφη ψύχονται καὶ σχηματίζουν βροχήν. Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς τὸ φέρουν πάλιν οἱ ποταμοὶ εἰς τὴν θαλάσσαν.

π.χ. είναι αυτοί που πνέουν εις τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, οἱ μουσσῶνες, οἱ ὁποῖοι ἔξ ἡμῶν εἶναι νοτιοδυτικοί, καὶ ἄλλους ἔξ βορειοανατολικοί.

Ἐτησίαι εἶναι καὶ τὰ ἰδικά μας μελτέμια, ἤτοι οἱ βορειοανατολικοὶ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν συχνὰ εἰς τὸ Αἰγαῖον.

11. Ὑγρασία. Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ ἐξατμίζεται ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Οἱ ἀτμοὶ ποὺ παράγονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρασύρονται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους καὶ διαχύνονται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν εἶναι ὀλίγοι δὲν φαίνονται, ὅταν ὅμως γίνονται πολλοί, πυκνοῦνται καὶ σχηματίζουν τὴν ὀμίχλην καὶ τὰ νέφη. Ἐνεκα τοῦ ψύχους, ποὺ ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ὑψηλότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, τὰ νέφη ἐκεῖ ἐπάνω ἀποτελοῦνται ἀπὸ λεπτὰς βελόνας πάγου.

12. Ἄν ἡ πύκνωσις ἐξακολουθῇ, ἔρχεται στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ μικρὰ σταγονίδια τῶν νεφῶν γίνονται πολὺ βάρεια καὶ δὲν ἔμπορουν πλέον νὰ μετεωροῦνται εἰς τὸν ἀέρα· τότε πίπτουν ὡς βροχὴ καί, ἂν εἶναι ψῦχος, ὡς χιῶν.

13. Οἱ ἄνεμοι μεταφέρουν τοὺς ἀτμούς καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ξηρὰν, ὥστε οἱ θαλάσσιοι ἄνεμοι φέρουν τὴν βροχήν, ἐνῶ οἱ ἄνεμοι ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ξηρᾶς εἶναι ξηροί. Εἰς τὴν Ἑλλάδα βρέχει πολὺ συχνά, ὅταν πνέουν οἱ νότιοι ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· ἀντιθέτως οἱ βόρειοι ἄνεμοι μᾶς φέρουν ξηρασίαν. Ὑπάρχουν χώραι, εἰς τὰς ὁποίας βρέχει σπανιώτερα καὶ εἰς τὸ ἔδαφός των δὲν φυτρώνει τίποτε· αὐταὶ εἶναι αἱ ἔρημοι.

14. Αἱ θύελλαι, ποὺ συνοδεύονται ἀπὸ ἀστραπὰς καὶ βροντὰς, εἶναι πολὺ συχναὶ εἰς τὰς χώρας τοῦ Ἰσημερινοῦ, ὅπου ἔμπορουν νὰ τρέχουν μὲ ἀφάνταστον δύναμιν. Εἰς εὐκράτους ζώνας αἱ θύελλαι γίνονται συνήθως τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον. Ὅσον προχωροῦμεν πρὸς τὰς πολικὰς χώρας, αἱ θύελλαι γίνονται σπανιώτερα.

ΚΛΙΜΑ

1. Δὲν ἔχουν ὅλαι αἱ χώραι οὔτε τὴν ἰδίαν θερμοκρασίαν οὔτε τὸ ἴδιον ποσὸν ἀτμῶν εἰς τὴν ἀτμόσφαιράν των.

2. Τὸ ὅτι τόπος τις εἶναι θερμὸς ἢ ψυχρὸς τὸ ὀφείλει πρὸ πάντων εἰς τὸ γεωγραφικὸν πλάτος καὶ εἰς τὸ ὕψος, ποὺ

εύρίζεται ὁ τόπος ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ὅπως ἤξεύρωμεν, δι' ἡμᾶς τοὺς κατοίκους τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου οἱ βορειότεροι τόποι εἶναι καὶ ψυχρότεροι, καὶ τὸ ἀντίθετον οἱ νοτιότεροι. Ἡ Ρουμανία π.χ., ποὺ εὐρίζεται βορειότερον τῆς Ἑλλάδος, εἶναι χώρα ψυχρότερα. Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, ποὺ εὐρίζεται νοτίως ἡμῶν.

3. Ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀπόστασιν, ποὺ ἀπέχει τόπος τις ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι ἐπικρατοῦν συχνότερα εἰς τὸν τόπον.

4. Ἡ θερμοκρασία καὶ αἱ μεταβολαὶ αὐτῆς, ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ οἱ ἄνεμοι, διαμορφώνουν τὸ κλίμα τῆς χώρας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἄλλαι χῶραι ἔχουν κλίμα θερμὸν καὶ ξηρὸν, ἄλλαι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἄλλαι γλυκὺ κλπ.

5. Τὸ κλίμα μιᾶς χώρας ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα διὰ τὴν ὑγείαν τῶν κατοίκων καὶ διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς. Εἰς πολὺ θερμὰς χώρας, ὅπως καὶ εἰς τὰς πολὺ ψυχράς, δυσκόλως ζοῦν οἱ ἄνθρωποι. Διὰ τοῦτο αἱ πυκνότερον κατοικημένοι ζῶναι τῆς γῆς εἶναι αἱ εὐκρατοί. Τὰ φυτὰ ὅμως γίνονται πολὺ μεγάλα εἰς τὰς θερμὰς χώρας, καὶ ὅσον προχωροῦμεν πρὸς τὰς πολιτικὰς χώρας, τὰ φυτὰ γίνονται μικρότερα, ἀραιότερα, καὶ ἐπὶ τέλους χάνονται ὅλως διόλου.

6. Κλίμα ὠκεάνειον καὶ κλίμα ἠπειρωτικόν. Οἱ ἄνεμοι ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἶναι δροσεροὶ τὸ θέρος καὶ θερμοὶ τὸν χειμῶνα. Τὸ κλίμα τῶν τόπων, ποὺ εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς θαλασσίους ἀνέμους, εἶναι γλυκὺ καὶ δὲν παρουσιάζει μεγάλας διαφορὰς θερμοκρασίας. Τὸ κλίμα τοῦτο λέγεται κλίμα ὠκεάνειον.

7. Ἀντιθέτως, οἱ τόποι ποὺ εὐρίσκονται μακρὰν τῆς θαλάσσης ὑποφέρουν ἀπὸ θερμότητα τὸ θέρος καὶ ἀπὸ ἰσχυρὸν ψῦχος τὸν χειμῶνα. Τὸ κλίμα τῶν λέγεται ἠπειρωτικόν.

Χάρις εἰς τὸ ὠκεάνειον κλίμα τῆς Ἡ Εὐρώπῃ εἶναι τόσον εὐφορος καὶ τόσον πυκνῶς κατοικημένη.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Λέγοντες κλίμα, ἐννοοῦμεν τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὴν ὑγρασία ἐνὸς τόπου.

Τὸ κλίμα ἐνὸς τόπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ

1. Τὸ πλάτος του, δηλαδὴ τὴν ἀπόστασίν του ἀπὸ τὸν ἴση-

μερινόν. Ὅσον πλησιέστερον εἶναι ἕνας τόπος εἰς τὸν Ἴσημερινόν, τόσον εἶναι θερμότερον τὸ κλίμα του.

2. Τὴν ἀπόστασίν του ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ἡ ἐπίδρασις τῆς θαλάσσης μετριάξει τὴν θερμότητα τὸ θέρος καὶ τὸ ψῦχος τὸν χειμῶνα.

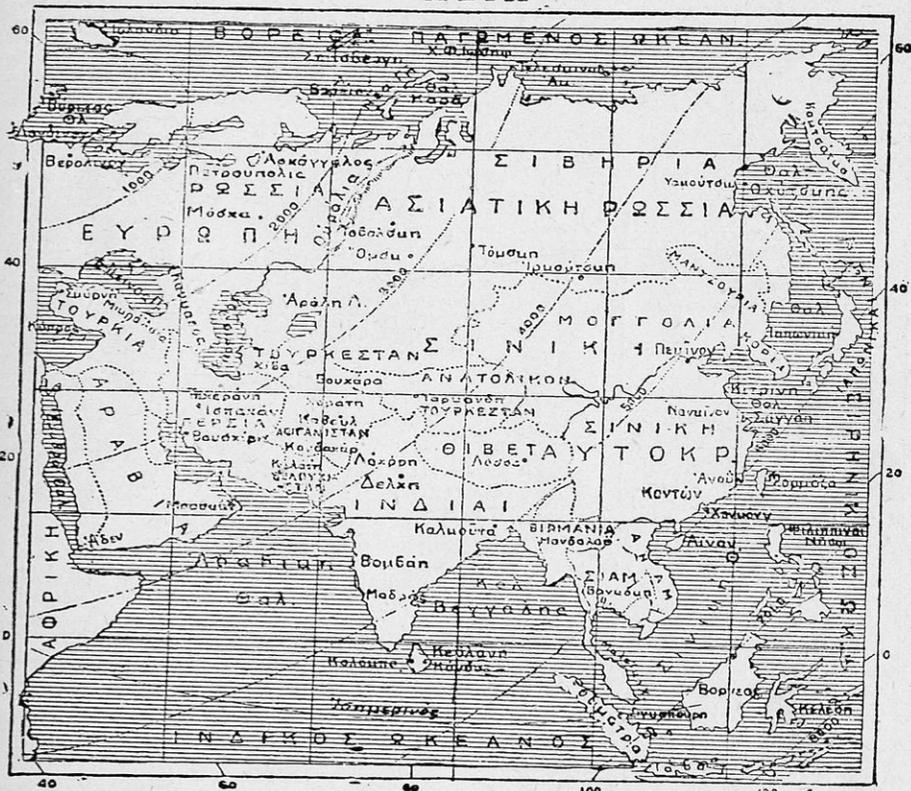
3. Τὸ ὕψος του ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ὅσον ὑψηλότερα εἶναι ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν, τόσον εἶναι ψυχρότερον. Καὶ εἰς τὴν διακεκαυμένην ἀκόμη ζώνην ὑπάρχουν ὄρη ὑψηλὰ διαρκῶς χιονισμένα.

4. Τοὺς ἐπικρατοῦντας ἀνέμους. Οἱ θαλάσσιοι ἀνεμοὶ εἶναι ὑγροὶ καὶ δροσεροί, καὶ τῆς ξηρᾶς ξηροί.

ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Τί εἶναι ἀτμόσφαιρα; Πόσον εἶναι ὑψηλή; Ἔχει τὴν ἰδίαν πυκνότητα καθ' ὅλον τὸ ὕψος της; Ἀπὸ ποῖα ἄερια ἀποτελεῖται; Ποῦ εὐρίσκει τοὺς ὕδρατμοὺς ποῖ περιέχει; Ποῦ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν μόνον ὕδρατμοί; Διὰ τί ὑπάρχουν καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ξηράν; Πῶς ὀνομάζομεν τοὺς ἀνέμους κατὰ τὴ διεύθυνσιν καὶ τὴν ἐποχὴν; Ποίᾳς ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου φυσᾷ ὁ ἀπὸγειος; Ἀπὸ τί ἐξαρτᾶται τὸ κλίμα ἐνὸς τόπου; Διὰ τί τὸ θέρος παραθερίζομεν εἰς ὄρεινά μέρη; Διὰ τί τὸν χειμῶνα βλέπομεν χιόνια εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν; διὰ τί λυώνουν τελευταῖα τὰ χιόνια ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ βουνά; Εἰς ποίαν ἐποχὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα συμβαίνουν συνήθως αἱ θύελλαι; Διὰ τί αἱ Ἀθηναῖοι ἔχουν μεγαλυτέραν θερμοκρασίαν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν;

ΑΣΙΑ

14. Πολιτικός χάρτης τῆς Ἀσίας.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΑΣΙΑ	ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ	ΑΝΑΤΟΛ. ΑΣΙΑ
Ἀσιατική Ρωσία Σιβηρία Τουρκεστάν Καυκάσια	Συρία Μεσοποταμία Παλαιστίνη Ἀσιατ. Τουρκία Ἀραβία Περσία Ἀνατολικόν Τουρκεστάν	Ἰνδία Ἀφγανιστάν Βελουτχιστάν Βιρμανία Σιάμ Ἀνάμ (Γαλ. Ἰν- δοκίνα)	Σινική Ἰαπωνία

Η ΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΩΣ

<p>ΘΕΣΙΣ. Ἡ Ἀσία εἶναι τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου. Βορῆζεται γύρω ἐξ ὅλων τῶν μερῶν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δυτικὸν τῆς μέρος, ὅπου ἐνοῦται μετὰ τῆς Εὐρώπης, καὶ μετὰ τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μιαν τετρασίτιον ἔκτασιν ξηρᾶς, πού ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ἕως τὸν Εἰρηγικὸν ὠκεανόν.</p> <p>ΟΡΙΑ. Ἡ Ἀσία ὁρίζεται πρὸς Β. ἀπὸ τὸν</p>	<p>Β. Παγωμένον ὠκεανόν, πρὸς Α. ἀπὸ τὸν Εἰρηγικὸν ὠκεανόν, πρὸς Ν. ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν καὶ πρὸς Δ. ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Σουέζ, τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, τὰ Λαοδανέλλια, τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρομαῶ, τὸν Βόσπορον, τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸ ὄρος Καύκασον, τὴν Κασιτάν θάλασσαν, τὸν ποταμὸν Οὐράλην καὶ τὰ Οὐράλια ὄρη.</p>	<p>ΕΚΤΑΣΙΣ. Ἡ Ἀσία ἔχει ἔκτασιν 44 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Τσελιουσκίν, βορείως ἕως τὸ ἀκρωτήριον Ρωμὰνὰ νοτίως, εἰς τὴν ἄκρην τῆς Μαλαϊκῆς χερσονήσου (8,500 χιλιόμετρα). Ἀπὸ τὸν πορθμὸν Βαβ-ἐλ-Μανδὺβ ἕως τὸν Βερίγγειον πορθμὸν 11,000 χιλιόμε. περίπου.</p>
<p>ΘΑΛΑΣΣΑΙ & ΚΟΛΠΟΙ</p> <p>Εἰς τὸν Β. Παγωμένον ὠκεανόν:</p> <p>Θάλασσα τοῦ Καρᾶ. Εἰς τὸν Εἰρηγικὸν ὠκεανόν Θάλασσα Ὀχότσκης. Ἰαπωνικὴ θάλασσα. Κιουρίνη θάλασσα. Σινική θάλασσα. Κόλπος τοῦ Τογκίνου. Κόλπος τοῦ Σιάμ. Εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. Θάλασσα τῆς Βεγγάλης. Ἀραβικὴ θάλασσα. Περσικὸς κόλπος. Ἐρυθρὰ θάλασσα.</p> <p>ΠΟΡΘΜΟΙ. Ὁ Βερίγγειος, μετὰ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς. Μαλάκας, μετὰ τῆς Μαλαϊκῆς χερσονήσου καὶ τῆς νήσου Σουμάτρας. Βαβ-ἐλ-Μανδὺβ, μετὰ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Σουέζ, μετὰ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Λαοδανέλλια - Βόσπορος, μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.</p>	<p>ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ. Τσελιουσκίν, εἰς τὸν Β. Π. ὠκεανόν. Ἀνατολικὸν εἰς τὸν Βερίγγειον πορθμὸν. Ρωμὰνα, εἰς τὴν Μαλαϊκῆν χερσονήσον καὶ Κομορίνο, εἰς τὴν Ἰνδικήν.</p> <p>ΝΗΣΟΙ. Αἱ σπουδαιότεροι νῆσοι τῆς Ἀσίας εἶναι:</p> <p>Εἰς τὸν Εἰρηγικὸν ὠκεανόν.</p> <p>Ἰαπωνικαὶ νῆσοι. Φορμύζα. Χόγγ - Κόγγ. Χαί - γάν. Φιλιππῖναι. Βόρνεος. Κελέβη, Μολούκαι. Νῆσοι τῆς Σουήδης (Σουμάτρα, Τάβα). Σιγκαπούρη.</p> <p>Εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν:</p> <p>Κεϋλάνη.</p> <p>Εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν:</p> <p>Κύπρος.</p>	<p>ΟΡΗ. Τὰ σπουδαιότερα ὄρη εἶναι:</p> <p>Καύκασος. Ταῦρος. Ἀραράτ. Περσικὰ. Ἰνδοκοχόν. Ἰμαλάια. Κασακορούμμα. Ἄλταϊα. Στανοβόια.</p> <p>ΠΟΤΑΜΟΙ</p> <p>Εὐφράτης. Τίγρης. Ἰνδός. Γάγγης. Βραμαπούτρας. Γάγγ - Τσέ-Κιάν. Χοάγγ - Χό. Ἄμουρ. Λένας. Ἰενεσέης. Ἄβις.</p> <p>ΛΙΜΝΑΙ</p> <p>Κασπία θάλασσα. Ἀράλη. Βαλκάς. Βαϊκάλη.</p>

ΓΕΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ἡπείρους. Εἶναι 4
1)2 φορές μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, κατέχει σχεδὸν τὸ
1)3 ἀπὸ ὅλην τὴν ξηρὰν τῆς γῆς.

1. ΒΟΡΕΙΟΝ ΜΕΡΟΣ. Τὸ βόρειον ἡμισυ τῆς Ἀσίας ἀποτελεῖται προπάντων ἀπὸ τὰς μεγάλας πεδιάδας τῆς Σιβηρίας, ποὺ κατέρχονται μὲ κλίσιν ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς ἡπείρου πρὸς τὸν Βόρειον ὠκεανόν.

2. ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ. Ἡ Ἀσία περιέχει τὰ ὑψηλότερα ὄροπέδια, τὴν ὑψηλοτέραν ὄροσειρὰν καὶ τὰς ὑψηλότερας κορυφὰς τοῦ κόσμου. Τὸ κέντρον τῆς Ἀσίας εἶναι τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς γῆς. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὄροπέδια τοῦ Θιβέτ καὶ τοῦ Παμίρ, ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια καὶ ἀπὸ τὸ ὄρος Ἰνδοκοῦχον. Τὰ Ἰμαλάια ἀποτελοῦν τὴν ὑψηλοτέραν ὄροσειρὰν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια ἐκτείνονται ἄλλα ἀπέραντα ὄροπέδια, Δ. τὸ ὄροπέδιον Ἰράν (Περσία) καὶ τὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ μεγάλη ἔρημος Γόβη εἶναι τοιοῦτο ὄροπέδιον, 1500—3000 μέτρα ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν καί, μετὰ τὴν ἔρημον Σαχάραν, εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἔρημος τοῦ κόσμου.

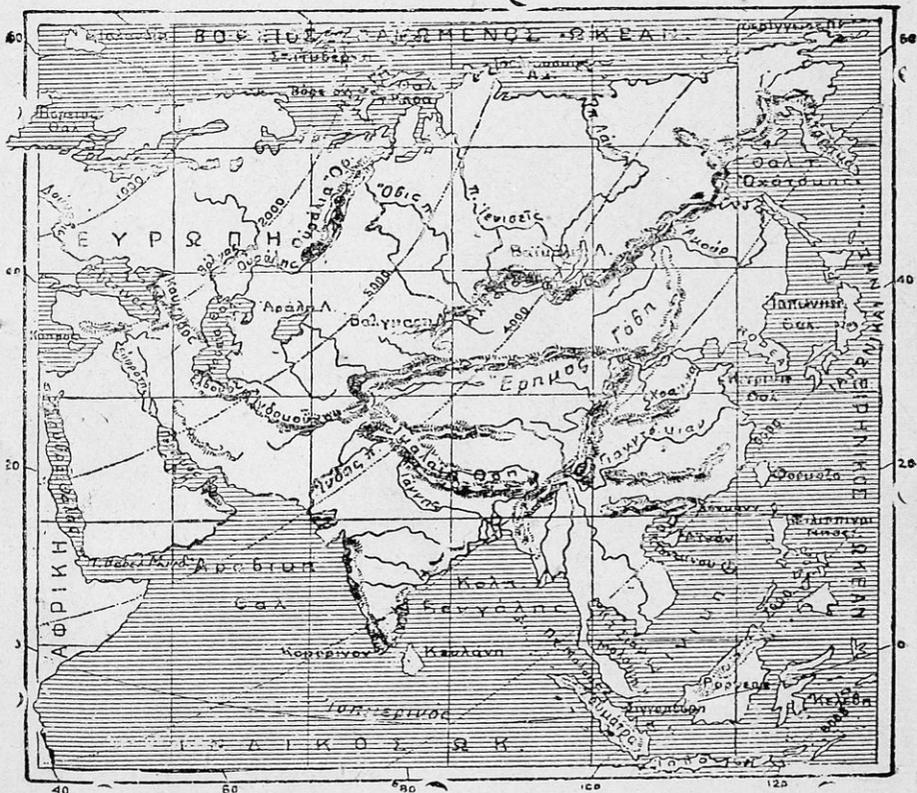
3. ΝΟΤΙΟΝ ΜΕΡΟΣ. Τὸ νότιον μέρος τῆς Ἀσίας εἶναι ὀρεινὸν μὲ εὐφόρους κοιλάδας καὶ πεδιάδας (Ἰνδία, Κίνα). Ἄν καὶ μικρότεραι κατὰ τὴν ἔκτασιν ἀπὸ τὰς ἀπεράντους πεδιάδας τῆς Σιβηρίας, αἱ εὐφοροὶ αὐταὶ κοιλάδες καὶ πεδιάδες ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν πολυτιμοτέρων χωρῶν τῆς γῆς διὰ τὴν εὐφορίαν καὶ τὸ γλυκὺ κλίμα των.

Οἱ σπουδαιότεροι ποταμοὶ τῆς Ἀσίας εἶναι, εἰς τὰς Ἰνδίας ὁ Γάγγης καὶ ὁ Ἰνδός, εἰς τὴν Κίναν ὁ Γάγγ-τσέ-κιάγγ, ὁ Χοάγγ-χό καὶ ὁ Ἀμούρ. Ἡ Σιβηρία ἔχει τρεῖς πολὺ μεγάλους ποταμούς, τὸ Λέναν, τὸν Ἰενεσέην, καὶ τὸν Ὄβιν· αὐτοὶ χύνουν τὰ νερά των εἰς τὸν Β. ὠκεανόν καὶ εἶναι παγωμένοι τὸν περισσότερον χρόνον πλησίον τῶν ἐκβολῶν των. Ἡ Ἀσία ἔχει πλείστας λίμνας. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι ἡ Κασπία θάλασσα, ἡ ὀ-

ποία συνορεύει με την Εὐρώπην, ἡ Ἀράλη λίμνη καὶ ἡ Βαϊκάλῃ εἰς τὴν Σιβηρίαν.

ΠΑΡΑΛΙΑ. Ἡ παραλία τῆς Ἀσίας εἶναι πολὺ ἀνώμαλος. Ὁ Εἰρηνικὸς ὠκεανὸς εἰσχωρεῖ μέσα εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς εἰς πολλὰ μέρη καὶ σχηματίζει τὰς χερσονήσους, Καμτσιάτκαν καὶ Κορέαν. Ὁ δὲ Ἰνδικὸς εἰς τὴν νότιον παραλίαν τῆς σχηματίζει τρεῖς μεγάλας χερσονήσους, τὴν Ἀραβικὴν, μεταξύ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ, τὴν Ἰνδικὴν, μεταξύ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλῃς, καὶ τὴν Ἰνδοκίναν, μεταξύ τοῦ κόλπου τῆς

ΑΣΙΑ

15. Φυσικὸς χάρτης τῆς Ἀσίας

Βεγγάλης καὶ τῆς νοτίου Σινικῆς θαλάσσης. Ἡ ὅλη παραλία τῆς Ἀσίας εἶναι 36000 μίλια.

ΛΑΟΙ. Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ κατοικία τῶν 2)3 σχεδὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπερβαίνει τὰ 800 ἑκατομμύρια ψυχῶν, κυρίως κατοίκων τῆς Κίνας καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ Ἀσία ἦτο ἡ πρώτη κατοικία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκεῖ συνέβησαν τὰ περισσότερὰ ἐπεισόδια, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ ἀρχαία ἱστορία.

Ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἦλθον οἱ λαοί, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης. Αἱ εὐρωπαϊκαὶ γλώσσαι συγγενεοῦν μὲ τὰς γλώσσας, τὰς ὁποίας ἀρχικῶς ὠμίλουν εἰς τὴν μέσην Ἀσίαν. Ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν οἱ τῆς δυτικῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΙΑ. Τὸ ρωσικὸν κράτος, τὸ δεύτερον εἰς ἔκτασιν μετὰ τὴν Βρεττανικὴν αὐτοκρατορίαν, εἶναι προπάντων ἡπειρωτικὸν κράτος. Ἡ Ἀσιατικὴ Ρωσία κατέχει τὰ δύο τρίτα αὐτοῦ (16 ἑκατομμύρια καὶ ἡμισυ τετραγωνικὰ χιλιόμετρα) δηλαδὴ :

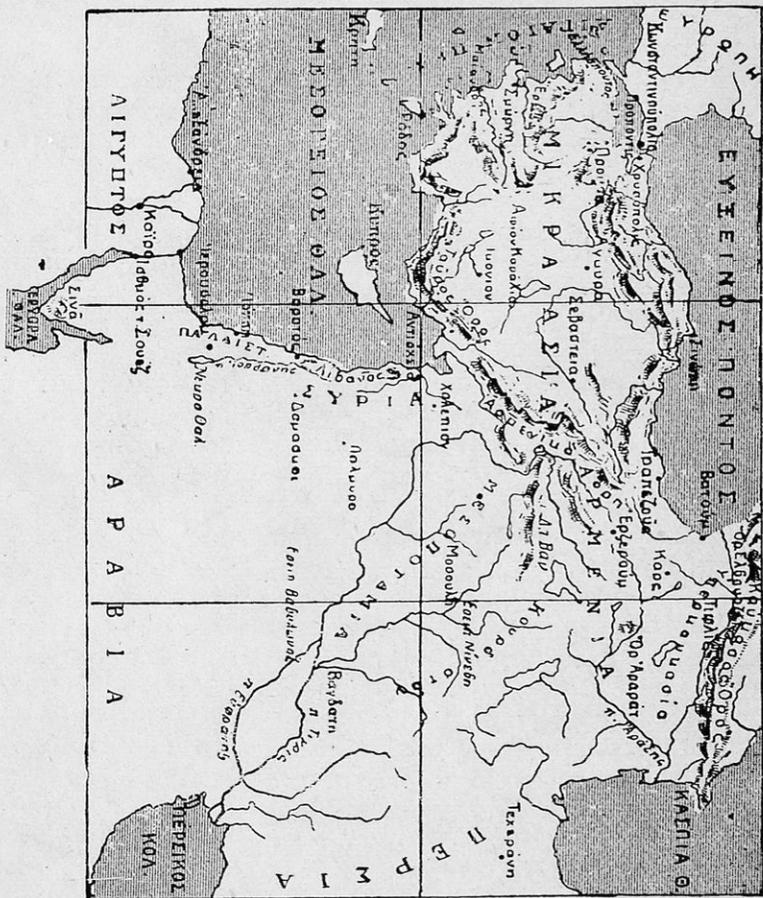
1. Τὴν Σιβηρίαν, τὴν χώραν τοῦ ψύχους· εἶναι μία μεγάλη πεδιάς μὲ ὀλίγους κατοίκους, πού τὰ δάση, τὰ δημητριακὰ τοῦ νοτίου αὐτῆς μέρους, τὰ μεταλλεῖα ἀποτελοῦν τὸν σπουδαιότερον πλοῦτον τῆς. Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Τόμσκη, Ὀμσκη καὶ Ἴρκούτση. Μὲ τὸν ὑπερσιβηρικὸν σιδηρόδρομον (7.500 χιλιόμε.) πηγαίνουν ἀπὸ τὴν Μόσχαν εἰς τὸ Πεκίνον εἰς 15 ἡμέρας.

2. Τὸ Τουρκεστάν, νοτιοδυτικῶς τῆς Σιβηρίας, εἶναι ἡ πατρὶς τῶν Τούρκων. Τὸ ἀνατολικὸν Τουρκεστάν εἶναι μέρος τῆς Σινικῆς δημοκρατίας (τῆς Κίνας), τὸ περισσότερον τοῦ δυτικοῦ Τουρκεστάν προσηρτήθη εἰς τὴν Ρωσίαν. Πρωτεύουσα τοῦ Τουρκεστάν εἶναι ἡ Τασκένδη (190.000 κ.). ἄλλαι πόλεις, ἡ Βουχάρα καὶ ἡ Χίβα, πού εἶναι ἰσχυρὸν φρούριον. Διὰ μέσου αὐτοῦ περνᾷ ὁ Ὑπερκάσπιος σιδηρόδρομος (1800 χιλ.).

Τὸ Ρωσικὸν Τουρκεστάν ἔχει 12 ἑκατομμύρια κατοίκους· τὸ διασχίζουν οἱ ποταμοὶ Ἀμούρ Δάρια καὶ Σιρ Δάρια, αἱ ὁποῖαι χύνονται εἰς τὴν Ἀράλην λίμνην.

3. Ἡ Κ α υ κ α σ ί α. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ τελειώνει εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον. Ἐχει πρωτεύουσαν τὴν Τυφλίδα (190.000 κατ.). σπουδαιότερας πόλεις ἔχει τὸ Βακού καὶ λιμένα τὸ Βατούμ εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν. Ὁ μέγας πλοῦτος

16. Ἡ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Μεσοποταμία, Συρία καὶ Παλαιστίνη.

της είναι τὸ πετρέλαιον. Είναι δευτέρα εἰς τὸν κόσμον, μετὰ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, εἰς τὸ πετρέλαιον.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ. Περιλαμβάνει :

1. Τ ἡ ν Μ ι κ ρ ἄ ν ᾽ Α σ ί α ν, ὄροπέδιον, τοῦ ὁποίου τὸ κέντρον εἶναι μᾶλλον ἄγονον, ἀλλὰ τὰ παράλια καὶ αἱ κοιλάδες εὐφοροί. Πρωτεύουσα Ἄγκυρα· Σμύρνη (200.000 κατοικοί), ὁ πρῶτος ἐκ τῶν λιμένων τῆς Ἀνατολῆς. Ἄλλαι πόλεις εἶναι : Σκούταρι, Προῦσσα, Τραπεζοῦς, Ἰκόνιον, Σεβάστεια.

2. Τ ἡ ν ᾽ Α ρ μ ε ν ί α ν (ἀνατολικῶς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας), ποὺ εἶναι φυσικῶς μία ἐκ τῶν πλουσιωτέρων χωρῶν τοῦ κόσμου. Πρωτεύουσα ἡ Ἐρζερούμ. Τὸ ὄρος Ἀραράτ εἶναι τὸ σπουδαιότερον ὄρος τῆς Ἀρμενίας.

3. Κ ο υ ρ δ ι σ τ ἄ ν. Ποιμενικὴ χώρα, εἰς τὰ νότια τῆς Ἀρμενίας.

ΣΥΡΙΑ. Ἡ Συρία, τὴν ὁποίαν κατέχει καὶ κυβερνᾷ ἡ Γαλλία, ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν στενὴν παράλιον λωρίδα καὶ ἀπὸ μίαν κοιλάδα μεσόγειον, ποὺ ἐκτείνεται μεταξύ τῶν ὄροσειρῶν Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου. Ἔχει πόλεις τὴν Δαμασκόν, τὸ Χαλέπιον, τὴ Βηρυτόν, ποὺ εἶναι καὶ ὁ μεγαλύτερος ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Συρίας. Πέραν αὐτῶν εἶναι ἔρημος.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ. Ἡ Μεσοποταμία εὐρίσκεται μεταξύ τῶν ποταμῶν Τίγριδος καὶ Εὐφράτου καὶ ἔχει σπουδαίας πόλεις τὴν Βαγδάτην (125,000 κατ.), τὴν πετρελαιοφόρον Μοσούλην καὶ τὴν Βασόραν.

Ἡ Μεσοποταμία σήμερον εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν, ἀλλ' ἔχει ἰδιαίτερον βασιλέα.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ. Ἡ παλαιὰ Χαναὰν καὶ γῆ Ἰσραὴλ ἀποτελεῖ τὸ νότιον μέρος τῆς Συρίας καὶ ἔχει τοὺς Ἁγίους Τόπους. Πρωτεύουσα Ἱεροσόλυμα με ἐπίγειον τὴν Ἰόπην ἢ Γιάφαν, ποὺ ἐνοῦται με σιδηρόδρομον. Ἡ Παλαιστίνη εἶναι ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν, ἔχει κυβέρνησιν ἀπὸ Ἑβραίους καὶ Ἀγγλους.

ΑΡΑΒΙΑ. Ἡ Ἀραβία ἀποτελεῖται πρὸ πάντων ἀπὸ ἐρήμου καὶ εἶναι μεγάλη χερσόνησος μεταξύ Περσικοῦ κόλπου καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· εἰς τὸ ἀνατολικόν της μέρος σπουδαιότερα πόλεις εἶναι ἡ Μασκάτη.

Ἡ παραλία τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι ἡ ἱερὰ χώρα τῶν Μωαμεθανῶν· πόλεις ἔχει τὴν Μέκκαν (70.000 κατ.), ὅπου ἐγενήθη ὁ Μωάμεθ καὶ τὴν Μεδίαν, ὅπου ἔχει ἐνταφιασθῆ. Καὶ αἱ δύο πόλεις εἶναι τόπος προσκυνήματος τῶν Μωαμεθανῶν.

Τὸ ὄρος Σινᾶ εὐρίσκεται κατὰ τὸ ἄκρον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὸ Ἄδεν εἶναι βρεττανικὴ κτῆσις εἰς τὴν ἔξοδον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης πρὸς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν.

Σήμερον εἶναι βασιλεῖον ἀνεξάρτητον καὶ ἐξάγει τὸν περίφημον καφὲν τῆς Ἰνδίας (Ἰνδικόν).

Δύο μεγάλοι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ὁδηγοῦν 1ον ἀπὸ τὴν Δαμασκὸν εἰς τὴν Μέκκαν, 2ον ἀπὸ τὸν Βόσπορον εἰς τὴν Βαγδάτην καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον.

ΙΡΑΝ. Τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἰράν (2 ἑκατομμύρια τετρ. χιλίόμετρα), ὄρχιζει ἀπὸ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ φθάνει εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ περιλαμβάνει τὰ Κράτη Περσία, Ἀφγανιστάν, Βελουτχιστάν. Τὸ κλίμα του εἶναι ἠπειρωτικόν. Ἡ ἀτμόσφαιρά του εἶναι τόσον διαυγής, ὥστε βλέπουν ἐκεῖ χωρὶς τηλεσκόπιον τοὺς δορυφόρους τοῦ Διός. Τὸ κέντρον του ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν ἀπέραντον ἔρημον Λούτ, ἥτοι τὴν Περσικὴν Σαχάραν. Τὸ θέρος ἢ θερμοκρασία φθάνει τοὺς 72°. Εἶναι πυρίνη κόλασις καὶ δι' αὐτὸ τὴν ὀνομάζουσι πεδιάδα τῆς ἀπελπισίας.

Εἰς τὰ ὄρεινά μέρη καλλιερгоῦν σιτηρά, ὄρουζαν, καπνά, βάμβακα.

Περσία (κάτ. 10 ἑκατομ.), τῆς ὁποίας τὸ κέντρον εἶναι μία ἔρημος. Ἡ ὄρεινὴ χώρα καὶ τὰ παράλια εἶναι εὐφορα μέρη. Πρωτεύουσα Τεχεράνη (350.000 κάτοικοι). Ἄλλαι πόλεις εἶναι Ταυρίς, Ἰσπαχάν. Ἡ Περσία κατέχει τὰ τρία τέταρτα τοῦ Ἰράν.

Ἀφγανιστάν. Πρωτεύουσα ἢ Καβούλη. Βελουτχιστάν. Πρωτεύουσα Κελάτη. Ὁ λαὸς αὐτὸς ἀνήκει εἰς ἄλλην φυλὴν καὶ εἶναι περισσότερον ἀπολίτιστος ἀπὸ τοὺς Ἀφγάνους.

Ἡ Ρωσία ἀπὸ τὸν Καύκασον καὶ ἡ Ἀγγλία ἀπὸ τὰς Ἰνδίας συναντῶνται εἰς τὸ Ἰράν καὶ ἀνταγωνίζονται ποῖα θὰ ἐπικρατήσῃ.

Τὸ Ἀφγανιστάν καὶ Βελουτχιστάν εἶναι ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν.

ΙΝΔΙΑΙ. Αἱ Ἰνδίαί (4.800.000 τετραγωνικὰ χιλίόμετρα), ποὺ παραβάλλουν πρὸς τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον, περιλαμβάνει: 1ον μίαν ποτάμιον πεδιάδα τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου, 2ον τὸ ὄροπέδιον τοῦ Δεκκάν, 3ον τὴν νῆσον Κεϋλάνην. Εἶναι ὀλόκληρος κόσμος, ὅπου κατοικοῦν 333 ἑκατομμύρια κάτοικοι καὶ θεωρεῖται ὡς εἰς τῶν πλουσιωτέρων τόπων τοῦ κόσμου (ὁ-

ρυζα, τέιον, βάμβαξ, δημητριακά, ζαχαροκάλαμον, κάνναβις, ὄπιοι, ἄρωματικά). Ἔχει 30 πόλεις με πληθυσμὸν ἄνω τῶν 100.000 ψυχῶν. Πρωτεύουσα Καλκούτα (1.320.002), Βομβάη (980.000), Μαδράς (520.000), Δελχί, Βεναρές, κλπ.

ΙΝΔΟΚΙΝΑ. Ἡ Ἰνδοκίνα (2 ἑκατομ. τετραγωνικὰ χιλιόμετρα, κάτοικοι 40 ἑκατομμύρια) τὴν παραβάλλουν με τὴ Βαλκανικὴν χερσόνησον.

Εὐρίσκεται μεταξύ Ἰνδιῶν καὶ Κίνας καὶ διασχίζεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰραουάδην, Σαλουέν καὶ Μεκόγκ. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ἀραιῶς κατοικημένη, καὶ εἰς τὰ παράλια πυκνότερον. Τὰ προϊόντα της εἶναι ὄρυζα, τέιον, καφές, γαιάνθρακες, σίδηρος, χαλκός, χρυσός κλπ.

Ἡ Ἰνδοκίνα περιλαμβάνει :

1. Ἀγγλικὰς κτήσεις. Ἡ Βιρμανία, χώρα πλουσία εἰς μεταλλεῖα, ἡ ὁποία ποτίζεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰραουάδην καὶ Σαλουέν. Πρωτεύουσα Ραγκούν, 290.000 κ., μέγας λιμὴν.

Ἡ διοικήσεις τῶν Στενωῶν, ἡ ὁποία κατέχει τὸ ἡμισυ τῆς Μαλαϊκῆς χερσονήσου. Λέγεται ἔτσι, διότι περιλαμβάνει καὶ τὸν πορθμὸν τῆς Μαλάκας. Πρωτεύουσα Σιγγαπούρη, ἐπάνω εἰς νῆσον με τὸ ἴδιον ὄνομα, πρῶτος λιμὴν τῆς Ἀσίας καὶ ἡ κλεῖς τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

2. Γαλλικαὶ κτήσεις. Τογκίνον, πρωτεύουσα ὁ λιμὴν Χανόη. Ἀνάμ, πρωτεύουσα Χουέ. Κοχιγκίνα, πρωτεύουσα ὁ λιμὴν Σαϊγκόν.

Σιάμ, βασίλειον μεταξύ τῆς Βιρμανίας καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας, πρωτεύουσα Βαγγόκ (600.000 κ.) λιμὴν με μεγάλην κίνησιν καὶ ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς Ἰνδοκίνας. Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Σιάμ ἀνήκει καὶ τὸ ἡμισυ τῆς Μαλαϊκῆς χερσονήσου. Οἱ Μαλαῖοι εἶναι ἔξοχοι ναυτικοί.

ΚΙΝΑ. Ἡ Σινικὴ δημοκρατία (11 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα). Εἰς τὰ Β. ἡ Σιβηρία, εἰς τὰ Α. ὁ Εἰρηνικὸς ὠκεανός, εἰς τὰ Ν. τὸ Ἀνάμ καὶ ἡ Βιρμανία, εἰς τὰ Δ. αἱ Ἰνδία καὶ ἡ Σιβηρία. Ἀπὸ Β. πρὸς Ν. σχεδὸν 3700 χιλιόμετρα. Ἀπὸ Δ. πρὸς Α. σχεδὸν 4620 χιλιόμετρα.

Θάλασσα, κόλποι. Ὁ Εἰρηνικὸς ὠκεανός. Ἡ θάλασσα τῆς Ἰαπωνίας. Ἡ Κιτρίνη θάλασσα. Ἡ Σινικὴ θάλασσα. Ὁ κόλπος τοῦ Τογκίνου.

Ποταμοί. Γιὰγγ-τσέ-Κιάγγ, 5 χιλιόμετρα. Χοάγγ-

Γεωγραφία Ε' Δημοτικοῦ. Δ. Δημητράκου

χό. Ὁ ποταμὸς τῆς Καντῶνος Σι-Κιάγγ. Ὁ Πείχὸ ποταμὸς. Ἡ αὐτοκρατορική διῶρυξ, μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας τοῦ κόσμου, ἐνώνει τὰς πόλεις τῆς βορείου Κίνας.

Τὸ Σινικὸν κράτος περιλαμβάνει τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ κεντρικοῦ καὶ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν τῆς Ἀσίας. Ἔχει ἕκτασιν πολὺ μεγαλυτέραν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ πληθυσμὸν πυκνότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην χώραν σχετικῶς πρὸς τὴν ἕκτασίν της.

Ὁ πληθυσμὸς του, πού ὑπερβαίνει τὰ 400 ἑκατομμύρια, εἶναι σχεδὸν τὸ 1)⁴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὰ βόρεια μέρη του εἶναι ἡ Μαντζουρία, ἡ Μογγολία καὶ τὸ ἀνατολικὸν Τουρκεστάν.

Μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰνδιῶν εὐρίσκομεν τὸ Θιβέτ, ἀπέραντον ὄροπέδιον εἰς τὰ βόρεια τῶν Ἰμαλαίων ὄρέων με ὕψ. 5.000μ. κατὰ μέσον ὄρον ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἶναι χώρα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Κίνας. Ἡ πρωτεύουσα Λάσσα εἶναι ἡ ἱερὰ πόλις τῶν Βουδδιστῶν.

Ἡ καθ' αὐτὸ Κίνα, εἰς τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος τοῦ Σινικοῦ κράτους, περιλαμβάνει τὸ περισσότερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ.

Μεταξὺ τῶν σπουδαιοτέρων πόλεων εἶναι ἡ πρωτεύουσα Πεκίνον, πρὸς τὰ βόρεια εἰς τὸν ποταμὸν Πείχό, τὸ Ναγκίν, εἰς τὸ Γάγγ-τσέ Κιάγγ ποταμὸν. Ἡ Σαγκάη, τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τοῦ τεῖου. Ἡ Καντῶν, ὁ σπουδαιότερος λιμὴν διὰ τὸ ξένον ἐμπόριον. Τὸ Φουτσέου καὶ τὸ Ἀμού, λιμένες.

Τὸ σύνορον τῆς Κίνας εἶναι τὸ μέγα Σινικὸν τεῖχος, πού ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Κιτρίνην θάλασσαν καὶ φθάνει ἕως τὴν Μογγολίαν.

ΙΑΠΩΝΙΑ. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀρχιπέλαγος (450.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα), ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς μεγάλας νήσους Ἰεσῶ, Σικόκ, Κίου-σίου, Φορμόζαν καὶ ἀπὸ πολλὰς μικράς. Ὅλοι αὐταὶ σχηματίζουν μίαν μακροτάτην ἄλυσον ἀπὸ τὴν Φορμόζαν ἕως τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου Καμτσιάτκας, με μῆκος πλεον τῶν 3.800 χιλιομέτρων. Ἡ γεωργία εὐδοκίμει εἰς αὐτὴν (δημητριακά, ὄρυζα, τεῖον, μέταξα, χάρτης, βάμβαξ, ζαχαροκάλαμον, δάση κλπ). Μεταλλεύματα ἔχει πολλὰ (γαιάνθρακες, χρυσός, ἄργυρος, σίδηρος κλπ.). Ἡ μεγάλη βιομηχανία προοδεύει πολὺ εἰς αὐτὴν. Ἔχει 56 ἑκατομμύρια κατοίκους. Αἱ πόλεις της εἶναι: Τόκιον (2.445.000 κάτοικοι), ἡ πρωτεύουσα ἔχει μορφήν εὐρωπαϊκῆς μεγαλουπόλεως. Ὑοκοχάμα, Ὁ-

σάκα-Κέστο, Κομπί, Ναγκασάκι. Ἡ Ἰαπωνία προσήρτησε τὴν Κορέαν. Κατέλαβεν θέσιν μεταξύ τῶν μεγάλων δυνάμεων.

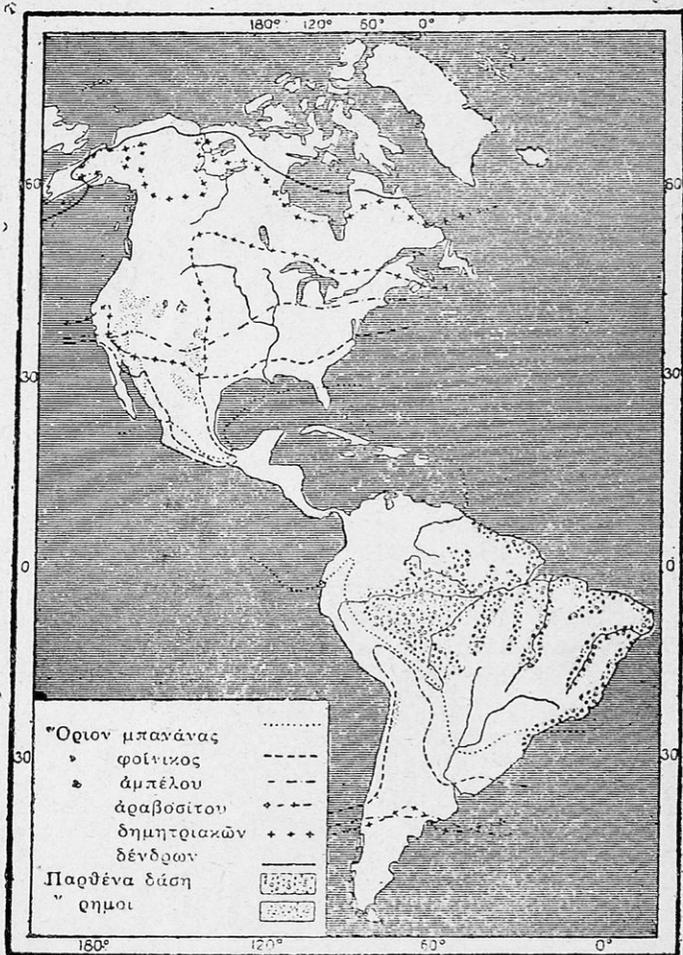
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ. Ἡ Ἰνδονησία ἢ Ἰνδικὸν ἀρχιπέλαγος εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἀρχιπέλαγος τοῦ κόσμου (2 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα), ἐνώνει τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν Ἀσίαν. Αἱ νῆσοι τῆς εἶναι ὄρειναι, γεμᾶται ἠφαιστεια, σείονται συχνὰ ἀπὸ σεισμούς, εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἰσημερινόν, καὶ τὸ κλίμα των εἶναι τροπικόν. Εἰς τὴν Ἰνδονησίαν ἀνήκουν αἱ νῆσοι:

1. Τῆς Σοῦνδης (τῆς ὁποίας αἱ μεγαλύτεραι καὶ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Σουμάτρα, ἡ Ἰάβα καὶ τὸ Τιμόρ). 2. Αἱ Μολούκαι ἢ νῆσοι τῶν ἀρωμάτων. 3. Ἡ Κελέβη. 4. Ἡ Βόρνεος. 5. Αἱ Φιλιππῖναι. Ἀνήκουν πρὸ πάντων εἰς τὴν Ὀλλανδίαν (νῆσοι τῆς Σούνδης, Μολούκαι κλπ.) καὶ εἰς τὰς Ἠνωμένας πολιτείας (Φιλιππῖναι). Ἡ Πορτογαλλία κατέχει ἓν μέρος τῆς νήσου Τιμόρ.

Ὀλλανδικαὶ Ἰνδίαι. Ἡ Ὀλλανδία ἔχει ἐδῶ ἓνα ἀποικιακὸν κράτος μὲ 60 φορὰς μεγαλυτέραν ἕκτασιν καὶ 6 φορὰς περισσότερον πληθυσμὸν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, ἥτοι α) τὴν νῆσον Σουμάτραν (κάτοικοι 8 ἑκατ. τέσσαρας φορὰς σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα), προϊόντα: καπνὸς καὶ τέϊον· β) τὴν νῆσον Ἰάβαν, κάτοικοι 30 ἑκατ. (ἕκτασις ἴση μὲ τὴν Ἑλλάδα). Ἡ Ἰάβα εἶναι ὁ μαργαρίτης τῆς Ἰνδονησίας, προϊόντα: καφές, ζάχαρις, κινίνη, καπνός, τέϊον, κακάον· γ) τὸ ἥμισυ τῆς νήσου Τιμόρ καὶ τῶν ἄλλων μικροτέρων νήσων τῆς Σούνδης· δ) τὰ δύο τρίτα τῆς νήσου Βόρνεον 1.500.000 κ. (6 φορὰς τὴν Ἑλλάδα). Τὸ ἓνα τρίτον τῆς νήσου, τὸ βορειοδυτικὸν εἶναι ἀγγλικόν· ε) τὰς Μολούκας νήσους ποῦ ἐξάγουν προπᾶντων γαρύφαλα καὶ μοσχοκάρυα· στ) τὴν νῆσον Κελέβην.

Αἱ Φιλιππῖναι. Αἱ Ἠνωμέναι πολιτείαὶ ἔλαβον εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὰς Φιλιππίννας (1898), ποῦ περιλαμβάνουν δύο νήσους σπουδαίας Λουζὸν καὶ Μενανάο καὶ πολλὰς μικράς. Πρωτεύουσα ἡ Μανίλλα (234.000 κάτοικοι).

Αἱ Ἠνωμέναι πολιτείαὶ φροντίζουν πολὺ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Φιλιππίνων (ἐξάγουν καπνὰ, βάμβακα, ζαχαροκάλαμον, ὄρυζαν κλπ.).

18. ΧΑΡΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ ΟΡΗ-ΕΚΤΑΣΙΣ

Σύνορα. Πρὸς Β. ὁ Βόρειος παγωμένος ὠκεανός, πρὸς Α. ὁ Ἀτλαντικός, πρὸς Ν. ὁ Μεξικανικός κόλπος, πρὸς Δ. ὁ Εἰρηνικός ὠκεανός.

Ἐκτασις. Ἡ Β. Ἀμερική ἔχει ἔκτασιν διπλάσιαν καὶ πλεόν τῆς Εὐρώπης (23 ἑκατομ. τετ. χιλιομέτρα).

Μήκος. Σχεδὸν 8000 χιλιόμετρα ἀπὸ βόρεια πρὸς νότια.

Τὸ μεγαλύτερον πλάτος. Σχεδὸν 5000 χιλιόμετρα ἀπὸ ἀνατολικά πρὸς δυτικά.

ΘΑΛΑΣΣΑΙ-ΚΟΛΠΟΙ ΚΑΙ ΝΗΣΟΙ

Βόρειος παγωμένος ὠκεανός. Ὁ πορθμὸς τοῦ Δάρβις. Ὁ κόλπος τοῦ Οὐδσων.

Ἀτλαντικός ὠκεανός. Ὁ κόλπος τοῦ ἀγ. Λαυρεντίου. Ὁ Μεξικανικός κόλπος. Ἡ Καραϊβική θάλασσα.

Εἰρηνικός ὠκεανός. Ὁ κόλπος τῆς Καλιφορνίας. Ὁ Βερίγειος πορθμός.

Νῆσοι. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Νέα γῆ καὶ αἱ Ἀντίλλαι ἢ νῆσοι τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν.

Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Βαγκόβερ.

Ποταμοί. Μακένζης, Νέλσον, Ἅγιος Λαυρέντιος, Νιαγάρας, Οὐδσων, Μισισσιππῆς, Ριογκράντ (μέγας ποταμός), Κολοράδος, Κολομβίας.

Λίμναι. Ἄνω λίμνη Μίσιγκαν, Οὐράν, Ἐρτη, ὄνταριο, λίμνη τῶν ἀρκτων, λίμνη τῶν δούλων, Βίνιπερ κλπ.

ὄρη. Τὰ Βραχώδη ὄρη, τὸ ὄρος Χούκερ, Σιέρα Νεβάδα.

Ὅροσειρά τοῦ Εἰρηνικοῦ, τὰ Βραχώδη ὄρη, τὰ Ἀπαλλάχια.

Ἡ ἀμερικανικὴ ἥπειρος ἔχει ἐπιφάνειαν 42 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Ἐκτείνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. (18.000 χιλιόμετρα). Πρὸς Β. πλησιάζει τὸν βόρειον πόλον. Πρὸς Ν. προχωρεῖ πολὺ κάτω τοῦ Ἰσημερινοῦ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν διασχίζεται ἀπὸ ὅλας τὰς ζώνας τῆς γῆς, τὴν παγωμένην, τὴν εὐκρατον καὶ τὴν διακεκαυμένην, ἔχει καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν φυτῶν καὶ ὄλων τῶν ζώων τῆς γῆς. Χωρίζεται εἰς τὴν Βόρειον, Μέσην ἢ Κεντρικὴν καὶ Νότιον Ἀμερικὴν.

20. Χάρτης Β. Ἀμερικῆς ἀνάγλυφος

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Θέσις. Ἡ Β. Ἀμερική χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν μὲν τὸν Βερίγγειον πορθμὸν, ποῦ ἔχει βάθος μόνον 40 μέτρα καὶ πλάτος 100 σχεδὸν χιλιόμετρα (σχεδὸν ὅσον ὁ Μαλάκας ἀπὸ τὴν Κρήτην). Μὲ πολλὰς πολικὰς νήσους, ποῦ δὲν ἀπέχουν καὶ πολὺ ἢ μίᾳ ἀπὸ τὴν ἄλλην, φθάνει πρὸς τὰ βόρεια ἕως τὴν Γροιλανδίαν.

Ὅρος. 1. Εἰς τὰ δυτικὰ εἶναι μίᾳ πολὺ μεγάλη ἔκτασις ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη. 2. Εἰς τὰ ἀνατολικά μέτρια ὄρη. 3. Πρὸς τὰ βόρεια ἀπέραντος πεδιάς εἰς τὸ μέσον καὶ πρὸς τὰ βόρεια.

Ὅρη. Ἡ ὄρεινὴ ἔκτασις, ποῦ εἶναι εἰς τὰ δυτικά, ἔχει δύο ὄρεινὰς, ποῦ κατέρχονται παραλλήλως ἀπὸ τὰ βόρεια πρὸς τὰ νότια. Καὶ ἡ πρώτη, ποῦ παρακολουθεῖ τὴν παραλίαν τοῦ Ὑκεανοῦ, λέγεται Ὁροσειρὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ κατὰ τόπους λαμβάνει διάφορα ὀνόματα, ἥτοι: Καρρακτώδη ὄρη, Σιέρα Νεβάδα. Ἡ ἄλλη ὄρεινὰ, ποῦ εἶναι μεγαλυτέρα εἰς ὄγκον καὶ σπουδαιότερα, λέγεται Βραχώδη ὄρη καὶ ἀπέχει περισσότερον ἀπὸ τὴν παραλίαν.

Μία τρίτη ὄρεινὰ, προέκτασις ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη, εἶναι μετὰ τῶν κόλπων Καλλιφορνίας καὶ Μεξικοῦ καὶ λέγεται Σιέρα Μάδρε (ὄρεινὰ μητέρα), Ἀνατολικὴ Μάδρε, καὶ κλάδος ποῦ ἀκολουθεῖ τὰ παράλια τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ τὴν Δυτικὴν Μάδρε, ὁ κλάδος τῶν παραλίων τοῦ Εἰρηνικοῦ. Εἰς τὴν βορειοτάτην ἄκρην τῆς ὄρεινῆς αὐτῆς ἐκτάσεως εὑρίσκεται ἡ ὑψηλοτέρα κορυφή, ὄρος Μάκ Κίνλεϋ, μ. 6.240, καὶ εἰς τὴν νοτιωτάτην εἰς τὴν Μάδρε, αἱ κορυφαὶ Ποποκαπέτλ (καπνίζον ὄρος) καὶ Ὀριζάβα μ. 5.420.

Ὁροπέδια. Μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν ὄρων καὶ τῆς ὄρεινῆς τοῦ Εἰρηνικοῦ ἐκτείνονται μεγάλα καὶ ἄγωνα ὄροπέδια τοῦ ποταμοῦ Κολοράδου, Κολομβία καὶ ἄλλα. Μεταξὺ τῶν κλάδων τῆς Μάδρε τὸ ὄροπέδιον τοῦ Μεξικοῦ.

Τὰ μέτρια ὄρη, εἰς τὰ ἀνατολικά, ἐκτείνονται πρὸς τὴν παραλίαν τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ λέγονται Ἀπαλάχια. Αἱ ὄρειναι χαμηλαὶ καὶ παράλληλοι, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότερα εἶναι τὰ Ἀλεγγάνια 2.000 μ.

Πεδιάδες. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ὄρεινῶν ἐκτάσεων

εύρίσκεται μία άπέραντος πεδιάς με πολύ μικράν κλίσιν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Αἱ ποτάμιοι πεδιάδες τῶν ποταμῶν Μισισσιππὴ καὶ Ἁγίου Λαυρεντίου χωρίζονται ἀπὸ κυματισμοὺς τῆς πεδιάδος αὐτῆς, πού δυσκόλως διακρίνονται. Εἰς τὰ βόρεια τῆς κοιλάδος τοῦ Μισισσιππῆ, μεταξύ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσων, εἶναι ἡ βορεινὴ πεδιάς με γῆν εὐφορωτάτην, πού ἡμπορεῖ νὰ θρέψη ἑκατομμύρια ψυχῶν. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλουσιωτάτας σιτοπαραγωγούς χώρας τῆς γῆς.

Τὰ νερά. Ποταμοί. Οἱ ποταμοὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ: Κολοράδος, Κολομβίας, Σακραμέντο, Ἰούκων, ἐπειδὴ κατέρχονται ἐξ ὄρεων, ἔχουν ρεῦμα ταχὺ καὶ σχηματίζουν καταρράκτας. Εἰς τὸν Β. Παγωμένον ὠκεανὸν ὁ Μακένζης φέρει τὰ νερά τῶν λιμνῶν τῶν Σκλάβων καὶ τῶν Ἄρκτων. Εἶναι μέγας ποταμὸς ἀλλὰ χωρὶς σπουδαιότητα.

Τοῦναντίον οἱ ποταμοὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι σπουδαιότατοι. Εἶναι ὁ Μισισσιππῆς (πατὴρ τῶν νερῶν), ὁ πρῶτος εἰς μῆκος καὶ δευτέρος εἰς ποσὸν νεροῦ ποταμὸς τῆς γῆς, ὁ ὁποῖος δέχεται τὰ νερά μιᾶς χώρας ἴσης με τὸ τρίτον τῆς Εὐρώπης. Ἐχει πολὺ μεγάλους παραποτάμους, τὸ Μισουρρῆ, τὸν Ὅχιο καὶ ἄλλους. Με τοὺς παραποτάμους του εἶναι πλωτὸς εἰς μῆκος 15.000 χιλιομέτρων, ἔχει πλάτος 1—3 χιλιόμετρα καὶ βάθος 12μ. Προσχώνει τὴν θάλασσαν εἰς τὰς ἐκβολὰς του κατ' ἔτος 20 μέτρα με τὴν ἰλύν, πού φέρει μαζί του.

Ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος, ὅπως ὁ Νέβος (Πετρούπόλεως) εἶναι ὁ ὀχετὸς ἑνὸς κομβολογίου λιμνῶν. Με αὐτὸν τὰ πλοῖα τοῦ Ὠκεανοῦ εἰσέρχονται εἰς ὅλας τὰς λίμνας.

Λίμναι. Αἱ λίμναι αὐταὶ λέγονται: Μίχιγκαμ, Ἄνω λίμνη, Οὐρών, Ἐριέ καὶ Ὀντάριο, συγκοινωνοῦν μεταξύ των καὶ ἀποτελοῦν τὴ μεγαλυτέραν ἑκτασιν γλυκοῦ νεροῦ τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ Μεσόγειος θάλασσα τῆς Ἀμερικῆς.

Παράλια. Τὰ παράλια τοῦ Βορείου Παγ. ὠκεανοῦ ἔχουν πολλοὺς κόλπους, ἀλλ' εἶναι πάντοτε σχεδὸν παγωμένα καὶ δὲν ἔχουν καμμίαν ἐμπορικὴν σπουδαιότητα. Τὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ εἶναι βραχώδη καὶ ὑψηλά. Σχηματίζουν ὀλίγους κόλπους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ σπουδαιότερος εἶναι ὁ κόλπος τῆς Καλλιφορνίας. Ἐχει ὀλίγας νήσους καὶ ἡ σπουδαιότερα εἶναι ἡ Βάνκουβερ. Ἐνα μόνον σπουδαῖον λιμένα ἔχομεν εἰς τὰ παράλια αὐτά, τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον.

Τούναντίον τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι χαμηλά, σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους (Ἄγ. Λαυρεντίου, Μεξικοῦ). Τὴν χερσόνησον τῆς Φλωρίδος εἰς τὰ Ν. καὶ πολλοὺς καὶ σπουδαίους λιμένας (Βαλτιμόρη, Φιλαδέλφεια, Νέα Ὑόρκη, Βοστώνη κλπ.).

Κ λ ῑ μ α. Ἡ Β. Ἀμερικὴ ἔχει ὅλα τὰ κλίματα: τροπικόν, εὐκρατον, ψυχρόν. Ὅλη ἡ βόρειος παραλία τῆς μὲ τὰς πλησίον νήσους εὐρίσκονται εἰς τὴν παγωμένην ζώνην. Τὸ κλίμα εἶναι ὑπερβολικὰ ψυχρόν, ἡ χώρα ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρήμους, ὅπου δέν φυτρώνουν δένδρα. Τὸ μέσον καὶ τὸ νότιον μέρος, τὸ μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσων καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, ἀνήκουν εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην. Καὶ τὸ εἰς τὰ νότια μέρος εἰς τὴν τροπικὴν (Μεξικόν). Τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ βρέχει τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τοῦ Λαβραδὸρ, ποὺ κατέρχεται ἀπὸ τὰ βόρεια. Τὸ ψῦχος τοῦ ρεύματος αὐτοῦ ἐπιδρᾷ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ διὰ τοῦτο τὰ παράλια αὐτὰ ἔχουν ἀγριώτερον κλίμα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ποὺ εἶναι εἰς τὸ ἴδιον πλάτος. Ἀντιθέτως τὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ βρέχει τὸ θερμὸν ρεῦμα Κοῦρο Χίβο (μαῦρον ρεῦμα).

Ἡ Γ ρ ο ῖ λ α ν δ ῖ α εὐρίσκεται εἰς τὴν βορειοδυτικὴν πλευρὰν τῆς ἠπείρου. Μετὰ τὴν Αὐστραλίαν εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τοῦ κόσμου. Τὰ ὄρη τῆς καλύπτονται πάντοτε ὑπὸ τῶν χιόνων καὶ αἱ πεδιάδες τῆς ὑπὸ τεραστίων παγετώνων, ποὺ κινοῦνται βροδέως πρὸς τὴν παραλίαν, ὅπου κατ' ἔτος μεγάλοι ὄγκοι ἐξ αὐτῶν ἀποχωρίζονται καὶ ἐπιπλέουν ὡς παγόβουνα εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Οἱ Γροιλανδοὶ εἶναι ὅλοι «Ἐσκιμῶοι» καὶ ζοῦν ἀπὸ τὸ ψάρευμα καὶ ἀπὸ τὸ κυνήγιον τῆς φώκης. Οἱ Δανοὶ ἔχουν μερικοὺς συνοικισμοὺς εἰς τὰ παράλια καὶ διὰ τοῦτο λέγουν ὅτι ἡ Γροιλανδία ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν.

Κ ά τ ο ῖ κ ο ῖ. Ὅταν ὁ Κολόμβος ἀνεκάλυψε τὸν νέον κόσμον εἰς τὰ 1492, οἱ κάτοικοί του ἦσαν ἐρυθρόδερμοι καὶ εὐρίσκοντο εἰς κατάστασιν σχεδὸν ἀγρίαν. Σήμερον ὁ πληθυσμὸς εἶναι κατὰ τὰ 4)5 εὐρωπαϊκῆς καταγωγῆς μὲ ὀλίγα ἑκατομμύρια μαύρους ἀπογόνους Ἀφρικανῶν, τοὺς ὁποίους μετέφεραν ἀπὸ τὰς πατρίδας των καὶ ἐπώλησαν ὡς δούλους. Ἡ Β. Ἀμερικὴ κατοικεῖται ἀπὸ 130 ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ χωρίζεται εἰς κράτη, τὸν Καναδᾶν, τὰς Ἠνωμένας πολιτείας καὶ τὸ Μεξικόν.

Ο ΚΑΝΑΔΑΣ (10.660.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα ἴση με τὴν Εὐρώπην, κατ. 8.000.000) κατέχει τὸ βόρειον ἡμισυ τῆς Β. Ἀμερικῆς, εἶναι ἀγγλικὴ ἀποικία αὐτόνομος. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ τόπου εἶναι σχεδὸν ἄγονον, ἀλλὰ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ἡ χώρα τῶν λιμνῶν, καὶ Μανιτόβα εἶναι σήμερον ὁ σιτοβολῶν τοῦ κόσμου. Βορειότερον τούτων μεγάλα δάση ἀποδίδουν ξυλείαν καὶ πολλτὸν διαχάρτην εἰς πολὺ μεγάλα ποσά. Τὰ τυροκομεῖα καὶ βουτυροκομεῖα, ποὺ εἶναι εἰς ὄλον τὸ μῆκος τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς Γῆς. Ἔχει ἀκόμη εἰς τὰ ὄρη χρυσὸν ἄργυρον, γαιάνθρακας, σίδηρον, χαλκόν, νίκελ, πετρέλαιον.

Σπουδαιότεραι πόλεις, ἡ Ὀττάβα (87.000 κ.) ἡ πολιτικὴ πρωτεύουσα, τὸ Μοντρεάλ (470.000 κ.) ἡ ἐμπορικὴ πρωτεύουσα, Τορόντον, Κοκεβέκη, Χάλιφαξ, Βίνιπεχ, Βακουβέρ. Ἡ ὑπερκαναδικὸς σιδηρόδρομος με μῆκος 6.000 χιλιόμετρα διασχίζει εἰς τὸ μέσον τὸν Καναδᾶν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν (Χάλιφαξ) ἕως τὸν Εἰρηνικὸν (Βακουβέρ).

ΗΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ. Ἡ δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, 94.000.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα, ἴση σχεδὸν με τὴν Εὐρώπην (κατ. 105.000.000) εἶναι ὅλη ἡ χώρα, εἰς τὰ Ν. τοῦ Καναδᾶ, ἕως τὸ σημεῖον ὅπου ἡ ἡπειρος στενεύει (Μεξικὸν) καὶ ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἕως τὸν Εἰρηνικόν. Ἡ ὁμοσπονδία ἔχει 51 πολιτείας μαζί με τὴν χερσόνησον Ἀλάσκαν καὶ τὰς νήσους Χαβάϊ (Ὠκεανία). Κατέχει καὶ τὰς νήσους Φιλιππίνας (Ἀσία), Πόρτο Ρίκο (Δυτικαὶ Ἰνδία) καὶ Μαριάναι καὶ Σαμόαι (Ὠκεανία). Ἔχει μεγάλα γεωργικὰ πλούτη εἶναι πρώτη εἰς τὸν κόσμον εἰς τὰ δημητριακά, εἰς τὸν βάμβακον, τὸν καπνόν, τὴν ξυλείαν, τὰ χονδρὰ ζῶα καὶ τοὺς χοίρους. Τῆς πρώτης θέσης εἰς τὸν γαιάνθρακα, πετρέλαιον, σίδηρον, χαλκόν, γάλυβα, ἄργυρον καὶ μόλυβδον, τὴν δευτέραν εἰς τὸ χρυσόν καὶ κασσίτερον.

Εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι ἡ δευτέρα χώρα τοῦ κόσμου, πρώτη εἶναι ἡ Ἀγγλία.

Ἡ ὁμοσπονδιακὴ πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βάσιγκτων 440.000 κ. Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ Νέα Ὑόρκη 7.500.000, Σικάγον 2.700.000, Φιλαδέλφεια 1.800.000, Δετρόιτ 995.000, Κλέβελανδ 800.000, Λὸς Ἄγγελες 580.000, Μπούφαλον 500.000, Μιλβώκη 460.000, Νιούρ 4, 15.000, Κιγκινάτη 400.000, Ἁγίου Λουδοβίκου 775.000, Βοστώνη 750.000, Βαλτιμόρη 735.000.

Πίτσμπουργκ 600.000, Νέα Όρλεάνη 400.000, "Άγιος Φραγκίσκος 500.000.

Αί Ήνωμένοι Πολιτεῖαι ἔχουν ἀκόμη ἄλλας 60 πόλεις μὲ 100—350 χιλιάδας κατοίκους ἑκάστην.

ΜΕΞΙΚΟΝ. Ἡ δημοκρατία τοῦ Μεξικοῦ εἶναι δυόμισυ φορές μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον (2.000.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα), ἀλλ' ὁ πληθυσμὸς εἶναι 7.000.000 κατ. Σχεδὸν τὰ δύο τρίτα τῶν κατοίκων εἶναι ἐντόπιοι Ἰνδοί, καὶ οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν λευκῶν εἶναι ἰσπανικῆς καταγωγῆς. Τὸ Μεξικὸν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἦτο ἀποικία τῆς Ἰσπανίας, ἀλλὰ εἰς τὰ 1835 ἠλευθερώθη ἀπὸ τὸν ἰσπανικὸν ἄγρον καὶ σήμερον εἶναι δημοκρατία.

Τὰ μεταλλεῖα τοῦ Μεξικοῦ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξάγεται ἄργυρος, ρημίζονται ὡς τὰ πλουσιώτερα εἰς ἄργυρον ἀπὸ ὅλα τὰ μεταλλεῖα τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἐξάγεται τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἀργύρου τοῦ κόσμου. Εὐρίσκεται καὶ πολὺς χρυσός, κασίτερος, ψευδάργυρος καὶ ποικιλία ἀπὸ ὠραιότατα μάρμαρα.

Αἱ χαμηλαὶ χῶραι τῶν παραλίων τοῦ Μεξικοῦ εἶναι θερμαί, ἄγραι καὶ νοσογόνοι. Ἐκεῖ τὰ φυτὰ εἶναι τὰ τροπικὰ ἢ ὀφθαλμικά, καὶ τὸ ἀρτόγλωσσον ἀποτελοῦν τὴν σπουδαιότεραν τροφήν. Ἀναβαίνοντες ἀπὸ τὴν θάλασσαν εὐρίσκομεν ζώνην εὐκρατον, τὸ παραδεισιον ὀροπέδιον τοῦ Μεξικοῦ. Ἐκεῖ, εἰς διάφορα ὕψη, καλλιεργεῖται τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ βάμβαξ, ὁ καπνός, ὁ ἀραβόσιτος (τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ τὰ δημητριακὰ προϊόντα τοῦ Μεξικοῦ), ὁ καπνός, ὁ σῖτος καὶ πολλὰ εὐγευστα ὀπωρικά. Ἄνωθεν τῆς εὐκράτου αὐτῆς ζώνης εἶναι ἡ ψυχρὰ ζώνη, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι ψυχρὸν πολὺ καὶ ὁ τόπος ὀλιγώτερον εὐφορος.

Ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα προϊόντα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι τὸ κακάον, ἀπὸ τοὺς σπόρους τοῦ ὁποίου παρασκευάζουν τὴν σοκολάταν. Ἄλλο φυτὸν εἶναι ἡ φραγκοσυκιά, τῆς ὁποίας ἐν εἶδος καλλιεργεῖται πάρα πολὺ χάριν τοῦ μικροῦ ἐντόμου, ποὺ τρέφεται ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς τοῦτο ὅταν ξηρανθῆ γίνεται τὸ «καρμίνιον» (κρεμῆξι), κόκκινον χρῶμα. Τὰ δάση τοῦ Μεξικοῦ παράγουν πολλὴν ξυλείαν πολὺτιμον (μαόνι), χρήσιμον δι' ἵππιπλα πολυτελείας· ἀκόμη ἐξάγουν καὶ ἄφθονα εἶδη βαφῆς.

Ὁ λαὸς τοῦ Μεξικοῦ εἶναι πρὸ πάντων γεωργικὸς καὶ κτηνοτροφικός. Κάθε κτηνοτροφεῖον τοῦ Μεξικοῦ ἔχει 20000—30000 κῶα, πρὸ πάντων ἵππους καὶ ἡμίονους, καὶ εἶναι πολλὰ τοι-

αὐτα κτηνοτροφεία. Τὰ δέρματά των ἀποτελοῦν ἓν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἐμπορεύματα ἐξαγωγῆς.

Τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ Μεξικοῦ ἔχει μίαν σειρὰν ἡφαιστείων· τρία ἀπὸ τὰ ἡφαιστεια αὐτὰ φθάνουν ὑψηλότερα ἀπὸ τὸ σύνορον τῶν αἰωνίων χιόνων. Τὸ ὑψηλότερον εἶναι τὸ Ποποκατεπέτλ (τὸ καπνίζον ὄρος)· τοῦτο διαρκῶς ἀναδίδει καπνόν· ἔκρηξιν ὅμως δὲν ἔχει κάμει ἀπὸ 360 ἐτῶν. Ὁ τεράστιος κρατήρ του, ποῦ ἔχει διάμετρον 1850 καὶ βάθος 330 μ., εἶναι γεμᾶτος θεῖον· τὰ στρώματα αὐτὰ τοῦ θεῖου εἶναι ἡ σπουδαιότερα πηγὴ τοῦ ἐμπορεύματος τούτου εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Τὸ Μεξικὸν εἶναι δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία καὶ πρωτεύουσα ἔχει τὸ Μεξικὸν 470.000 αἱ σπουδαιότεραι πόλεις: Γουαδालαζάρ καὶ Πουέμπλα, οἱ λιμένες: Βέρα Κρουζ καὶ Ἀκαπούλκο.

ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ μέση Ἀμερικὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν σειρὰν ἰσθμῶν, ποὺ συνδέουν τὴν βόρειον καὶ τὴν νότιον Ἀμερικὴν. Εἶναι 7 καὶ πλέον φορές μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἰς ἕκτασιν. Παράγει ὅσα καὶ αἱ τροπικαὶ χῶραι (κακάον, καφέ, καουτσούκ, ξυλείαν πολῦτιμον). Τὰ ἑκατομῦρια τῶν κατοίκων τῆς σχηματίζουν ἕξ μικρὰς δημοκρατίας: 1) τὴν δημοκρατίαν τῆς Γουατεμάλας, 2) τοῦ Σαλβαδόρ, 3) τῆς Νικαράγουας, 4) τῆς Κόστα-Ρίκας, 5) τοῦ Παναμᾶ καὶ 6) τοῦ Ὀνδουράς.

Δυτικαὶ Ἰνδίαί. Εἶναι μία μικρὰ σειρὰ ἀπὸ νήσους μεταξὺ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς με ἕκτασιν τρεῖς φορές σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. Παράγουν ζαχαροκάλαμον, καπνὸν καὶ καφέ· ἔχουν 7 ἑκατομῦρια κατοίκους καὶ χωρίζονται:

1. Εἰς τὰς νήσους Βαχάμας (Ἀγγλικά).

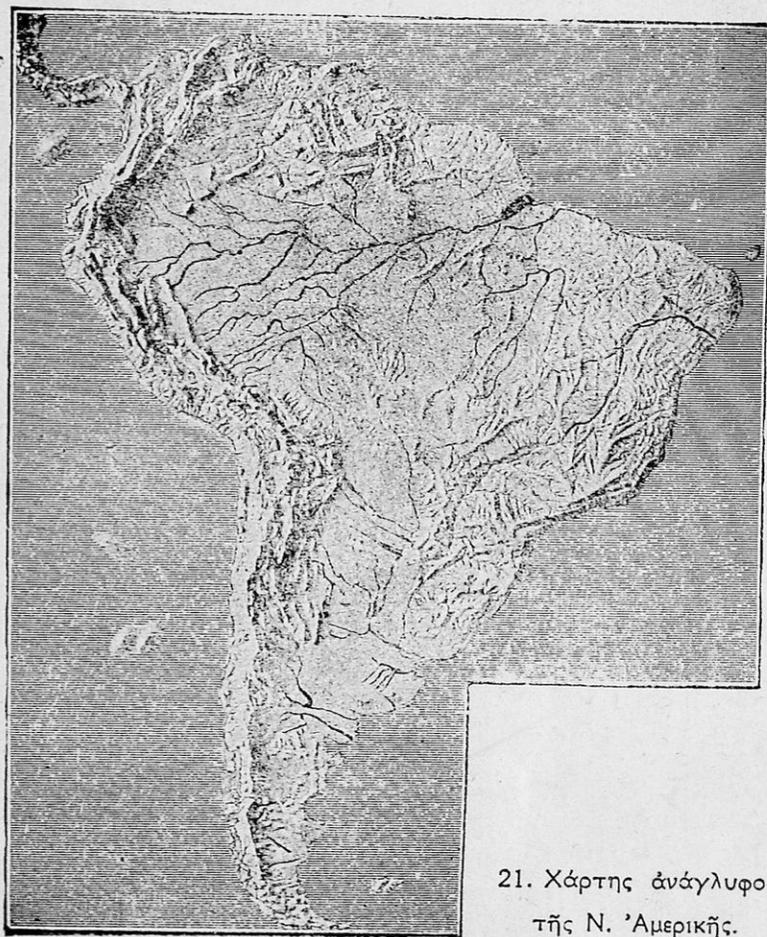
2. Εἰς τὰς μεγάλας Ἀντίλλας, ποὺ εἶναι:

Ἡ Κούβα, ὁ ἀδάμας ἢ ἡ βασίλισσα τῶν Ἀντιλλῶν, ἡ πρώτη εἰς ἕκτασιν, πλοῦτον καὶ εἰς πληθυσμόν. Πρωτεύουσα ἡ Ἀβάνα. Ἡ Κούβα εἶναι ἀνεξάρτητος δημοκρατία.

Μακρὰ καὶ στενὴ (μῆκος 1200 χιλ.), ὄρεινὴ εἰς τὰ ΝΑ., ἔχει ὠραίους λόφους καὶ εὐφόρους πεδιάδας. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν τῆς ζακχάρεως. Παράγει καὶ ἄφθονον βάμβακα, καφὲν καὶ πολῦτιμον ξυλείαν. Ἄλλ' ἐκεῖν τὸ προϊόν, διὰ τὸ ὅποιον φημίζεται περισσότερο, εἶναι ὁ κα

πνός: ἀπό αὐτὸν κατασκευάζουν τὰ περίφημα εἰς ὅλον τὸν κόσμον ποῦρα τῆς Ἀβάνας.

Τὴν Κούβαν ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος εἰς τὸ πρῶτον ταξιδιὸν του, τὸ ἔτος 1492, τὴν 28ην Ὀκτωβρίου. Εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἀβάνας εὐρίσκεται τὸ λείψανον τοῦ Χριστοφέρου Κολόμβου.

21. Χάρτης ανάγλυφος
τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Σύνορα. Τὴν Ν. Ἀμερικὴν περιβάλλει ὠκεανὸς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη (ἐκτὸς μόνον ἐκεῖ ὅπου ἐνοῦται μὲ τὴν Β. Ἀμερικὴν διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ). Εἰς τὰ βόρεια ἔχει τὴν Καραϊβικὴν θάλασσαν, εἰς τὰ Ν. καὶ Δ. τὸν Εἰρηνικόν, εἰς τὰ Α. τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Ἐκτασις. Μῆκος ἀπὸ Β. πρὸς Ν. 8000 χιλ.

Τὸ μεγαλύτερον πλάτος. Ἀπὸ Α. πρὸς Δ.

5900 χιλιόμετρα.

Πληθυσμὸς. 50 ἑκατ.

ΘΑΛΑΣΣΑΙ — ΚΟΛΠΟΙ

Ἀτλαντικὸς ὠκεανός. Καραϊβικὴ θάλασσα. Μαγγελάνειος πορθός. Μεξικανικὸς κόλπος.

Εἰρηνικὸς ὠκεανός. Κόλπος τοῦ Παναμᾶ.

ΝΗΣΟΙ

Τοῦ Εἰρηνικοῦ. Σαλαπάγος, νῆσοι Ζουάν Φερνανδέζ.

Τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Γῆ τοῦ πυρός, Φαλκλάνδες.

Ἰσθμὸς. Τοῦ Παναμᾶ.

Ἀκρωτήρια. Ἄγ. Ρό-

κου πρὸς Α. Χόρν πρὸς Ν. Λευκὸν πρὸς Δ.

Λίμναι. Τιτικάκα, Μαμόρη, καὶ ἄλλαι.

Ποταμοὶ σπουδαίωτεροι: Ἀμαζόνιος, Ὁρενόκος, Μαδείρας, Λά Πλάτα.

Ἔρη. Κορδιλιέρα τῶν Ἄνδεων (Κοτοπάχι, Χιμποράζο), τὰ Βραζιλιανά καὶ τὰ ὄρη τῆς Γουιάνης.

Πεδιάδες. Αἱ λιάνος τοῦ Ὁρενόκου. Αἱ σέλβας τοῦ Ἀμαζονίου καὶ αἱ πάμπας Λά Πλάτα.

Ἡ Ἀϊτή, πού σχηματίζει δύο δημοκρατίας μαύρων πρῶ-
τεύουσα λιμὴν τοῦ Πρίγκηπος.

Ἡ Ζαμάικα, πού ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλία, καὶ

Πόρτο Ρίκο, πού ἀνήκει εἰς τὰς Ἡνωμένας πολιτείας.

3. Εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας. Μικραὶ καὶ πολλοὶ νῆσοι, πού
ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ὀλλανδίαν καὶ Δανίαν.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ο ΤΟΠΟΣ. Ἡ νότιος Ἀμερικὴ εἶναι ὀλίγον μικροτέρα τῆς βο-
ρείου καὶ ὁμοιάζει μὲ χαρταετόν. Ἐχει καὶ αὐτὴ: 1) μίαν ἕκτα-
σιν ὑψηλῶν ὀρέων εἰς τὰ δυτικά, 2) χαμηλὰ ὄρη εἰς τὰ ἀνατο-
λικά καὶ 3) μεταξὺ αὐτῶν μίαν ἀπέραντον πεδιάδα.

Ὁ ρη. Δυτικῶς τὴν ἕκτασιν τῶν ὑψηλῶν ὀρέων ἀποτελεῖ
ἡ ἀπέραντος ὄροσειρὰ Κορδιλλιέρα τῶν Ἀνδεων, πού
κατέρχεται ἀπὸ τὰ βόρεια πρὸς τὰ νότια εἰς ὅλον τὸ μῆκος
τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Αἱ ὑψηλότεραι κορυ-
φαί τῆς εἶναι: Ἀκουκάγγουα μ. 7.000, τὸ Χιμποράζον καὶ τὸ
Κατοπάξι ὑπερβαίνουν τὰ 6.000 μ.

Εἰς τὸ μέσον σχηματίζει τὰ ὑψηλὰ καὶ μεγάλα ὄροπέδια τῆς
Περουβίας καὶ Βολιβίας. Ὅμοιάζει μὲ τεράστιον τεῖχος, πρὸ πάν-
των μεταξὺ Χιλῆς καὶ Ἀργεντινῆς. Εἶναι παντοῦ ἠφαίστεια.

Ἡ ὄροσειρὰ τῶν Ἀνδεων εἶναι ἡ μακροτέρα τοῦ κόσμου (μῆ-
κος 9.000 χιλιόμετρα), ἔχει καὶ τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς μετὰ
τὰ Ἰμαλάια εἰς τὰς Ἰνδίας.

Εἰς τὰ ἀνατολικά ἡ χώρα τῶν χαμηλῶν ὀρέων σχηματίζει
τὰ ὄροπέδια τῆς Γουϊάνης καὶ τῆς Βραζιλίας.

Πεδιὰδες. Μεταξὺ τῶν ὀρεινῶν αὐτῶν ἐκτάσεων εἶναι αἱ
ἀπέραντοι πεδιάδες τοῦ Ἀμαζονίου, Σέλβας=παρθένα δάση,
τοῦ Ὀρενόκου, Λιάνος=πεδιάς, καὶ τοῦ Λὰ Πλάτα Πάμπας=
πεδιάς γεμάτη χόρτον.

Παράλια καὶ ποταμοί. Οἱ ὠκεανοὶ δὲν εἰσχωροῦν
βαθέως εἰς τὴν παραλίαν τῆς. Τουναντίον ἔχει μεγάλους πο-
ταμούς, πού διευκολύνουν πολὺ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον.

Ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς γῆς, μὲ
τοὺς ἀπείρους παραποτάμους του βρέχει πεδιάδα ἴσην σχεδὸν
πρὸς τὴν Εὐρώπην. Τὸ βάθος του εἶναι 50—100 μέτρα. Ἀπὸ
τὸ πλοῖον πού ταξιδεύει εἰς τὸ μέσον του δὲν βλέπει κανεὶς
τὰς ὄχθας του εἰς μερικὰ μέρη· τὸ πλάτος του εἶναι 25—30

χιλιόμετρα (πλάτος Κορινθιακοῦ κόλπου). Εἰς τὰς ἐκβολὰς του σχηματίζει ἕνα κόλπον πλατῦν 300 χιλιόμετρα. (Πειραιεὺς—Κρήτη). Εἶναι σωστὴ κινουμένη θάλασσα γλυκοῦ νεροῦ.

Ἐνα πλοῖον ποὺ φεύγει ἀπὸ τοὺς πρόποδας τῶν Ἄνδεων ἀπὸ τὸν Ἄμαζόνιον ποταμὸν (2600 μίλια ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς του), φθάνει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν εἰς 60 ἡμέρας.

Ὁ Λ ἄ Π λ ἄ τ α εἶναι ἄλλος μέγας ποταμὸς. Σχηματίζεται ἀπὸ τὴν ἔνωσιν τῶν δύο ποταμῶν Οὐραγουάη καὶ Παραναῖ. Ὁ κόλπος τῶν ἐκβολῶν του ἔχει πλάτος 100 χιλιόμετρα (Μαλέας—Κρήτη), ἀλλ' εἶναι ἀβαθῆς. Συχνὰ βαθύνουν αὐλάκας διὸ νὰ ταξιδεύουν μεγάλα πλοῖα μεταξύ τῶν πόλεων Βουένος Ἄγρες καὶ Μοντεβίδεον.

Ὁ Ὀ ρ ε ν ὀ κ ο ς εἶναι μικρότερος ποταμὸς. Ἡ πεδιάς τὴν ὀποῖαν βρέχει εἶναι ἴση μὲ τὴν Βαλκανικὴν.

Λ α ο ἰ. Οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Ἀμερικῆς ὑπολογίζονται εἰς 50 ἑκατομύρια περίπου. Εἶναι πρὸ πάντων ἐντόπιοι φυλαὶ Ἰνδικαὶ καὶ λευκοὶ ἀπόγονοι τῶν Ἰσπανῶν καὶ Πορτογάλων ἀποίκων. Ἡ Ν. Ἀμερικὴ δέχεται κατ' ἔτος 200.000 μετανάστας κατὰ μέσον ὄρον. Ἐχει τρεῖς εὐ ρ ω π α ἰ κ ἄ ς ἀ π ο ι κ ἰ α ς καὶ δέκα δ η μ ο κ ρ α τ ἰ α ς.

ΒΟΡΕΙΑ ΚΡΑΤΗ. Εἰς τὴν τροπικὴ ζώνην, ποὺ ἔχουν καὶ τὰ προϊόντα της:

1. Ἡ Κ ο λ ο μ β ἰ α (δώδεκα φορὰς μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα), ἔχει σχεδὸν 5 ἑκατομύρια κατοίκους. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Βογοτᾶ 140.000 κ.

2. Ἡ Β ε ν ε ζ ο υ ἑ λ α (ἔνδεκα φορὰς τὴν Ἑλλάδα), ἔχει 2.400.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Κ α ρ α κ ἄ ς, 75.000 κ. σπουδαιότερος λιμὴν ἡ Κ ο υ α ὕ ρ α. Τὸ ὄνομα Βενεζουέλα σημαίνει «μικρὰ Βενετία», ὠνομάσθη ἔτσι ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἐξερευνητὰς πρὸς ἀνάμνησιν τῆς Βενετίας, ὅταν ἀνεκάλυψαν εἰς τὸ μέσον λίμνης χωρίον κτισμένον εἰς πασσάλους. Ἡ χώρα ἀποτελεῖται πρὸ πάντων ἀπὸ ἀπεράντους πεδιάδας χωρὶς δένδρα· αἱ πεδιάδες αὐταὶ λέγονται Λιάνος.

3. Αἱ τ ρ ε ἰ ς Γ ο υ ἰ ἄ ν α ἰ: ἡ ἀγγλική, πρωτεύουσα Ζ ο ρ ζ ε τ ὀ ο υ ν· ἡ ὀλλανδική, πρωτεύουσα Π α ρ α μ α ρ ἰ μ π ο· ἡ γαλλικὴ, πρωτεύουσα Κ α γ ἑ ν ν η. Ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Γουϊάνην ἐξάγουν κυρίως ζάχαριν, ροῦμι καὶ βαφάς. Εἰς τὴν γαλλικὴν καλλιεργεῖται τὸ κόκκινον πιπέρι, ποὺ ἀπὸ αὐτὴν λέγεται πιπέρι τῆς Καγέννης.

ΔΥΤΙΚΑ ΚΡΑΤΗ. Ἐκτὸς τῆς Χιλῆς, τὰ δυτικά κράτη δὲν ἔχουν καὶ πολλὰ εἰσοδήματα. Ἔχουν ὅμως μέρος τοῦ τόπου τῶν εἰς τὰς Κορδιλλιέρας. Εἶναι κάπως μεμονωμένα καὶ δὲν εὐρίσκονται εἰς μεγάλη σχέσιν μετὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὰς Ἠνωμένας πολιτείας, καὶ εἶναι :

1. Ὁ Ἰσημερινὸς (τρεῖς φορές μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα), ἔχει ἐνάμισυ ἑκατομμύριον κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Κίτο (80.000 κατοίκους).

2. Τὸ Περού (ἐνδεκα φορές μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα) ἔχει μεταλλεῖα ἀργύρου. Ἔχει 4.600.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Λίμα, 150.000 κ., σπουδαιότερος λιμὴν εἶναι τὸ Καλλάον. Μόνον αἱ ποτάμιοι πεδιάδες εἶναι καλὰ διὰ καλλιέργειαν. Τὰ σπουδαιότερα ποῦ ἐξάγουν εἶναι ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος, ἡ κίνα, τὸ μαλλὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν (ἀλπαγά) καὶ τὸ περίφημον λίπασμα νίτρον (γκουάνο), ποῦ ἐξ αὐτοῦ μεγάλα ποσότητες εἶναι εἰς τὰς νήσους Τούρτα.

3. Ἡ Βολιβία (δεκαεξ φορές τὴν Ἑλλάδα) δὲν ἔχει ἔξοδον εἰς τὴν θάλασσαν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Πάζ, 100.000 κ. Ἡ πόλις Ποτόζι εἶναι φημισμένη διὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου. Ἔχει 3 ἑκατομμύρια κατοίκους.

4. Ἡ Χιλῆ (ὄκτώ φορές τὴν Ἑλλάδα) εἶναι μικρὰ λωρίς (οἱ πρόποδες τῶν Ἄνδεων) πλησίον εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν. Τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς Χιλῆς εἶναι πλούσιον διὰ καλλιέργειαν, τὸ βόρειον ἔχει μεταλλεῖα καὶ πλούσια στρώματα νίτρον. Ἔχει 3.000.000 κατοίκους. Τὸ Σαντιάγον (330.000 κατ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Βαλπαράϊζον (180.000) ὁ σπουδαιότερος λιμὴν. Ἡ Χιλῆ ἔρχεται εἰς τὴν τρίτην σειρὰν μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, μετὰ τὴν Βραζιλίαν καὶ τὴν Ἀργεντινὴν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΚΡΑΤΗ. Αὐτὰ εἶναι τὰ πλουσιώτερα :

1. Ἡ Βραζιλία 8.500.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα (ὄγδοῆκοντα καὶ πλέον φορές ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα). Κατέχει τὸ ἥμισυ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, ἔχει τὰ παρθένα δάση τοῦ Ἀμαζονίου (καουτσούκ), τὰς διαφόρους καλλιεργείας τοῦ ὄροπεδίου (καφέ), τὰς βοσκὰς τῶν νοτίων χωρῶν. Ἔχει 30.500.000 κατοίκους, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 6 1)2 ἑκατομμύρια λευκοὶ πορ-

τογαλλικής καταγωγής και τὸ ὑπόλοιπον Ἴνδοί, Ἀφρικανοί και ἀνάμικτοι.

Ἡ πρωτεύουσα Ρίον Ἰανέιρον, 1.120.000 κ., ἔχει ἓνα ἀπὸ τοὺς λαμπροτέρους λιμένας τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ πρώτη πόλις τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Ἄλλοι λιμένες εἶναι ἡ Βάχια, 350.000 κ., εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν και ἡ Πάρα 250.000 εἰς τὸ στόμιον τοῦ Ἀμαζονίου, ὁ σπουδαιότερος ἐξαγωγικὸς λιμὴν ξυλείας και ἄλλων προϊόντων τῶν δασῶν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι Ἅγιος Παῦλος 526.000 κ., Περναμποῦκον, 250.000κ., Πόρτο Ἀλέγκρ 150.000 κ. Αἱ ἀπέραντοι δασωμέναι πεδιάδες τοῦ Ἀμαζονίου λέγονται σέλβας.

2. Ἡ Παραγουάη (ἔκτασις 250.000 τετραγωνικὰ χιλιομέτρα, κατ. 1.060.000) εἶναι μεσόγειος χώρα. Ἐξάγει βάμβακα, ζάχαριν, καπνὸν και δέρματα. Πρωτεύουσα ἡ Ἀσομφιὸν (Κοίμησις τῆς Θεοτόκου).

3. Ἡ Οὐραγουάη (ἔκτασις 187.000 χιλιομέτρα, κατ. 1.500.000) ἔχει μεγάλας πεδιάδας, τρέφει ἀμέτρητα ἄλογα και κτήνη, πού ἀποτελοῦν τὸν πλοῦτον τῆς χώρας. Πρωτεύουσα Μοντεβιδεον, κατ. 370.000.

4. Ἡ Ἀργεντινὴ, πού ἔχει λάβει τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν ποταμὸν Λὰ Πλάτα=«ὁ ἀργυροῦς ποταμός». Ἡ πρωτεύουσα Βουένος Ἀῦρες, εἰς τὸν Λὰ Πλάτα, εἶναι πόλις πλουσία και καθ' ὅλα εὐρωπαϊκὴ, κατ. 1.620.000. Ἄλλαι μεγάλαι πόλεις εἶναι: Ροζάριον 270.000, Λὰ Πλάτα 140.000 κ., Κόρδοβα 315.000.

Ἡ Ἀργεντινὴ εἶναι ἡ δευτέρα χώρα τῆς Ν. Ἀμερικῆς (ἔκτ. 2.800.000 τετραγωνικὰ χιλιομέτρα). Σχηματίζει μίαν ἀπέραντον πεδιάδα εἰς τὰ ΝΔ. τῆς ἡπείρου. Ἀπὸ τὴν Χιλὴν τὴν χωρίζουν αἱ Κορδιλλιέραι τῶν Ἄνδεων.

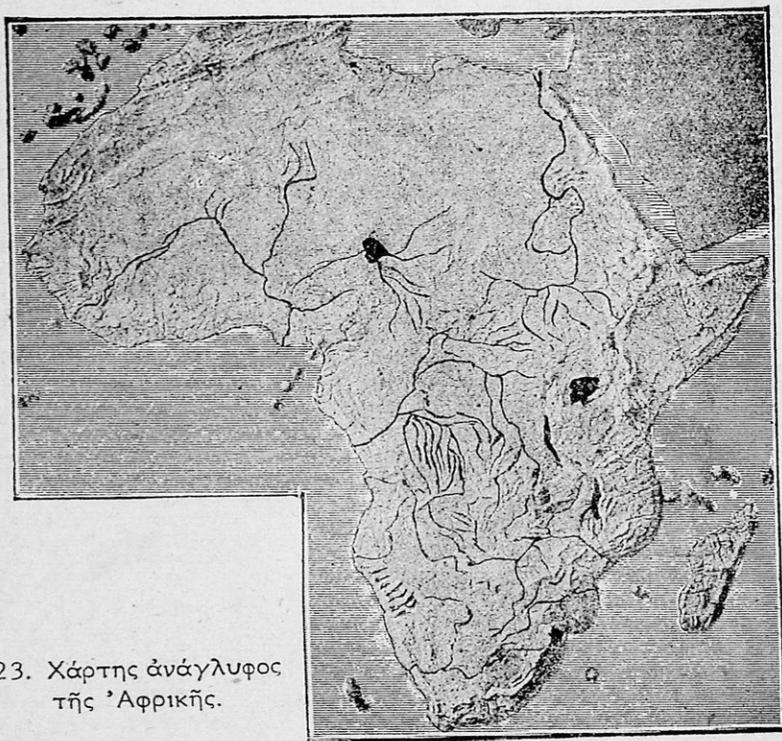
Εἰς τὸ βόρειον μέρος καλλιεργοῦνται ζαχαροκάλαμον και ἀμπέλια εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἄνδεων. Ὁ κάμπος πού εἶναι μεταξύ τῶν Ἄνδεων και Οὐραγουάης ὁμοιάζει μὲ ἔρημον και εἶναι πολὺ ἀραιὰ κατοικημένος.

Τὸ μεσαῖον τμήμα ἀποτελεῖται ἀπὸ πάμπας, ἥτοι πεδιάδας πού εἶναι βοσκότοποι, ἐρχόμενοι δεύτεροι εἰς τὴν σειρὰν εἰς ὅλην τὴν γῆν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν προβάτων, 800.000.000 (1).

1) Πρώτη ἡ Αὐστραλία.

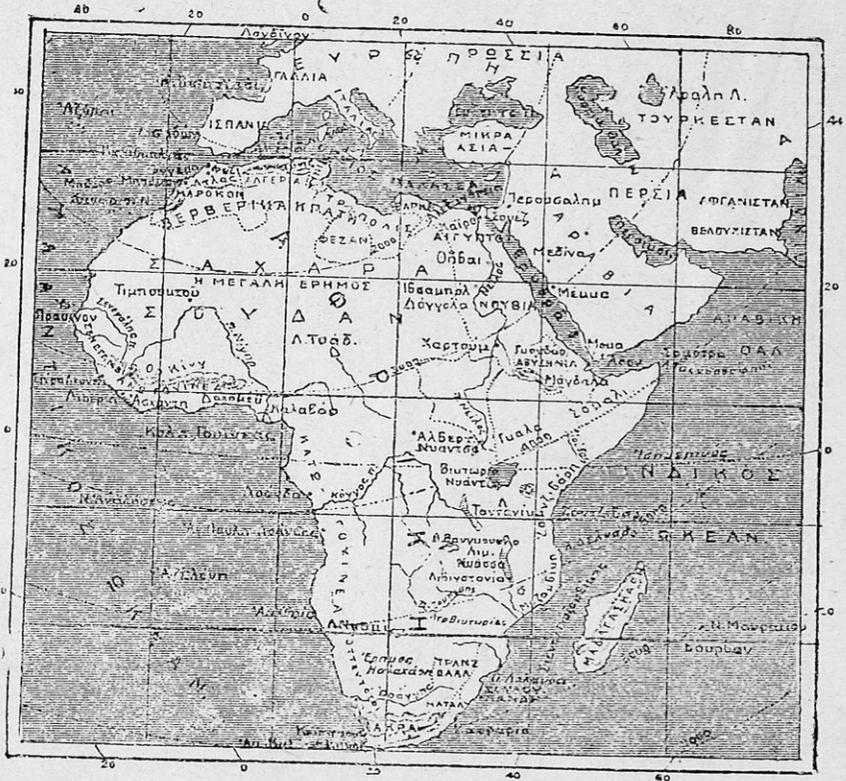
Ἐκ τῶν ἔτους ὅμως εἰς ἔτος οἱ βοσκότοποι αὐτοὶ καλλιεργοῦνται καὶ κάνουν τὴν Ἀργεντινὴν σιτοβολῶνα τοῦ κόσμου.

Τὸ νότιον μέρος περιλαμβάνει τὴν Παταγωνίαν μὲ τὰς ἀπεράντους καὶ ἐρήμους πεδιάδας τῆς. Αἱ πεδιάδες αὐταὶ εἶναι ἄδενδροι, ἄγονοι, ἀνεμόδαρτοι καὶ τελείως ἔρημοι.

23. Χάρτης ἀνάγλυφος
τῆς Ἀφρικῆς.

ΑΦΡΙΚΗ

Θέσις. Ἡ Ἀφρική εὐρίσκειται εἰς τὰ νότια τῆς Εὐρώπης καὶ ΝΔ. τῆς Ἀσίας.

Σύνορα. Εἰς τὰ Β. ἡ Μεσόγειος θάλασσα, εἰς τὰ Α. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός. Δ. ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός. Εἰς τὰ Ν. τῆς Ἀφρικής ὁ Ἀτλαντικὸς καὶ ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς ἐνώνονται.

Ἔκτασις. Μῆκος ἀπὸ Β. πρὸς Ν. σχεδὸν 9.500 χιλιόμετρα.

Τὸ μεγαλύτερον πλάτος. Ἀπὸ Α. πρὸς Δ. 8.500 χιλιόμετρα.

Θάλασσα. Ἀτλαντικὸς ὠκεανός, Ἰνδικὸς ὠκεανός, Μεσόγειος θά-

λασσα, Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Κόλποι. Γουίνεας εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Μεγάλῃ καὶ μικρὰ Σύρτις εἰς τὴν Μεσόγειον.

Χερσόνησος. Μία, ἡ Σομάλη.

Περῆμοί. Γιβραλτάρ καὶ Βάβ-έλ-Μανδέυ.

Νῆσοι, τοῦ Ἀτλαντικοῦ: Μαδέρα, Κανάριου, Πρασίνου ἀκρωτηρίου, Ἀνάληψις, Φερδινάνδου Πό, τοῦ Πρίγκηπος, ἄγιος Θωμάς, ἅγια Ἐλένη κλπ.

Τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ: Μαδαγασκάρη, καὶ ἄλλαι μικροὶ εἰς τὰ Β. καὶ Α. αὐτῆς.

Ἀκρωτήρια. Εἰς τὰ Α. Ἐρυθρὰ θάλασσα, Κα-λαχάρη.

Εἰς τὰ Ν. Καλῆς ἐλπίδος. Α. Γουαρδαφούι.

Ἦρη. Εἰς τὰ Β. ὁ Ἄτλας, Δ. τὸ Καμερόν, εἰς τὰ Ν. τὰ ὄρη τῶν Δρακόντων, εἰς τὰ Α. τὰ Ἀβησσυνιακά, τὰ Κένια καὶ τὸ ὑψηλότερον τῆς Ἀφρικῆς Κιλιμάντζαρον.

Ποταμοί. Νεῖλος, Σε-νεγάλης, Γαμβρίας, Νιγηρ, Κόγγος, Ὁράγγης, Ζαμβέζη.

Λίμναι. Τοσό, Βικτωρία, Ἀλβέρτου, Ταγγανίκα, Βαγουέολο, Νύσσα.

Ἔρημοι. Σαχάρα, Καλαχάρη.

Θέσις, ἔκτασις. Ἡ Ἀφρική ὁμοιάζει μὲ τεράστιον ἀχλάδι. Χωρίζεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Μὲ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν. Ἡ ἐπιφάνειά της εἶναι 30.000.000 τετρ. χιλιομέτρα, ἥτοι τριπλασία ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

Ὁ Τόπος. Ἡ Ἀφρική δὲν ἔχει μεγάλας ὄροσειράς ὅπως ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀμερική. Τὰ σπουδαιότερα ὄρη της εἶναι γύρω εἰς τὰ παράλια καὶ σχηματίζουν τέσσαρας ὄροσειράς. Εἶναι: 1. Ἄτλας (4.500) εἰς τὰ βόρεια, ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἀπέναντι τῆς Ἰσπανίας. Τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ ἐδόθη, διότι ἄλλοτε τὸ ἐνόμιζαν τόσον ὑψηλόν, ὥστε νὰ ἐνθυμίζη τὸν μυθικὸν γίγαντα Ἄτλαντα, ποῦ ἐκράτει τὸν οὐρανὸν εἰς τοὺς ὤμους του.

2. Τὰ ὄρη Καμερουν (4.200) εἶναι τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀφρικῆς, κατὰ μῆκος τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας.

3. Ἡ ὄροσειρά τῶν Δρακόντων εὐρίσκεται εἰς τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἀποικίαν τοῦ Ἀκρωτηρίου.

4. Τὸ ὄρη τῆς Ἀβησσυνίας—τῆς Ἀφρικανικῆς αὐτῆς Ἑλβετίας—εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ἀφρικῆς. Τὰ Κένια (5.240) καὶ τὸ Κιλιμὰ Ντζάρων, ἐσβεσμένον ἠφαιστειον, 5.839 μέτρα ὑψηλόν, εἶναι τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ Κιλιμὰ Ντζάρων, ἂν καὶ εἶναι εἰς τὸν Ἰσημερινόν, ἔχει τὴν κορυφὴν σκεπασμένην ἀπὸ χιόνας καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Ὁροπέδια καὶ ἔρημοι. Γενικῶς ἡ Ἀφρική εἶναι χώρα ὑψηλή, μέγα ὄροπέδιον. Εἰς τὰ βόρεια της ἀπλώνεται ἡ μεγαλυτέρα ἔρημος τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἕως τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, ἡ Σαχάρα. Ἐχει ἑκτασιν 10.000.000 τετρ. χιλιομέτρα (ὄσσην καὶ ἡ Εὐρώπη). Εἰς τὸ μέσον τῆς ἠπείρου εἶναι τὸ Σουδάν, ὀλίγον ὑψηλότερον τῆς Σαχάρας, μὲ ἐκτεταμένας βοσκάς. Ὁ τόπος ἀνυψοῦται πρὸς τὰ νότια τῆς Ἀφρικῆς καὶ σχηματίζει εἰς τὸ τρίγωνον τῆς ἀποικίας τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἄλλην ἔρημον καὶ αὐτὴν μεγάλην, ὅλλὰ μικροτέραν ἀπὸ τὴν Σαχάραν· ἡ ἔρημος λέγεται Καλαχάρη.

Νερά. Λίμναι. Εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τῆς Ἀφρικῆς (Σουδάν) εἶναι ἡ λίμνη Τσάδ, μεγάλη, ἀβαθῆς, βαλτώδης, ἡ ὅποια ὀλίγον κατ' ὀλίγον ξηραίνεται. Εἰς τὰ ΝΑ. ὅμως τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὸν τροπικόν, εἰς ὕψος 1000 καὶ πλέον μέτρων σχηματίζεται

μία σειρά από πολύ μεγάλας λίμνες—όπως και εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν—ἦτοι: ἡ Βικτωρία, ἡ δευτέρα τῆς γῆς, ἡ λίμνη Ἀλβέρτου, ἡ Ταγκανίκα, ἡ Βαγγούελο, ἡ Νυάσσα κλπ.

Ποταμοί. Νείλος, ὁ δεύτερος εἰς μῆκος ποταμὸς τῆς γῆς, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Λευκὸν (καθαρὰ νερὰ) Νείλον, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν λίμνην Βικτωριαν, καὶ τὸν Κυανοῦν (θολὰ νερὰ) Νείλον, ποὺ κατέρχεται ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἀβησσυνίας. ἡ ἰλὺς του δίδει τὴν γονιμότητα εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἄλλος, ὁ δεύτερος ποταμὸς τῆς γῆς εἰς ὄγκον νεροῦ, πηγάζει ἀπὸ τὴν Ταγγανίκαν καὶ ἀπὸ ἄλλας μικροτέρας λίμνας τῆς περιφερείας αὐτῆς. Ὁ Κόγγος ὁμοιάζει μὲ τὸν Ἀμαζόνιον. Εἶναι βαθὺς ποταμὸς. Τὸ πλάτος του φθάνει ἕως 13 χιλίωμ. (ὅσον τὸ πλάτος σχεδὸν τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου) καὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς του ἔχει πλάτος 16 χιλιομέτρα. Ἡ ποταμία πεδιάς τῆς Ἀφρικῆς (3.700.000 τετρ. χιλ.) ἀποτελεῖται ἀπὸ παρθένα δάση μὲ πελώρια δένδρα.

Ἄλλος εἶναι καὶ αὐτὸς μέγας ποταμὸς. Ἡ καμπύλη του ἐγγίζει τὴν Σαχάραν.

Ἄλλος εἶναι καὶ αὐτὸς μέγας καὶ φημισμένος διὰ τοὺς πολλοὺς καὶ μεγάλους καταρράκτας του.

Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς δὲν εἶναι ὅλοι πλωτοὶ συνεχῶς εἰς μεγάλας ἀποστάσεις, διότι σχηματίζουν πολλοὺς καταρράκτας.

Ἡ γραμμὴ τῆς παραλίας ἔχει μῆκος μόνον 16.000 μίλια, διότι ἡ Ἀφρικὴ, ἀπὸ ὅλας τὰς ἡπείρους, ἔχει τοὺς ὀλιγωτέρους κόλπους καὶ λιμένας. Εἶναι σχεδὸν ἰσόγραμμα τὰ παράλια τῆς, χαμηλά, ἄξενα, νοσώδη, χωρὶς φυσικοὺς λιμένας, πρὸ πάντων εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν.

Κλίμα. Ὁ Ἰσημερινὸς περνᾷ εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τῆς Ἀφρικῆς, οἱ ἀπὸ τὸ ἐπάνω καὶ τὸ κάτω μέρος τόποι τῆς εὐρίσκονται εἰς τοὺς τροπικοὺς. Ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἐσωτερικὰς θάλασσας καὶ τὰ ὄρη τῆς εἰς τὰς παραλίας ἐμποδίζουν τὸν δροσερὸν ἀέρα τῶν ὠκεανῶν, ἔχει κλίμα πολὺ θερμόν. Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι ἡ θερμότερα ἡπειρος.

Τὴν Ἀφρικὴν ἡμποροῦμεν νὰ χωρίσωμεν εἰς ἑπτὰ ζώνας:

1. Εἰς μίαν διακεκαυμένην ζώνην (παρθένα δάση) θερμὴν καὶ ὑγρὰν (ποταμία πεδιάς τοῦ Κόγγου, μεγάλη λίμνη).

2. Εἰς δύο τροπικὰς ζώνας (σαβάνας), μὲ ἐποχὰς ξηρὰς, ποὺ

ἔχουν εἰς τὰ Β. τὸ Σουδάν καὶ εἰς τὰ νότια τὴν ποτάμιον πεδιάδα τοῦ Ζαμπέζη.

3. Εἰς δύο θερμὰς μὲ πολὺ μεγάλην ξηρασίαν ἐρήμους (Σαχάρα καὶ Καλαχάρη).

4. Εἰς δύο χώρας εὐκράτους καὶ ἀρκετὰ ὑγρὰς (Βερβερία, ἀποικία τοῦ Ἀκρωτηρίου). Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ καλλιεργούνται ὅλα τὰ φυτὰ τῆς Ἑλλάδος.

Β λ ά σ τ η σ ι ς. Τὰ φυτὰ ὅμως τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς διαφέρουν ἀπὸ τὰ φυτὰ τῆς χώρας μας. Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι :

Ὁ φ ο ῖ ν ι ξ (χουρμαδιά), ποὺ εἶναι τὸ δένδρον τῶν ὀάσεων τῆς Σαχάρας. Οἱ χουρμάδες του εἶναι τὸ ψωμὶ τῶν κατοίκων τῆς ἐρήμου αὐτῆς. Ἡ χουρμαδιά θέλει ὑγρασίαν εἰς τὴν ρίζαν καὶ ζέστην εἰς τοὺς κλάδους. Οἱ Ἀραβες λέγουσιν δι' αὐτήν : Ἡ χουρμαδιά θέλει τὰ πόδια εἰς τὸ νερὸν καὶ τὸ κεφάλι εἰς τὴν φωτιάν.

Ὁ φ ο ῖ ν ι ξ ὁ ἔ λ α ι ο ὕ χ ο ς (ἐλαῖς), ποὺ εὐρίσκεται πρὸ πάντων εἰς τὸ Σουδάν καὶ περισσότερο εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας. Ἀπὸ τοὺς σπόρους του ἐξάγουν ἓνα ἔλαιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παρασκευάζουν σάπωνα. Τὸ μέγα παγκόσμιον σαπωνοποιεῖον Σανλάιτ τῆς Ἀγγλίας ἔχει ἐκεῖ ἰδιοκτῆτους ἀπεράντους φυτείας ἀπὸ τοιοῦτους φοίνικας.

Τὸ β ο υ τ υ ρ ὀ δ ε ν δ ρ ο ν εἶναι ἴσως τὸ σπουδαιότερον γίνεται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Νίγηρος καὶ Σενεγάλη. Ὁ καρπὸς του εἶναι ἴσος μὲ αὐγὰ ὄρνιθος καὶ περιέχει μίαν οὐσίαν ὁμοίαν μὲ βούτυρον. Εἶναι βούτυρον φυτικόν, ποὺ μεταχειρίζονται εἰς τὰ φαγητά, εἰς τὸν φωτισμόν, εἰς τὸν σάπωνα κτλ.

Τὸ κ ά ρ υ ο ν τ ο ὕ Κ ο λ ά εἶναι ὀπωρικόν ἴσον πρὸς ἓνα μεγάλο κάστανον· τὸ μεταχειρίζονται οἱ μαῦροι, ὅπως ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὸν καφέν καὶ οἱ Κινέζοι τὸ τσαΐ.

Τὸ κ α ο υ τ σ ο ὕ κ εἶναι εἶδος φίκου ἢ συκῆς εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Κόγγου. Τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου αὐτοῦ τὸν χαράσσουν, ὅπως εἰς τὴν Ἑλλάδα χαράσσουν τὰ πεῦκα διὰ νὰ τρέχη ἢ ρητίνη. Ἀπὸ ἐκεῖ τρέχει ἓνα ὑγρὸν πηκτόν, εἶναι τὸ καουτσούκ. Σήμερον ὑπάρχουν πολλὰ εὐρωπαϊκὰ ἑταιρεῖαι ποὺ καλλιεργοῦν ἐκεῖ φυτείας καουτσούκ.†

Μ έ τ α λ λ α. Τὸ σπουδαιότερον μέταλλον τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ὁ χρυσὸς εἰς τὸ Ἀκρωτήριον. Εἰς τὰ χρυσαυρυχεῖα αὐτὰ ἐξάγεται ὁ περισσότερος χρυσὸς τοῦ κόσμου.

Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμός της ὑπολογίζεται εἰς 135.000.000. Ἡ Ἀφρική εἶναι ἡ ἡπειρος τῶν μαύρων, ἐν τούτοις δὲν κατοικεῖται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ μαύρους.

1. Λευκοὶ εἶναι ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου, Βερβέροι καὶ οἱ νομάδες βοσκοὶ τῆς Σαχάρας (Σημίται). Μελαψοὶ οἱ Φελλάχοι τῆς Αἰγύπτου καὶ οἱ Ἀβησσυνοὶ (Σημίται).

2. Οἱ μαῦροι, πού εἶναι ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ (Μπαντού, Κάφροι), εἶναι βοσκοὶ, κυνηγοί, γεωργοὶ κλπ. Οἱ πέριξ τοῦ Κόγγου εἶναι ἀκόμη ἀνθρωποφάγοι.

3. Μελαψοὶ - ὑποκίτρινοι. Οἱ Ὀττεντότοι καὶ οἱ Μπούσμαν νοτιώτερον εἶναι ὁ κατώτερος βαθμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

4. Οἱ ξένοι Ἀσιᾶται (Πέρσαι, Ἴνδοί, Μαλαῖοι) καὶ Εὐρωπαϊοὶ (Βόερς) Ἀγγλοὶ, Γάλλοι κλπ. πού ἱδρυσαν ἀποικίας.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐγνωρίζομεν μόνον τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Βερβερῖαν. Ἡ ἄλλη Ἀφρική ἦτο ἄγνωστος. Σήμερον ὅλη σχεδὸν εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Εὐρωπαϊῶν. Ἀνεξάρτητα κράτη μόνον τρία εἶναι εἰς αὐτήν: τὸ Βασίλειον τῆς Αἰγύπτου, ἡ αὐτοκρατορία τῆς Ἀβησσυνίας (Αἰθιοπίας) καὶ ἡ δημοκρατία τῆς Λιβερίας.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ. Ἡ βόρειος Ἀφρική εἶναι γνωστὴ εἰς ἡμᾶς μὲ τὸ ὄνομα Βερβερῖα (Μπαρμπαριὰ) καὶ ἔχει διάφορα κράτη εἰς τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι:

Τὸ Μαρόκκον, ἀπέναντι τοῦ Γιβραλτάρ· εἶναι ἀνεξάρτητον κράτος μὲ σουλτᾶνον καὶ εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας. Ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι τὸ Φέζ, καὶ παλαιὰ πρωτεύουσα εἶναι τὸ Μαρόκκον. Ἡ ὄροσειρὰ τοῦ Ἄτλαντος διασχίζει τὴν χώραν.

Τὸ Ἀλγέριον, ἀνατολικῶς τοῦ Μαρόκκου· ἀπὸ τοῦ 1830 εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Γαλλίας· ἦτο γνωστὸν ἄλλοτε διὰ τοὺς πειρατὰς του.

Ἡ Τύνις, εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Ἀλγερίου. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Τύνις εἶναι κέντρον σημαντικὸν τοῦ ἐμπορίου, πού γίνεται μὲ καραβάνια πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Εἶναι εἰς τὴν Γαλλικὴν κατοχὴν.

Ἡ Τριπολίτις, εἶναι μετὰξὺ Αἰγύπτου καὶ Τύνιδος. Ἀπὸ τοῦ 1911 ἡ Ἰταλία ἀπέσπασε τὴν Τριπολίτιδα ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καὶ ἔκτοτε εἶναι εἰς τὴν Ἰταλικὴν κατοχήν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ. 1. Αἴγυπτος. Αἴγυπτος πρὸ πάντων εἶναι ἡ κοιλάς καὶ τὸ δέλτα τοῦ Νείλου εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἄκρην τῆς Σαχάρας· λέγεται Λιβυκὴ ἔρημος Δ. τοῦ Νείλου καὶ Ἀραβικὴ ἔρημος Α. τοῦ Νείλου. Εἶναι μία ὄασις στενὴ καὶ μακρὰ μέσα εἰς τὴν ἔρημον. Εἰς μερικὰ μέρη τὸ πλάτος τῆς κοιλάδος εἶναι ὀλίγα μόνον χιλιόμετρα.

Τὸ θέρος, ποὺ ἀρχίζουσι αἱ μεγάλαι βροχαὶ εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀβησσυνίας ὡς καὶ εἰς τὴν περιφέρειον τῶν λιμνῶν, ὁ Νεῖλος πλημμυρεῖ τὴν Αἴγυπτον μὲ τὰ θολὰ του νερά. Ἡ πλημμύρα εἶναι τελεία τὸ φθινόπωρον (Ἰούνιον—Ὀκτώβριον), τότε ἡ Αἴγυπτος φαίνεται ὡς λίμνη.

Τὸν χειμῶνα ἡ πλημμύρα ἔχει τελειώσει, ὁ τόπος ἔχει ἀπαλλαχθῆ ἀπὸ τὰ ὕδατα καὶ μένει μόνον ἡ ἰλύς, ποὺ καθιστᾷ τὸν τόπον πολὺ εὐφορον· τότε (Ὀκτώβριον—Μαΐον) εἶναι ἕνας κῆπος μὲ ὄσπρια, βάμβακα, ζαχαροκάλαμον καὶ διάφορα λαχανικὰ καὶ ποτίζεται κανονικῶς μὲ διώρυγας ἀπὸ τὸν Νεῖλον. Ἡ ντομάτα, ποὺ τρώγομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν χειμῶνα, εἶναι Αἰγυπτιακὴ. Αἴγυπτος εἶναι ὁ Νεῖλος, εἶπε κάποιος ξένος σοφός.

Οἱ Ἄγγλοι, οἱ ὁποῖοι κατεῖχον τὴν Αἴγυπτον πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἔκτισαν εἰς τὸ Ἀσουάν (Ἄνω Αἴγυπτον) τοῖχον 1800 μέτρων μήκους, πλάτους 30 καὶ ὕψους 21 καὶ μέσα ρέουσι τὰ νερά τοῦ Νείλου, ποὺ πλεονάζουσι, διὰ νὰ μὴ πλημμυροῦσι. Οὕτω κανονίζουσι τὸ πότισμα ὅπως θέλουσι. Μὲ διώρυγας διευθύνουσι τὰ θολὰ νερά εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἡ ἰλύς γρήγορα σχηματίζει γόνιμον γῆν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπλώνεται ἡ Αἴγυπτος πρὸς τὴν ἔρημον.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς εἶναι 14 ἑκατομμύρια. Μέγα μέρος ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς τῆς, ποὺ λέγονται Φελλάχοι, εὐρίσκονται εἰς χαμηλὸν πολιτισμόν.

Μέχρι πρὸ ὀλίγου ἡ Αἴγυπτος ἦτο εἰς τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν. Τώρα εἶναι βασιλείον ἀνεξάρτητον. Ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς ἀσφαλίζει μόνον τὸν δρόμον διὰ τὰς Ἰνδίας ἀπὸ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ.

Τὸ Κάϊρον, ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου, εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις. Νοτιοδυτικῶς τοῦ Καίρου, εἰς τὴν ἀπέναντι

ὄχθην τοῦ Νείλου, εἶναι αἱ πυραμίδες, καὶ πλησίον εἰς αὐτὰς εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς Μέμφιδος, τῆς ἀρχαίας πρωτεύουσας, ὅπου οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου, οἱ Φαραῶ, ἑκατοικοῦσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωϋσέως.

Ἡ Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ε ι α, εἰς τὴν Μεσόγειον, εἶναι ὁ σπουδαιότερος λιμὴν, ἂν καὶ ὡς ἐμπορικός λιμὴν ἔχει ὀλιγωτέραν κίνησιν ἀφ' ὅτου ἠνοιχθῆ ἡ διῶρυξ τοῦ Σουέζ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον καὶ ἦτο ἄλλοτε τὸ κέντρον τῶν γραμμάτων, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Εἶχε τὴν φημισμένην βιβλιοθήκην, ἡ ὁποία ἐκάη ἀπὸ τοὺς Ἄραβας, καὶ με αὐτὴν ἔχασεν ἡ ἀνθρωπότης θησαυροὺς ἀνεκτιμήτους τῶν ἐπιστημῶν.

2. Ἡ Ν ο υ β ῖ α, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὰ νότια τῆς Αἰγύπτου, εἶναι Ἀγγλική. Σπουδαιότερα πόλεις εἶναι τὸ Χαρτούμ εἰς τὴν ἔνωσιν τοῦ Λευκοῦ καὶ Κυανοῦ Νείλου. Ἄλλαι πόλεις εἶναι τὸ Ἰσαμποῦλ καὶ ἡ Δόγγολα, καὶ εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν τὸ Σουακίμ. Νοτιώτερον ἀπλοῦται ἡ Ἀγγλικὴ Ἀφρικὴ ἕως τὸ Ἀκρωτήριον.

3. Ἀ β υ σ σ η ν ῖ α ἢ Αἰ θ ι ο π ῖ α (ἐκτασις 1,120.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, κάτοικοι 8.000.000), αὐτοκρατορία ἀνεξάρτητος.

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν, ἐκεῖ ὅπου ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα ἐνώνει τὰ ὕδατά της με τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, εὐρίσκεται ἡ ὀρεινὴ Ἀβησσυνία. Εἶναι σχεδὸν ὀκτῶ φοράς τὴν Ἑλλάδα. Περιλαμβάνει πολλὰ ὄροπέδια με ὕψος 2.000 μέτρα καὶ τὰ ὄρη της φθάνουν ἕως 5.000 μ. με κορυφὰς διαρκῶς χιονοσκεπεῖς. Ὁμοιάζει με πελώριον φρούριον μεταξύ Σουδάν καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Εἶναι ἡ Ἀ φ ρ ι κ α ν ῖ κ ῆ Ἑ λ β ε τ ῖ α.

Ἡ Ἀβυσσηνία, ἂν καὶ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ. ὅπου ἡ θερμότης εἶναι ἀνυπόφορος, ἔχει ἄνοιξιν 9 μῆνας (Σεπτέμβριον — Μάϊον), διότι εἶναι ὑψηλὴ χώρα. Τοὺς ἄλλους τρεῖς μῆνας, Ἰούνιον, Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον βρέχει ἀκαταπαύστως. Βρέχει ἡμέραν καὶ νύκτα, ὡς νὰ γίνεταί ἀληθῆς κατακλυσμὸς με ἀστραπάς, βροντὰς καὶ κερανοὺς εἰς κάθε στιγμήν. Εἶναι αἱ τροπικαὶ βροχαί, ποὺ ἀποτελοῦν τρόπον τινὰ τὸν χειμῶνα. Τότε οἱ ποταμοὶ γίνονται ὄρμητικοὶ καὶ φέρουν κάτω καὶ ρίπτουν εἰς τὸν Νεῖλον τεράστιον ὄγκον νεροῦ καὶ λάσπης, διὰ τὰ μεταφέρη αὐτὸς εἰς τὴν Αἰγύπτου.

Οἱ Ἀβησσυνοὶ ἔχουν χρῶμα μελαψόν, εἶναι χριστιανοὶ κό-

πται. Ἐιδάχθησαν τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους ἀγαποῦν περισσότερο ἀπὸ πάντας τοὺς Εὐρωπαίους.

Ἡ Ἀβησσυνία δὲν φθάνει ἕως τὴν θάλασσαν. Τὰ παράλια τῆς τὰ κατέχουν οἱ Ἴταλοι (Ἐρυθραία), Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι. Ὁ γαλλικὸς λιμὴν Τσιμπουτι συνδέεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1917 σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀβησσυνίας Ἀδίσ-Ἀμπέμπια (κ. 100,000, ἀπόστασις 800 χιλιομέτρα).

Π ρ ο ῖ ὄ ν τ α. Ἡ Ἀβησσυνία εἶναι χώρα γεωργικὴ. Παράγει καφέν, ζαχαροκάλαμον, βόας, πρόβατα, καμήλους, μαλλιά, δέρματα.

Σ ο μ ἄ λ η λέγεται ἡ χερσόνησος πού σχηματίζεται εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὸ μέρος τῆς παραλίας, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι ἀγγλικόν, καὶ τὰ πρὸς τὸν Ἰνδικὸν παράλια ἰταλικά.

ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΑΦΡΙΚΗ. Περιλαμβάνει: α) τὴν ξηρὰν ἔρημον Σαχάραν, β) τὸ ξηρὸν τὸν χειμῶνα καὶ ὑγρὸν τὸ θέρος Σουδάν, γ) τὴν πολὺ θερμὴν καὶ πολὺ ὑγρὰν περιφέρειαν τοῦ Κόγγου καὶ τῶν λιμνῶν.

Ἡ Σαχάρα ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ἀπὸ τὴν Βερβερίαν μέχρι τοῦ Σουδάν. Ἐχει τὴν ἕκτασιν σχεδὸν τῆς Εὐρώπης καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν. Δὲν εἶναι, ὅπως ἐνόμιζαν ἄλλοτε, μιὰ ἀμμώδης πεδιάς, ἔχει καὶ αὐτὴ, ὅπως κάθε χώρα, τὰ ὄρη τῆς, τὰ ὄροπέδιά τῆς, τὰς πεδιάδας τῆς. Εἰς μερικὰ μέρη ὁ τόπος σχηματίζει βράχους γυμνοὺς, ἀλλοῦ εἶναι σκεπασμένους μὲ χαλίκια ἢ μὲ ἄμμοι, πού ὁ δυνατὸς ἄνεμος φέρει καὶ σχηματίζει λόφους. Ἡ Σαχάρα εἶναι τὸ θερμότερον μέρος τῆς Γῆς, ἡ θερμοκρασία φθάνει καὶ 45° ὑπὸ σκιάν καὶ 70° εἰς τὸν ἥλιον, τὴν νύκτα ὅμως δροσιζεται.

Εἰς μερικὰ μέρη βρέχει ἀνὰ 20 ἔτη, τὸ νερὸ δὲν μένει καθόλου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, σχηματίζει ὑπόγειον στρώμα εἰς τὰς κοιλάδας καὶ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι τὸ εὐρίσκουν, ἀνοίγοντες φρέατα· τὸ μέρος αὐτὸ κατοικεῖται, φύονται φοίνικες (χουρμάδες), ὁπωροφόρα δένδρα, σπεῖρονται σιτηρά, φυτεῦνται ἀμπέλια καὶ ὑπάρχουν χόρτα, διὰ νὰ βόσκουν πρόβατα, αἴγες καὶ κάμηλοι. Τοιαῦτα μέρη εἶναι πολλὰ καὶ λέγονται ὄασις, μία δὲ ὄασις ἡμπορεῖ νὰ ἔχη ἕκτασιν, ὅσην μία ἑπαρχία ἰδική μας ἦ καὶ ἓνας νομός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Σαχάρας ὑπολογίζεται 500.000 ψυχαί.

Σήμερον ἡμπορεῖ νὰ περνᾷ κανεὶς τὴν Σαχάραν 1300 χιλιομέ-

τρα μέσα από τὸ Ἑλγέριον μὲ τὸ αὐτοκίνητον· τὸ ταξίδιον αὐτὸ διαρκεῖ ἓνα μῆνα. Εἰς τὰς ὁάσεις, ὅπου περνοῦν τὰ αὐτοκίνητα, ὑπάρχουν τέλεια εὐρωπαϊκὰ ξενοδοχεῖα τῆς Ἑταιρείας τῶν ταξιδίων.

Σοῦδάν λέγεται ἡ ἕκτασις ποῦ εἶναι νοτίως τῆς Σαχάρας ἕως τὸν ποταμὸν Κόγγον, καὶ ἀπὸ τὸν Κυανοῦν Νεῖλον ἕως τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν καὶ χωρίζεται :

1. Εἰς τὸ δυτικὸν Σουδάν, τὸ ὁποῖον ποτίζουσι οἱ ποταμοὶ Σενεγάλης καὶ Νίγηρ.

2. Τὸ Μέσον Σουδάν, τοῦ ὁποῖου τὰ ὕδατα χύνονται εἰς τὴν λίμνην Τσάδ, ποῦ ἔχει σήμερον ἐπιφάνειαν 1.800 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα.

3. Τὸ Ἀνατολικὸν ἢ Αἰγυπτιακὸν Σουδάν, τὸ ὁποῖον διασχίζει ὁ Νεῖλος.

Τὸ Σουδάν εἶναι μία ἀπέραντος ἕκτασις (σαβάναι) μὲ ὁμάδας δένδρων (βουτυρόδενδρα, ἀρτόδενδρα, βοαβάβ, δένδρα καουτσούκ κλπ.), κατὰ τόπους παράγει κεχρίον, βάμβακα, τρέφονται ζῶα (βόες, πρόβατα, πουλερικὰ κλπ.). Ἐμπορεύονται φιλδίσι, γόμμαν, καουτσούκ.

Ἡ Γαλλία κατέχει σχεδὸν ὅλο τὸ Σουδάν. Ἡ ἕκτασις τοῦ Γαλλικοῦ Σουδάν εἶναι σχεδὸν 5.000.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα μὲ 12.000.000 κατοίκους· σπουδαιότερα πόλεις τὸ Τιμποκτού.

Ἡ Ἀγγλία κατέχει τὴν Γαμβίαν, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Γαμβία. Τὴν Σιέρα Λεόνε, μέρος ἀνθυγιεινὸν διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, «τὸν τάφον τῶν λευκῶν», ὅπως τὴν λέγουσι οἱ ἐντόπιοι. Τὴν Ἀκτὴν τοῦ χρυσοῦ, ποῦ ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ. Τὴν Νιγηρίαν, ποῦ ἔχει τὴν ποτάμιον πεδιάδα τοῦ κάτω Νίγηρος. ἔχει 18.000.000 κατ. Ὁ σπουδαιότερος ἐμπορικὸς λιμὴν εἶναι ἡ πόλις Λάγος.

Ἡ Πορτογαλλία κατέχει τὴν μικρὰν Γουινέαν, τὰς νήσους τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, τὰς Ἀζόρας καὶ τὴν νῆσον Μαδέραν, πλουσίαν εἰς ζαχαροκάλαμον, ὄσπρια καὶ οἶνους.

Λιβερία. Εἰς τὴν ἄνω ἄκραν τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας εὐρίσκεται ἡ μικρὰ δημοκρατία τῶν μαύρων Λιβερία, πρωτεύουσα Μονρόβια.

Τὸ Βέλγιον κατέχει τὴν περιφέρειαν τοῦ Κόγγου εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τῆς ἡπείρου ἕως τὰς λίμνας.

Κόγγον λέγεται ἡ ποταμία πεδιάς τοῦ ποταμοῦ Κόγγου.

γου. Είναι ένα άπέραντον παρθένον δάσος από κοκκοφοίνικας, καουτσούκ, βανανέας κλπ. Είς τὰ ἄδενδρα τμήματά του καλλιεργούν καφέν, βάμβακα, σύγγον, βανίλλιαν. Ἀπὸ ἐδῶ ἐξάγεται τὸ περισσότερον φιλδισι τῆς Ἀφρικῆς. Είναι μέρος πολὺ θερμόν, ὑγρότατον καὶ ἀνθυγιεινὸν καὶ κατοικεῖται ἀπὸ 30.000.000 κατοίκους. Είναι οἱ πλεόν καθυστερημένοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Μερικαὶ φυλαὶ εἶναι ἀκόμα ἀνθρωποφάγοι.

Περίφερεια τῶν λιμνῶν. Ἡ περιφέρεια τῶν λιμνῶν εὐρίσκεται ἐπάνω εἰς τὸν Ἰσημερινόν, ἀλλὰ τὸ ὕψος τῆς, 1000 μ. καὶ πλεόν, καὶ τὰ ὄρη τῆς (Κένια καὶ Κιλιμὰ-Ντζάρον) —τὰ ὑψηλότερα τῆς Ἀφρικῆς— κάμνουν τὸ κλίμα τῆς ὀλιγώτερον ὑγρὸν καὶ ὀλιγώτερον θερμὸν ἀπὸ τὸ κλίμα τοῦ Κόγγου. Αἱ μεγάλαι λίμναι, Βικτώρια, Ἀλβέρτου, Ταγκανίκα, Νυάσσα, Βαγγουέλο κλπ., κατέχουν τὰ βαιότερα μέρη τῆς χώρας. Είναι εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κατοχὴν. Ὁ σπουδαιότερος ἐμπορικὸς λιμὴν εἶναι ἡ Ζανζιβάρη, ἐπάνω εἰς νῆσον, ποὺ φέρει τὸ ἴδιον ὄνομα. Πολλαὶ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Ζανζιβάρης ἀναβαίνουν πρὸς τὰς λίμνας, ὅπου θὰ συναντήσουν τὴν γραμμὴν τοῦ ὑπεραφρικανικοῦ σιδηροδρόμου Ἀλεξανδρείας — Ἀκρωτηρίου.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ. Είναι ἡ χώρα, ποὺ εὐρίσκεται νοτίως τοῦ Κόγγου καὶ τῶν λιμνῶν, ἕως τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος.

Ἡ ἔκτασίς τῆς εἶναι σχεδὸν 6.000.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα καὶ ἔχει 15.000.000 κατοίκους. Γενικῶς εἶναι ὀροπέδιον 1000—1500 μέτρα ὑψηλόν. Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης κλείεται ἀπὸ ὑψηλὰς ὀροσειράς. Ἡ ἔρημος Καλαχάρη κατέχει μέγα μέρος τῆς Ν. Ἀφρικῆς, ἔχει μεγάλας βοσκὰς, ὅπου βόσκουν πρόβατα.

Ἡ Πορτογαλλία κατέχει τὴν Ἀγκόλαν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὴ Μοζαμβίκην εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν.

Ἡ Ἀγγλία κατέχει ὅλας τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ν. Ἀφρικῆς ἤτοι: Τὸ Ἀκρωτήριον, τὴ Νατάλην, τὴν Ὁράγγην, τὸ Τράνσβαλ, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν νοτιοαφρικανικὴν ἡμοσπονδίαν.

Πόλεις. Εἰς τὸ Ἀκρωτήριον: Κεϋπτάουν πρωτεύουσα· Κιμπερλέϋ, περίφημος διὰ τὰ μεταλλεῖα τῆς, ποὺ ἐξάγουν ἀδάμαντας.

Εἰς τὸ Τράνσβαλ: Γιοχάνεσμπουργ, κέντρον χρυσορυχείων, εἶναι ἡ πόλις τοῦ χρυσοῦ, ἐκτίσθη ἐπάνω εἰς τὸν χρυσόν, ἀπὸ χρυσόν διὰ τὸν χρυσόν.

Πρατωρία, πρωτεύουσα τῆς ὀμοσπονδίας.

Ἡ ἀποικία τῆς Ὀράγγης καὶ τοῦ Τράνσβαλ ἰδρύθησαν ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοὺς Μπόερς — χωρικούς. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἰνδίας Ἀφρικῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ Βούσμαν καὶ Ὀττεντότους εἰς τὴν Καλαχάρην, Μπαντοῦ εἰς τὰ ἀνατολικά καὶ ἀπὸ 1)2 ἑκατομύριον λευκοὺς (Μπόερς καὶ Ἄγγλους).

ΝΗΣΟΙ. Ἡ Μαδαγασκάρη εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰς νήσους τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐκτείνεται εἰς τὰ νοτιοανατολικά τῆς ἠπείρου. Εἶναι χώρα ὄρεινή, μὲ μῆκος 1850 χιλιόμετρα καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐξάγει ὄρυζαν, καουτσούκ καὶ ἄλλα.

Ἡ Μαδέρα καὶ Κανάριοι νῆσοι εἶναι βορειοδυτικὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἀνήκουν ἡ πρώτη εἰς τὴν Πορτογαλίαν καὶ ἡ τελευταία εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ἡ Μαδέρα φημίζεται διὰ τὸ γλυκὺ κλίμα της καὶ τοὺς οἴνους της. Αἱ Κανάριοι νῆσοι ἔχουν καὶ αὐταὶ ὠραῖον κλίμα. Τὸ σπουδαιότερον ὄρος εἶναι τὸ Τεβερίφ, 3711 μέτρα ὑψηλόν, ποῦ εἰς τὴν κορυφὴν του εἶναι ἀστεροσκοπεῖον.

Νῆσοι Πρασίνου Ἀκρωτηρίου. Αὐταὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν. Κλίμα γλυκὺ, προϊόντα τῶν τροπικῶν χωρῶν (κάτοικοι 147.000).

Νῆσοι Γουϊνέας. Σπουδαιότεραι ἐξ αὐτῶν εἶναι Ἅγιος Θωμᾶς, ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν κακάου, ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Ἄλλα νῆσοι εἶναι ἡ Ἅγία Ἐλένη εἰς τὸν ὠκεανὸν ὅπου ἀπέθανεν ἐξόριστος ὁ Μ. Ναπολέων, ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἄζόροι τῆς Πορτογαλλίας, Ζανζιβάρη, εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν, ποῦ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἄλλαι μικραὶ χωρὶς σπουδαιότητα.

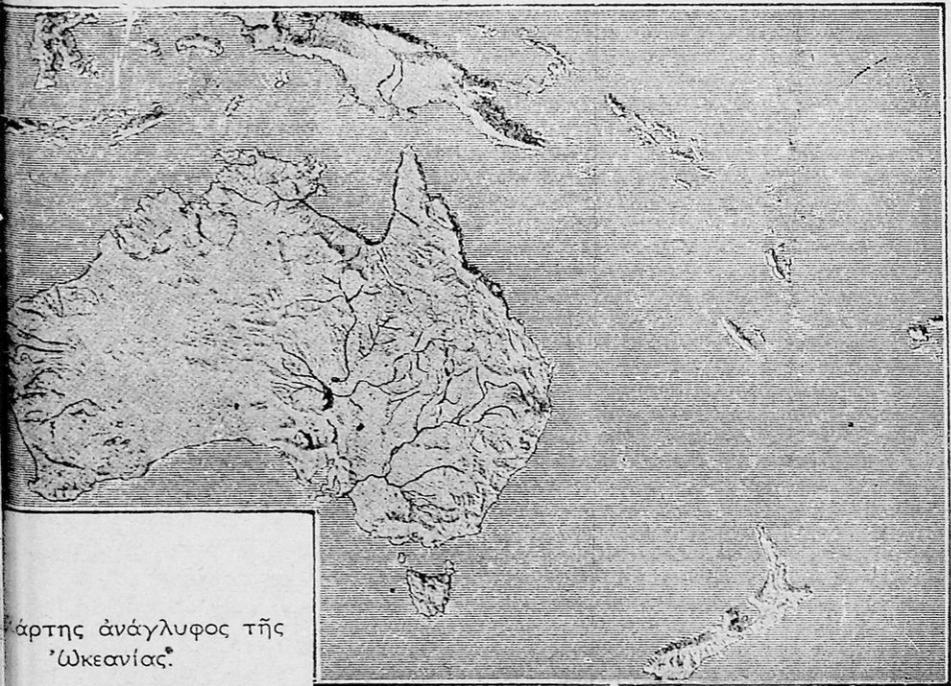
ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ 1. Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὴν βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς ἦσαν κράτη πολιτισμένα ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν, ὅπως ἡ Αἴγυπτος, ἡ ἑλληνικὴ ἀποικία τῆς Κυρηναϊκῆς (Τριπολίτις) καὶ ἄλλα. Ἡ ἄλλη ὁμως ἦτορ ἄγνωστος.

2. Πρώτην φορὰν εἰς τὸ ἔτος 1486 ὁ Πορτογάλλος Βαρθολομαῖος Διαζ ἀνεκάλυψε τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ εἰς τὸ 1498 ὁ Πορτογάλλος πάλιν Βάσκο δὲ Γάμα περιπλευσεν ὅλην τὴν Ἀφρικὴν καὶ ἔφθασεν ἕως τὸ Ἰνδοστάν.

3. Ὁ Ἄγγλος Δαβίδ Λίβιγκστον ἐφυγεν ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριο, διῆλθε τὴν Καλαχάρην, τὴν χώραν τῆς διψή...

ἐξηρέυνησε τὸν Ζαμπέζην ἕως τὰς ἐκβολὰς του καὶ ἔδωσεν εἰς τοὺς καταρράκτας τὸ ὄνομα τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας· οἱ ἐντόπιοι τοὺς ὠνόμαζαν Β ρ ο ν τ ῶ δ η κ α π ν ὀ ν . Ὁ Λίβινγκστον, γνωρίζων τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς συνηθείας τῶν ἐντοπίων, ἦτο ὁ μόνος ἀγαπητὸς εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς εὐρωπαϊοὺς ἐξερευνητὰς (1813—1873).

4. Σήμερον αἱ δύο μεγάλαι δυνάμεις τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ Ἀγγλία, ποὺ κατέχει ὅλον σχεδὸν τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἡπείρου ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἕως τὸ ἄκρωτήριον, καὶ ἡ Γαλλία, ποὺ κατέχει ὅλον σχεδὸν τὸ βορειόδυτικὸν μέρος ἀπὸ τὴν Τύννιδα ἕως τὸ Κογγό. Καὶ ἡ Ἀγγλία ἐτελείωσε τὸν ὑπεραφρικανικὸν σιδηρόδρομον, ποὺ πηγαίνει κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὸ Ἄκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, καὶ ἡ Γαλλία ἐγκατέστησε τακτικὴν συγκοινωνίαν δι' αὐτοκινήτων διὰ μέσου τῆς Σαχάρας εἰς τὰς ὀάσεις, ὅπου ἵδρυσεν εὐρωπαϊκὰ ξενοδοχεῖα διὰ τὴν εὐκόλον καὶ εὐχάριστον διαμονὴν τῶν ταξιδιωτῶν.

Ἄρθης ἀνάγλυφος τῆς Ἀφρικῆς.

ΩΚΕΑΝΙΑ

Θέσις. Ἡ Ὀκεανία εἶναι ἡ πέμπτη ἡπειρος τῆς γῆς εἰς ἕκτασιν καὶ ἀποτελεῖται ἐξ ἀπειραρίθμων νήσων, πού εὐρίσκονται διεσκορπισμέναι μέσα εἰς τὸν Εἰρηνικόν. Ἡ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὸς νήσους αὐτὰς εἶναι ἡ Αὐστραλία, πού ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἡ ἡπειρος τῆς Ὀκεανίας. Ἐκτασις 9.000.000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα, κάτοικοι 8.300.000.

Ἡ Ὀκεανία ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ τόπου της χωρίζεται:

1. Εἰς ἡπειρωτικὰς νήσους, πού εἶναι ὑπολείμματα μιᾶς μεγάλης ἡπείρου, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλύτερον μέρος ἔχει καταβυθισθῆ εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ὠκεανοῦ (Αὐστραλία, Ν. Γουινέα, Ν. Ζηλανδία, Ν. Καληδονία).

2. Εἰς τὰς νήσους, πού ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ ἠφαίστεια πολλα, πού εὐρίσκονται καὶ τώρα ἐν ἐνεργείᾳ (νῆσοι: Χαβαΐ, Μαριάναι, Φίτζι, Ἐταιρείας, Βίσμαρκ).

3. Εἰς κοραλλιογενεῖς, πού ἐξέχουν ὀλίγα μόνον μέτρα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ πού ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τὰ ὄστρακα πολὺ μικρῶν κοραλλίων (Καρολῖναι, Μαρσάλ, Τουαμητοῦ κλπ.).

Ἄλλὰ συνηθέστερον χωρίζουν τὴν Ὀκεανίαν:

1. Εἰς Αὐστραλασίαν, τῆς ὁποίας αἱ σπουδαιότεραι νῆσοι εἶναι ἡ Αὐστραλία, ἡ Τασμανία, ἡ νέα Ζηλανδία.

2. Μελανησίαν πού περιλαμβάνει τὴν νῆσον νέαν Γουινέαν καὶ τὰ μικρὰ ἀρχιπελάγη: Βίσμαρκ, Σολομῶντος, Ἐβρίδας, Φίτζι, Καληδονίαν.

3. Μικρονησίαν, πού περιλαμβάνει τὰ πρὸς Β. τῆς Μελανησίας μικρὰ ἀρχιπελάγη Καρολίνας, Μαριάννας, Μαρσάλ.

4. Πολυνησίαν. Τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Κάτοικοι. Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ὀκεανίας ἀνήκουν εἰς δύο συνήθως φυλάς: 1) Τοὺς Μελανησίους, πού ὁμοιάζουν μὲ τοὺς μαύρους (δέρμα μαῦρον, κόμη κατσαρὰ καὶ φουντωτή). 2) Τοὺς Πολυνησίους, πού πλησιάζουν πρὸς τοὺς Κινέζους (τὴν Κιτρίνην φυλήν).

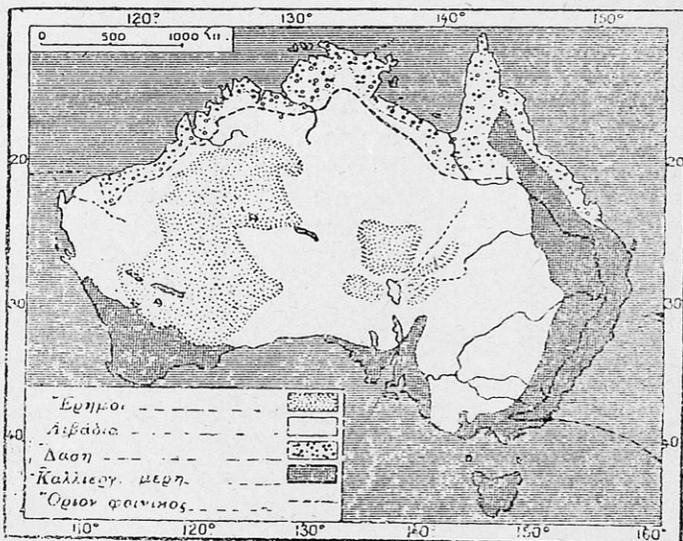
Οἱ Μελανήσιοι Παποῦναι τῆς Νέας Γουινέας καὶ τῶν νήσων Φίτζι καὶ οἱ Μαῦροι τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶναι ἀνθρωποφάγοι.

Ἡ Αὐστραλία. Ἡ Αὐστραλία (ἀγγλικὴ ἀποικία).

Τὸ πρῶτον ὄνομα τῆς Αὐστραλίας εἶναι νέα Ὀλλανδία,

ακός κόλπος. Τὸ βόρειον μέρος τῆς Αὐστραλίας τελειώνει εἰς στενὴν χερσόνησον, ἡ ἄκρη τῆς ὁποίας λέγεται ἄκρωτήριον τῆς Ἰνδίας. Τὸ στενὸν μεταξύ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς νέας Γουινέας λέγεται πορθμὸς τοῦ Τορέ. Ἐκ τούτου μεταβαίνομεν ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὑκεανόν.

Ὁ τ ὀ π ο ς. Ἀπὸ τὸ ἄκρωτήριον τῆς Ἰνδίας μία ὄροσειρὰ ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς μέχρι τῆς νοτιωτέρας ἄκρας τῆς Αὐστραλίας. Εἶναι αἱ Αὐστραλιακαὶ Ἄλπεις, ὄρη χαμηλά, ποὺ τὸ ὕψος των δὲν ὑπερβαίνει τὰ

27. Οἰκονομικὸς χάρτης Αὐστραλίας

2.000 μέτρα. Τὸ ἐσωτερικὸν ὅσον γνωρίζομεν εἶναι γενικῶς χαμηλὸν με μεγάλας πεδιάδας, ποὺ ἄλλαι εἶναι ἔρημοι ἀμώδεις ἢ πετρώδεις, ἄλλαι στέππαι, ὅπου φυτρώνει χόρτον μετὰ τὰς βροχὰς, ἀλλὰ συνήθως πολλοὺς μῆνας ξηραί.

Νερά. Ὁ μόνος μεγάλος ποταμὸς εἰς τὴν Αὐστραλίαν εἶναι ὁ Μουρέης εἰς τὰ νοτιοανατολικά (μῆκος 3.200 χιλ.) με πολλοὺς καὶ μεγάλους παραποτάμους. Κατὰ τὴν περίοδον τῶν βροχῶν ὀγκοῦται καὶ πλημμυρεῖ μεγάλας ἐκτάσεις, ἀντιθέτως τὴν ἐποχὴν τῆς ξηρασίας ἔχει ὀλίγα νερά.

Δυτικώτερον τοῦ Μουρέη εὐρίσκονται μερικαὶ μεγάλαι λίμναι ἄλμυραί. Εἶναι πολὺ ἀβαθεῖς αἱ λίμναι αὗται, ὥστε ἄνθρωπος ἤμπορεῖ νὰ τὰς διέλθῃ πεζός, καὶ πολλὰς φορές ξηραίνονται. Ἡ σπουδαιότερα, ἡ Ἐρη, εἶναι 12 μέτρα χαμηλότερον ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Κ λ ἱ μ α. Ἡ Αὐστραλία εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς γῆς σχετικῶς πρὸς ἡμᾶς, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅταν εἶναι ἡμέρα εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἔχομεν νύκτα εἰς τὴν Εὐρώπην.

Καὶ αἱ ἐποχαὶ εἶναι ἀντίθετοι εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Οἱ μῆνες τοῦ θέρους εἰς τὴν Αὐστραλίαν εἶναι ὁ Δεκέμβριος, ὁ Ἰανουάριος καὶ ὁ Φεβρουάριος καὶ χειμερινοὶ ὁ Ἰούλιος, ὁ Ἰούλιος καὶ ὁ Αὐγούστος.

Τὸ βόρειον μέρος τῆς Αὐστραλίας, ἐπειδὴ εὐρίσκεται μέσα εἰς τοὺς τροπικοὺς, ἔχει ἰσχυρὰς βροχὰς τὸ θέρος, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τοῦ Ἀπριλίου. Τὸ νότιον μέρος εὐρίσκεται εἰς τὴν νοτίαν εὐκρατον ζώνην καὶ ἔχει κλίμα ὁμοιον μὲ τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ ἡ Αὐστραλία εἶναι νῆσος, ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου εἰς τὰ παράλια τῆς μετριάζεται ἀπὸ τοὺς θαλασσίους ἀνέμους. Οἱ θερμοὶ ὄμως ἀνεμοὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ποὺ ὁμοιάζουν μὲ φλόγα καμίνου, καίουν τὰ φυτὰ καὶ καταστρέφουν τὰ ζῶα.

Ἡ Αὐστραλία ἔχει περιόδους μεγάλης ξηρασίας καὶ περιόδους πλημμυρῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ξηρασίας ὁ τόπος εἶναι σκληρὸς ὡς πατημένος δρόμος, τὸ χόρτον καὶ οἱ θάμνοι ξηραίνονται. Εἰς τὴν περίοδον τῆς πλημμύρας ἐξ ἄλλου οἱ ποταμοὶ ὀγκοῦνται 10 ἕως 15 μέτρα ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν συνηθισμένην ἐπιφάνειαν καὶ καταστρέφουν τὰ πάντα.

Ὁ φ υ σ ι κ ὸ ς π λ ο ὗ τ ο ς. Ἡ Αὐστραλία εἰς τὰ βόρεια ἔχει δάση παρθένα. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν ζώνην ἔχει :

Προϊόντα τῶν τροπικῶν χωρῶν ἦτοι : βάμβακα, ζαχαροκάλαμον καί :

Προϊόντα εὐκράτου ζώνης: ἀραβόσιτον, σῖτον, λίνον, καπνὸν καὶ ἀμπέλου. Τὸ μεγαλύτερον ὅμως μέρος τοῦ τόπου καὶ ἰδίως ἡ χώρα τοῦ Μουρέη εἶναι χρήσιμος διὰ βοσκὰς. Πρόβατα καὶ βόες εἶναι ἀμέτρητα ποίμνια· τὰ μαλλία, τὸ λίπος καὶ τὰ δέρματα εἶναι τὰ σπουδαιότερα πρὸς ἐξαγωγήν προϊόντα. Τὰ πρόβατά της φθάνουν τὰ 110 ἑκατομμύρια σχεδόν, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἡ πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὰ μαλλία. Τὰ ὑφαντουργεῖα τῆς Ἀγγλίας τροφοδοτοῦνται ἀπὸ τὰ μαλλία τῆς

Αυστραλίας, από τὰ ὁποῖα ὑφαίνουσι τὰ περίφημα εἰς ὅλον τὸν κόσμον μάλλινα ἀγγλικά ὑφάσματα. Μεγάλαι ἐκτάσεις ἔχουσι πολὺν χρυσόν, σίδηρον, χαλκὸν καὶ γαιάνθρακα.

ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝ

Ζῶα καὶ φυτά. Ὀλίγα ἀπὸ ὅσα εὐρίσκουσι εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους εὐρίσκονται εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Δὲν εἶναι ἐκεῖ θηρία ἀρπακτικά, δηλαδὴ λέοντες, τίγρεις κλπ. Οὔτε μεγάλα θηλαστικά, ὅπως ὁ ἐλέφας, ἡ κάμηλος καὶ ἡ καμηλοπάρδαλις, οὔτε ἀντιλόποι, οὔτε ἔλαφοι ζοῦσι εἰς τὰς πεδιάδας τῆς καὶ οὔτε πίθηκοι εὐρίσκονται εἰς τὰ δάση τῆς.

Ἡ Αὐστραλία ἔχει ἓν εἶδος ζῶων, ποῦ εἶναι ἀποκλειστικῶς ἰδικὰ τῆς καὶ δὲν εὐρίσκονται εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου· λέγονται **μαρσιποφώρα** ζῶα, ἀπὸ ἑνὸς σάκκου (μάρσιπον), τὸν ὁποῖον τὸ θῆλυ ἔχει εἰς τὴν κοιλίαν του καὶ μέσα εἰς αὐτὸν φέρει τὰ μικρὰ τῆς.

Ἡ Αὐστραλία ἔχει ἐπίσης καὶ φυτά, ποῦ δὲν ὁμοιάζουσι μὲ τὰ φυτὰ τῶν ἄλλων χωρῶν. Τὰ περισσότερα δένδρα εἶναι εὐκάλυπτοι καὶ ἀκακίαι. Μερικὰ εἶναι τόσοσι μεγάλα, ποῦ φθάνουσι 100 ἕως 150 μέτρα ὕψος. Ὑπάρχουσι ἀμόμη εἰς τὴν Αὐστραλίαν καὶ φοινικόδενδρα, καθὼς καὶ πελώρια πτέριδες μὲ φύλλα μήκους δύο καὶ πλέον μέτρων.

Πληθυσμός. ἔχει πληθυσμὸν 8.000.000 κατοίκους. Εἶναι ὅλοι εὐρωπαῖοι. Οἱ ἐντόπιοι 20—30.000 μαῦροι, μικρόσωμοι, μὲ φουντωτὴν κόμην καὶ μεγάλην κοιλίαν, εὐρίσκονται εἰς ἡμιαγρίαν κατάστασιν εἰς τὰς ἄκρας τῆς ἐρήμου καὶ ζοῦσι ἀπὸ τὸ κυνήγιον καὶ τὸ ψάρευμα. Σίδνεϋ (κατ. 800.000) ἡ πρωτεύουσα, καὶ Μελβούρν (κατ. 750.000) εἶναι δύο μεγάλα αὐστραλιανὰ πόλεις· κατόπιν ἔρχονται Ἀδελαΐς, Βρισβάνη, Πέρθη καὶ Μπαλλαράτ. Ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ Ν. νῆσος Τασμανία ἀποτελοῦσι μίαν ὁμοσπονδίαν.

Ἡ ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ. Ἡ Νέα Ζηλανδία (ἀγγλικὴ ἀποικία) ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο νήσους ὀρεινάς, ποῦ ἔχουσι δάση, λιβάδια, δημητριακά. Τὰ πρόβατα εἶναι τὰ πρῶτα τοῦ κόσμου. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βέλλιγκτων.

Ἡ ΜΕΛΑΝΗΣΙΑ. Ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τοῦ κόσμου μετὰ τὴν Αὐστραλίαν καὶ Γροιλανδίαν, ἡ νέα Γουινέα, ἀνήκει εἰς τὴν

Ὀλλανδίαν καὶ Ἀγγλίαν. Τὰ μικρὰ ἀρχιπελάγη ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀρχιπέλαγος τοῦ Βίσμαρκ, Σολομῶντος, Φίτζι.

Ἡ ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑ. Ἀνήκει εἰς τὴν Ἰαπωνίαν (Μαριάνναι, Καρολῖναι). Εἰς τὴν Γαλλίαν Ἐβρίδες, Νέα Καληδονία.

ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ. Ἡ Πολυνησία περιλαμβάνει πολλὰς ομάδας μικρῶν νήσων· ἐξ αὐτῶν σπουδαιότεραι εἶναι: Χαβάϊ, ποὺ ἀνήκει εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, Σαμόες, Φοίνικος, Ἐνώσεως καὶ Κούκ, ποὺ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν· Ἐταιρείας, Τουαμουτοῦ καὶ Μαρκέζαι, ποὺ ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν. Αἱ νῆσοι αὐταὶ εὐρίσκονται εἰς τὸν Εἰρηρικὸν ὠκεανὸν περὶ τὸν Ἰσημερινὸν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ νότια.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ

Κ ρ ά τ η	Έκτασις εις τετρ. χλμ.	Πληθυσμός κράτους εις χιλιάδας
*'Αραβία βασιλείον	2.600.000	5.600
'Αφγανιστάν έμιράτον	558.000	8.000
Αζερμπαϊτσάν δημοκρατία (Ρωσ. έπιρροή)	165.000	2.850
Κίνα δημοκρατία	11.139.000	351 000
Γεωργία » (Ρωσ. έπιρροή)	80.000	3.100
'Ιαπωνία αυτοκρατορία	450 400	55.961
Περσία βασιλείον	1.550.000	10.000
Σιάμ »	600.000	9.400
Νεπάλ ήγεμονία	140.000	3.400
Ρωσικαί κτήσεις	16.443.000	23.950
Κεντρική 'Ασία (Τουρκεστάν)	3.488.500	11.250
Σιβηρία	12.393.900	10.400
Χίβα και Μπουχάρα	270.000	2.300
'Αγγλικαί κτήσεις	6.709.000	346.070
Κύπρος	9.280	300
'Ινδίαί	4.800.000	333.000
Νήσος Κεϋλάνη	66.000	4.950
Νήσοι Μαλεβίδες	300	30
Σγκαπούρη κλπ. (διοίκησις Στενω̄ν)	135.000	3.150
Νήσος Βόρνεος	220.000	800
Χόγκ-κόγκ	1.050	560
Βεΐχαβεί και άλλαι μικραί 'Ασιατικαί κτήσεις	1.250	250
Μεσοποταμία (σφ. έπιρροής)	415.000	2.200
Παλαιστίνη (προστασία)	60.000	700
*'Αδεν		
Γαλλικαί κτήσεις	963.600	20.100
'Ινδίαί (Ποντισερν κλπ.)	513	210
'Ινδοκίνα	2.000.000	40.000
Συρία και Κιλικία (σφαίρα έπιρροής)	160.000	3.000
'Ολλανδικαί κτήσεις (Ν. Σουμάτρα, 'Ιάβα, Τιμόρ, Κελέβη, Μολοϋκαι και Βόρνεος)	1.501.500	49.050
Πορτογαλλικαί κτήσεις	22.800	1.000
Κάτω 'Ινδίαί	3.800	550
Νήσος Μακάο (άπέναντι Χόγκ-κόγκ)	10	75
Νήσος Τιμόρ (ήμισυ)	1.900	380
'Ιαπωνικαί κτήσεις	295.950	21.894
Νήσος Φορμόζα	36.000	3.654
Καραφούτον (νότιος Σαχαλίνη) †	36.000	110
Χερσ. Κουάντο και Πόρτ 'Αρθούρ	3.400	600
Κορέα	220.000	13.300
Κιαουτσοϋ (εις την Σινικην παραλίαν)	550	230
Κτήσεις 'Ηνωμ. Πολιτειω̄ν		
Νήσοι Φιλιππίναί	298.500	10.435

* 'Η 'Αραβία άποτελείται από 8 μικρά ανεξάρτητα βασιλεία. Σπτο τεύουσα Μέκκα 80 χιλ.), τό Σουλτανάτον του 'Ομάν (κ. 500 χιλ. πρως

ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Πυκνότης κατά τετρ. χιλιόμε.	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμός πρωτ. εις χιλιάδας	Νόμισμα
2	Μέκα	70	Ἰνδικὸν καὶ Περσικὸν
14	Καβούλ	180	Ρωσσικὸν καὶ Περσικὸν
17	Βακοῦ	237	Χαλκούδιον ταέλ=100 κανταρίν
32	Πεκίνοιον	805	ρούβλιον=100 καπτικά
39	Τιφλίς	2 190	γιέν=100 σένς
146	Τόκιον	445	τομάν=10 νοϊκράν
5	Τεχεράνη	350	τικάλ=128 λότι
76	Βαγκόκ	600	Ἰνδικὸν καὶ Κινεζικὸν
40	Κατμαντοῦ	80	Ρωσσικὸν
2			
3	Τασκέντη	190	Ρωσσικὸν
1	Τομπόλσκ	25	»
9	Εουχάρα 80-Χίβα	6	»
61			Ἄγγλικὸν
32	Λευκωσία	1 16	1 λίρα=15 ρούπια
69	Καλκούτα	322	1 ρούπια=16 ἄννας
75	Κολόμβον	211	»=16 ἄννας
100	Μαλεδίβα	1	»=16 ἄννας
24	Σιγκαπούρη	260	
3	Κούτσιγκ	30	
400	Βικτωρία	281	
200			
5	Βαγδάτη	125	
12	Ἱερουσαλήμ	85	
	Ἄδεν	25	
21			
526	Ποντισερύ	8	Τὰ νομίσματα τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν πληθίων χωρῶν
21	Χανόη	150	
19	Δαμασκός	250	
32	Βαταβία (Ἰάβα)	139	
4			
145	Πανδσίμ	8	
500	Μακάο	—	
20	Ντίλι	—	
75			
104	Ταϊβάν	60	
2	Κορσακό		
205	Ντάλνυ	41	
80	Σεούλ	303	
3 0	Τιγκτάου	50	
35	Μανίλλη	234	

δαιότερα ἐκ τούτων εἶναι τὸ Βασίλειον τῆς Χετζάζης (κ. 750 χιλ., πρω-
Μασκάτ) καὶ τὸ Ἰμαμάτων τῆς Ἰεμένης (κ. 1 ἑκατ., πρωτ. Μόκα).

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ

Κράτη	*Εκτασις εις τετρ. χιλ.	Πληθυσμός κράτους εις χιλιάδας	Πυκνότης κατά τετρα- γωνικών χι- λιόμετρον
Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι δημοκρατία	9.400.000	105.000	11
Ἄργεντινῆ »	2.800.000	8.600	3 ^b
Βολιβία »	1.333.000	2.950	2
Βραζιλία »	8.500.500	30.500	3 ^b
Χιλῆ »	750.570	4.100	5
Κολομβία »	1.140.000	5.650	5
Κόστα-Ρίκα »	48.400	480	10
Κούβα »	166.000	2.900	17
Δομινίκου (Ἄιτη) »	48.600	950	20
Ἴσημερινός »	307.240	1.500	5 ^{1/2}
Γουατεμάλα »	113.000	2.250	20
Ἄιτη »	28.675	1.630	56
Ὀνδούρας »	114.670	650	6
Μεξικῆ Ἡνωμ. Πολιτεῖαι »	2.000.000	15.750	8
Νικαραγκουά »	156.000	750	5
Παναμάς »	86.250	375	4
Παραγουά »	250.000	1.060	4
Περού »	1.434.300	6.000	4
Σαλβατώρ »	21.000	1.330	63
Ούραγουά »	187.000	1.500	8
Βενεζουέλα »	1.020.000	2.900	2
Ἀγγλικαὶ κτήσεις	11.790.440	10.600	1
Καναδάς	10.660.000	8. 00	0.8
Νέα γῆ καὶ Λαβραδορία	420.000	260	0.6
Ν. Βερμούδαι	50	22	410
Ἀγγλ. Ὀνδουράς	22 290	45	2
Δυτ. Ἰνδία (Ζαμαϊκά, Βαμάχα κλπ.)	31.100	1.850	60
Γουιάνα	232.000	420	1.4
Νῆσοι Φαλκλάνδαι	425.000	3	0.008
Δανικαὶ κτήσεις (Γροιλανδία)	88.000	14	0.16
Γαλλικαὶ κτήσεις	91.161	475	
*Ἀγ. Πέτρος καὶ Μικελών	241	5	21
Δυτ. Ἰνδία Μαρτινίκα, Γουαδελού- πη κλπ.	2.770	420	152
Γαλλικὴ Γουιάνα	88.200	50	0.6
Κτήσεις Ὀλλανδικαὶ			
Δυτικαὶ Ἰνδία	130.230	178	1.4
Κτήσεις Ἡνωμένων Πολιτειῶν			
Πόρτο-Ρίκο	9.340	1.280	137
Σαιντ-Κρουά Σαιντ Τομάς (Μικραὶ Ἀντίλλαι)	342	26	80
Παναμά ἰσθμός	1.128	25	22

ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Πρωτεύουσαι	Πληθυσμός πρωτεύουσ. εις χιλιάδας	Ν ό μ ι σ μ α
Βάσιγκτων	440	δολλάριον =100 σέντς
Μπούενος Άϊρες	1.620	άργυρούν πέζον=100 σεντάβος
Πάζ	100	Βολιβιανόνπέζον=100 σεντάβος
Ρίον Άνιέριον	1.121	Βράζ. μιλράϊς =1.000 ράς
Σαντιάγον	330	πέζον =100 σεντάβος
Βογοτά	140	» =100 σεντάβος
Σάν-Ζοζέ	36	κόλον =100 σέντς
Άβάνα	361	δολλάριον Άμερικῆς
Σάν-Δομίνγκον	22	πέζον =100 σεντάβος
Κουίτον	120	σοϋκρε =100 σεντάβος
Γουατεμάλα	125	πέζον =100 σεντάβος
Πόρτο-Πρένς	105	γκοϋρντε =100 σέντς
Τογκουσιγκάλπα	29	πέζον =100 σεντάβος
Μεξικό	471	μεξικαν. δολλ. =100 σέντς
Μαναγκούα	60	πέζον =100 σεντάβος
Παναμάς	60	μπαλμπόα =100 σέντς
Άσοϋνσιόν	120	πέζον =100 σεντάβος
Λίμα	150	συλό =100 σεντάβος
Σάν-Σαλβατώρ	67	πέζον =100 σεντάβος
Μοντεβίδεον	370	» =100 »
Καράκας	91	πέζον—5βολιβάρ=100 σέντς
Άττάβα	87	δολλάριον
Σάν-Τζώνς	34	
Χάμιλτων	2	
Μπέλιτζε	10	
Λίνγκστον	51	
Ζορζετόουν	54	
Πόρτ-Στάνλεϋ	1	
Σουκερντόπεν	1	
Άγ. Πέτρος	3	
Πόρτ ντέ Φράνς	27	
Καγιένν	14	
Βιλεμσάτ		
Σάν-Ζουάν	49	
Καρλόττα Άμαλία	• 10	

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ Τ Ω Ν

Πρωτεύουσai	*Εκτασις εις τετραγων. χιλ.	Πληθυσμός κράτους εις χιλ.	Πυκνότης κατά τετρ. χιλόμετρ
Ἀρβησυνία αὐτοκρατορία	1 120.400	8.000	7
Αἴγυπτος (*) βασιλείον	935.400	13.400	14
Λιβερία (προστασία Ἡ.Π.) δημ.	95.400	1.500	15
Ταγκέρη (διεθνής)	600	60	100
Ἀγγλικαὶ κτήσεις	10.054.225	46.655	5
Ν. Ἀφρική (Ἀκρωτήρ., Τράνσβαλ)	3.958.400	5.400	2
Ἀνατολικὴ Ἀφρική (Ταγγανίκα, Νυάνσα, Ζανζιβάρη κλπ.)	2.145.000	14.100	7
Δ. Ἀφρική Νιγηρία (Ἀκτὴ χρυσοῦ)	1.298.000	21.250	16
Ἀφρικαν. Νῆσοι (Ἀγ. Ἑλένη κλ.)	2.825	405	143
Σουδάν Αἰγυπτιακὸ (Νουβία)	2.550.000	3.500	1
Ἰταλικά κτήσεις	1.591.000	1.550	1
Τρίπολις (Λιβύη)	1.115.000	900	0.8
Ἐρυθραία	119.000	300	2.1
Σομαλία	357.000	350	1
Βελγικαὶ κτήσεις, Κόγγον	2.420.000	17.500	7
Γαλλικαὶ κτήσεις	11.294.200	33.850	3
Ἀλγερία	575.300	5.700	10
Τύνις	125.100	2.000	16
Μαρόκκον	416.800	3.000	1
Σαχάρα (σφ. ἐπιρροῆς)	2.400.000	450	0.2
Δυτ. Ἀφρική (Σενεγάλη, Γουϊνέα)	3.962.000	12.200	3
Ἰσημ. Ἀφρική (Κόγγον, Καμερούν)	3.221.000	6.600	2
Ν. Μαδαγασκάρη	594.000	3.900	7
Πορτογαλλικαὶ κτήσεις	2.062.000	7.710	—
Δυτικὴ Ἀφρική Γουϊνέα κλπ.	41.000	300	13
Ἀγγόλα	1.256.000	4.100	3
Μοζαμβίκη	760.000	3.100	4
Νῆσοι Ἀγ. Θωμᾶ, Πρίγκηπος, Πρασίνου Ἀκρωτηρίου	5.000	210	—
Ἰσπανικαὶ κτήσεις	312.900	650	—
Ω Κ			
Ἀγγλικαὶ κτήσεις	8.510.500	7.650	0.7
Αὐστραλία καὶ Τασμανία	8.179.000	6.000	4
Νέα Ζηλανδία	271.500	1.250	6
Νῆσοι Ὠκεανίας	60.000	400	—
Γαλλικαὶ κτήσεις	21.540	96	3
Νέα Καληδονία	17.140	58	9
Νῆσοι Ὠκεανοῦ	4.400	38	0.6
Ὀλλανδικαὶ κτήσεις Νέα Γουϊνέα	395.000	240	—
Ἰαπωνικαὶ κτήσεις	—	—	—
Νῆσοι Καρολίνας Μαρσάλ	2.480	70	—
Κτήσεις Ἠνωμένων Πολιτειῶν	—	—	—
Νῆσοι Γκουάν, Σαμόα	743	23	—

(*) Ἡ Ἀγγλία διατηρεῖ εἰς τὴν Αἴγυπτον στρατὸν διὰ νὰ προστατεύῃ εἶναι εἰς τὴν Ἀσίαν, εἶναι Αἰγυπτιακὴ (ἕκτασις 52.000 τετρ. χιλίωμ. κά)

ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Πρωτεύουσai	Πληθυσμός πρωτ. εις χιλιάδας	Νόμισμα
Ήδης Ἀμπέμπα	100	λίρα Αἰγυπτιακή=180 γρόσσια τάληρον=16 γκοῦρες δολλάριον Ἀμερικῆς
Κάιρον	800	
Μουροβία	5	
Ταγκέρη	46	
Πόλις Ἀκρωτηρίου	162	
Λάγος	74	
Πόρτ-Λουίς	50	
Χαρτούμ	23	
Τρίπολις	73	
Ἀσμάρα	9	
Μογδιατοῦ	10	Τὰ ἴδια νομίσματα μετὰ κράτη πού τὰ ἔχουν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν
Λεοπολδβίλλ	6	
Ἀλγέριον	172	
Τύνις	161	
Φέξ	106	
Τιμπουκτοῦ	25	
Ντάκαρ	20	
Βρανσβίλ	5	
Τατανάριβα	63	
Λοάνδα	20	
Μοζαμβίκη	60	

Α Ν Ι Α

Σίδνεϋ	780	Τὰ ἴδια νομίσματα μετὰ κράτη πού τὰ ἔχουν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν
Βέλγικτων	95	
Νουμέα	10	
Μεράουκε		

τὸν δρόμον τῶν Ἰνδιῶν ἀπὸ τὸ Σουέζ. Ἡ χερσόνησος Σινάη, πού
τοικοὶ 30 χιλ.) ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑΙ ΠΟΛΕΙΣ

(Οί ἀριθμοί δεικνύουν τὸν πληθυσμὸν ἐκάστης πόλεως)

Γλασκώβη	1.114
Ριόν Ιανέριο	1.121
Βαρσοβία	1.150
Κωνσταντινούπολις	1.200
Καλιούλα	1.222
Βουδαπέστη	1.240
Ἀμβούργο	1.320
Μόσχα	1.350
Χαντιού	1.444
Όξάνα	1.460
Μπουένος Αίρες	1.620
Φιλαδέφεια	1.823
Βιέννη	1.842
Τόκιο	2.173
Σίγκαο	2.702
Βερολίνο	3.801
Παρίσι	4.154
Λονδίνο	7.252
Νέα Υόρκη	7.400

Σχηματική παράστασις τῶν 19
μεγαλυτέρων πόλεων τοῦ
κόσμου.

(Οί ἀριθμοί δεικνύουν τὸν πληθυσμὸν ἐκάστης πόλεως
εἰς χιλιάδας)

ΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν)

Ἀβάνα, Κούβα.	361
Ἀγκρα, Νοτιοσλαβία.	100
Ἀγ. Λουδοβίκος, Ἡν. Πολιτ.	769
Ἀγ. Στέφανος, Γαλλία.	150
Ἀγ. Παῦλος, Βραζιλία.	44
Ἀγ. Φραγκίσκος, Ἡν. Πολ.	4.715
Ἄδης Ἀμπέμπα, Ἀβησσυνία.	100
Ἀδελάιδα, Αὐστραλία.	225

Ἀδριανούπολις, Τουρκία.	120
* Ἀθήνα, Ἑλλάς.	493
Αἰκατερινοσλάβ, Οὐκρανία.	221
Ἀκρωτήριον, Ἀφρική.	162
Ἀλγέριον, Ἀλγερία.	172
Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος.	445
Ἀλλαχαπάντ, Βρεττ. Ἰνδία.	172
Ἀλτόνα, Γερμανία.	170
Ἀμβέρσα, Βέλγιον.	439
Ἀμβούργον, Γερμανία.	1.000
Ἀυπεοκοῦτα, Νιγηρία.	150
Ἀμστελόδαμον, Ὀλλανδία.	644
Ἀνοβερν, Γερμανία.	311
Ἀουκλάνδη, Ν. Ζηλανδία.	134
Ἀσυνσιόν, Παραγουάη.	120
Ἀστραχάν, Ρωσία.	164
Ἀτλάντα, Ἡ. Πολιτεία.	196
Ἀχμεταβάντ, Βρεττ. Ἰνδία.	217
Βαγδάτη, Μεσοποταμία.	125
Βακοῦ, Ἀζερμπαϊτζάν.	237
Βαλεντία, Ἰσπανία.	246
Βαλπαράϊζο, Χιλή.	207
Βαλτιμόρη, Ἡ. Πολιτεία.	595
Βανγκαλόρε, Βρεττ. Ἰνδία.	188
Βανκόβερ, Καναδάς.	100
Βανγγόκ, Σιάμ.	600
Βαρκελώνη, Ἰσπανία.	621
Βαρσοβία, Πολωνία.	1.150
Βάσγκτων, Ἡ. Πολιτεία.	440
Βασιλεία, Ἑλβετία.	135
Βαταβία, Ἰάβα.	139
Βαταμπάγκ, Ἰνδοκίνα.	343
Βελιγράδιον, Νοτιοσλαβία.	110
Βεναρές, Βρεττ. Ἰνδία.	204
Βενετία, Ἰταλία.	168
Βεντοσού, Κίνα.	213
Βέρνη, Ἑλβετία.	104
Βερολίνον, Γερμανία.	3.801
Βέστχαμ, Ἀγγλία.	328
Βηρυττός, Συρία.	140
Βιέννη, Αὐστρία.	1.842
Βιλμπάο, Ἰσπανία.	100

* Ἀπογραφή 1920. Σήμερον ὁ πληθυσμὸς τῆς εἶναι ὑπερδιπλάσιος.

Βίλνα, Λιθουανία.	205	Καλγκάν, Κίνα.	200
Βιννιπέγκ, Καναδάς.	136	Καλκούτα, Βρεττ. Ίνδία.	1.322
Βίρμιγχαϊ, Άγγλία.	870	Κάνσας, Η. Πολιτεία.	906
Βιτσάγκ, Κίνα.	400	Καντών, Κίνα,	100
Βογοτά, Κολομβία.	139	Καράτσι, Βρεττ. Ίνδία.	152
Βολώνια, Ίταλία.	190	Κάρδιφ, Άγγλία.	169
Βομβάη, Βρεττ. Ίνδία.	980	Καρθαγένη, Ίσπανία.	103
Βορδώ, Γαλλία.	348	Καρλσούη, Γερμανία.	136
Βοστώνη, Η. Πολιτεία.	768	Κάσσελ, Γερμανία.	162
Βουδαπέστη, Ούγγαρία.	1.240	Κατάνια, Ίταλία.	217
Βουκουρέστι, Ρουμανία.	350	Κέμνιτς, Γερμανία.	305
Βρέμη, Γερμανία.	252	Κέμπριτς, Η. Πολιτεία.	114
Βρισβάνη, Αυστραλία.	174	Κενζιμπέργκ, Γερμανία.	261
Βρίννη, Τσεχοσλοβακία.	220	Κιγκινάτη, Ή. Πολιτεία.	416
Βρυξέλλαι, Βέλγιον.	831	Κίεβον, Ούκρανία.	610
Γάνδη, Βέλγιον.	212	Κίελον, Γερμανία.	205
Γενεύη, Έλβετία.	140	Κ ότον, Ίαπωνία.	539
Γένουα, Ίταλία.	300	Κίσνεβον, Ρουμανία.	129
Γιοκοχάμα, Ίαπωνία.	429	Κλέβελαντ, Ή. Πολιτεία.	692
Γιοχάνσμπουργκ, Ν. Άφρική.	231	Κοκάνδη, Τουρκεστάν.	119
Γκελζενσάϊν, Γερμανία.	170	Κολόμπον, Κεϋλάνη.	211
Γκλαδμπάχ, Γερμανία.	170	Κολόμπους, Η. Πολιτεία.	220
Γκότεμπουργ, Σουηδία.	197	Κολώνια, Γερμανία.	622
Γκράτς, Αυστρία.	157	Κόμπι, Ίαπωνία.	498
Γλασκοβή, Άγγλία	1.111	Κοπεγχάγη, Δανία.	600
Γουατεμάλα, Γουατεμάλα.	125	Κορδόβα, Άργεντινή.	135
Γουαδελαζάρα, Μεξικόν.	119	Κρακοβία, Πολωνία.	175
Δαμασκός, Συρία.	250	Κουίτο, Ίσημερινός.	120
Δέλχι, Βρεττ. Ίνδία.	233	Κων)πολις, Τουρκία.	1.200
Δένφερ, Ή. Πολιτεία.	268	Λαϊτσέστερ, Άγγλία.	212
Διναμπούργ, Λεττονία.	111	Λαντσοϋ, Κίνα.	500
Δουβλίνον, Ίρλανδία.	399	Λά-Πάζ, Βολιβία.	100
Δουίσμπτουργκ, Γερμανία.	242	Λά-Πλάτα, Άργεντινή.	137
Δούνδεε, Άγγλία.	182	Λαχώρακ, Βρεττ. Ίνδία.	229
Δρέσδη, Γερμανία.	529	Λειδ, Άγγλία.	440
*Εδιμβούργον, Άγγλία.	334	Λεμβέργη, Πολωνία.	200
*Ελσιγκφόρς, Φινλανδία.	186	Λίβερπουλ, Άγγλία.	715
*Ερζερούμ, Άρμενία.	100	Λιβόρνο, Ίταλία.	109
*Εσσεν, Γερμανία.	436	Λιέγη, Βέλγιον.	226
Ζανζιβάρη, Ζανζιβάρη.	114	Λίλη, Γαλλία.	218
Ζυρίχη, Έλβετία.	210	Λίμα, Περού.	150
*Θεσσαλονίκη, Έλλάς.	270	Λισσαβών, Πορτογαλλία.	425
Θηρσειούπολις, Νοτιοσλαβία.	150	Λιψία, Γερμανία.	604
*Ιερσέη (Νέα), Η. Πολιτεία.	313	Λόδτε, Πολωνία.	416
*Ίνδιανόπολις, Η. Πολιτεία.	284	Λουδίνον, Άγγλία.	7.252
*Ιρκούτσκη, Σιβηρία.	130	Λός-Άντζελες, Η. Πολιτεία.	535
Καβούλ, Άφγανιστάν.	180	Λουάνγκ, Ίνδοκίνα.	182
Καζάν, Ρωσία.	195	Λουίσβίλ, Η. Πολιτεία.	241
Κάϊρον, Αίγυπτος.	800	Λουκνάου, Βρεττ. Ίνδία.	260
Καϊφέγκ, Κίνα.	210	Λυβέκη, Γερμανία.	113

Λυών, Γαλλία.	600	Ντορτμουόνδ, Γερμανία.	300
Μαγδεμβούργον, Γερμανία.	286	Ντουσελντόρφ, »	417
Μαδρίτς, Βρεττ. 'Ινδία.	520	Νυρεμβέργη, »	353
Μαδρίτη, 'Ισπανία.	649	'Οδησσός, Ούκρανία.	631
Μαλάγα, 'Ισπανία.	141	'Οζάκα, 'Ιαπωνία.	1.460
Μάλμη, Σουηδία.	110	'Ομάχα, 'Η. Πολιτεΐαι.	178
Μανίλλια, Νήσοι Φιλιππίναι.	231	'Ομσκ, Σιβηρία.	136
Μάντσεστερ, 'Αγγλία.	714	'Οράν, 'Αλγερία.	123
Μαρόκκον, Μαρόκκον.	111	'Ορεμβούργον, Ρωσία.	147
Μασσαλία, Γαλλία.	800	Ούτρέχτη, 'Ολλανδία.	137
Μελβούρνη, Αυστραλία.	708	Ούφα, Ρωσία.	106
Μεξικόν, Μεξικόν.	471	Πάδουα, 'Ιταλία	105
Μεσσήνη, 'Ιταλία.	150	Παλέρμον, »	346
Μιλάνον, 'Ιταλία.	660	Παρά, Βραζιλία.	276
Μιλβόκη, 'Η. Πολιτεΐαι.	445	Παρίσιοι, Γαλλία.	4.154
Μιλχάϊμ, Γερμανία.	127	Πάτερσον, 'Η. Πολιτεΐαι.	141
Μινεάπολις, 'Η. Πολιτεΐαι.	373	*Πειραιεύς, 'Ελλάς.	231
Μόναχον, Γερμανία.	660	Γεκίνον, Κίνα.	805
Μοντεβίδεον, Ούραγουάη.	370	Πέρθη, Αυστραλία.	130
Μοντρεάλ, Καναδάς.	470	Περναμπούκον, Βραζιλία.	250
Μόσχα, Ρωσία.	1.350	Πετρούπολις, Ρωσία.	900
Μουκδεν, Μαντζουρία.	160	Πιέγκ-Γιάγκ, Κορέα.	173
Μουρκία, 'Ισπανία.	133	Πιτσβούργον, 'Η. Πολιτεΐαι.	586
Μπάρη, 'Ιταλία.	109	Πλάουεν, Γερμανία.	105
Μπάρμεν, Γερμανία.	169	Πλυμούθ, 'Αγγλία.	113
Μπάγια, Βραζιλία.	348	Πόζεν, Πολωνία.	157
Μπέλφαστ, 'Ιρλανδία.	400	Πορτλάνδ, 'Η. Πολιτεΐαι.	308
Μπόλτων, 'Αγγλία.	165	Πόρτο, Πορτογαλλία.	195
Μπουένος-Αΐρες, Αργεντινή.	1.620	Πόρτο-Άλέγκρε, Βραζιλία.	150
Μπούφαλον, 'Η. Πολιτεΐαι.	479	Πόρτο-Πρένς, 'Αϊτή (νήσος)	105
Μποχούμ, Γερμανία.	145	Πορτσμούθ, 'Αγγλία.	199
Μπράδφορ, 'Αγγλία.	266	Πουέβλα, Μεξικόν.	101
Μπρεσλάου, Γερμανία.	527	Πράγα, Τσεχοσλοβακία.	675
Μπριστόλ, 'Αγγλία.	360	Προβιντάν, 'Η. Πολιτεΐαι.	260
Ναγκόγια, 'Ιαπωνία	489	Ραγκούν, Βρεττ. 'Ινδία.	290
Νανγκασάκη »	164	Ράπιδς, 'Η. Πολιτεΐαι.	133
Νανκίν, Κίνα.	376	Ρεβάλ, 'Εσθονία.	140
Νανσύ, Γαλλία	120	Ρέιμς, Γαλλία.	115
Νάντη, »	171	Ρίγα, Λεττονία.	319
Νέα, 'Η. Πολιτεΐαι.	377	Ρίον-'Ιανέριον, Βραζιλία.	1.135
Νεάπολις, 'Ιταλία.	700	Ρισμόνδ, 'Η. Πολιτεΐαι.	159
Νέα Ύορκη, 'Η. Πολιτεΐαι.	7.460	Ροζάριον, Αργεντινή.	269
Νεβάρκ »	419	Ροστόβ, Ρωσία.	205
Νίζνι-Νοβγόροδ, Ρωσία.	112	Ροτσέστερ, 'Η. Πολιτεΐαι.	265
Νίκαια, Γαλλία.	143	Ρόττερνταμ, 'Ολλανδία.	501
Νινκπώ, Κίνα.	670	Ρουένη, Γαλλία	125
Νιουκάστελ, 'Αγγλία.	268	Ρουμπαί, »	123
Νέπτιγκαμ, 'Αγγλία.	237	Ρώμη, 'Ιταλία.	600
Ντάνσιγκ, Ντάνσιγκ.	194	Σααρμπουκ, Σαάρ.	112
Ντετρούα, 'Η. Πολιτεΐαι.	620	Σαγκάη, Κίνα.	950

Σαϊγκόν, Ίνδοκίνα.	100	Τεργέστη, Ίταλία.	250
Σαλιάνη, Άζερμπαϊτζάν.	121	Τεχεράνη, Περσία.	280
Σάλφορδ, Άγγλία.	211	Τιέν-Τσίν,	800
Σαμάρα, Ρωσία.	144	Τόκιον, Ίαπωνία.	2.445
Σαντιάγον, Χιλή.	330	Τολέδον, Ή. Πολιτεΐαι.	202
Σαραγόζα, Ίσπανία.	124	Τόμσκ, Σιβηρία.	117
Σαρατόβ, Ρωσία.	235	Τορόντο, Καναδάς.	377
Σέατφλε, Ή. Πολιτεΐαι.	366	Τουκουμάν, Άργεντινή.	100
Σεβίλλη, Ίσπανία.	164	Τούλα, Ρωσία.	141
Σεγεδίν, Ούγγαρία.	118	Τουλούζη, Γαλλία	150
Σέουλ, Κορέα.	303	Τουλών, »	105
Σεραντώνς, Ή. Πολιτεΐαι.	150	Τουρίνον, Ίταλία.	452
Σεφίλδ, Άγγλία.	470	Τρέντων, Ή. Πολιτεΐαι.	114
Σήτλ, Ή. Πολιτεΐαι.	237	Τσιέν-γκτοϋ, Κίνα	400
Σιανγκτύν, Κίνα	900	Τσιάν-τσϋ, »	536
Σιανγκφοϋ, »	1.000	Τσιάν-τσϋϋ, »	500
Σίδνεϊ, Αύστραλία.	780	Τύνις, Τύνις.	161
Σικάγον, Ή. Πολιτεΐαι.	2.702	Τιφλίς, Γεωργία.	190
Σιγκαπούρη, Μαλάκκα.	261	Φέξ, Μαρόκκον.	107
Σμύρνη, Τουρκία.	200	Φερράρα, Ίταλία.	103
Σοσνοβίκ, Πολωνία.	113	Φιλαδέλφεια, Ή. Πολιτεΐαι.	1.823
Σούθαμπτων, Άγγλία.	115	Φλωρεντία, Ίταλία.	242
Σουμποτικά, Νοτιοσλαβία.	118	Φορτσέστερ, Η. Πολιτεΐες.	166
Σουδερλάνδ, Άγγλία.	142	Φουτσέον, Κίνα.	624
Σουρακάρτα, Ίάβα.	110	Φραγκφούρτη, Γερμανία.	448
Σουράτ, Βρεττ. Ίνδία.	115	Χάβρη, Γαλλία.	136
Σουτσοϋ, Κίνα.	500	Χάγη, Όλλανδία.	352
Σόφια, Βουλγαρία.	150	Χαγκιτσοϋ, Κίνα.	624
Στέπτιν, Γερμανία.	236	Χαϊδαραβάδ, Βρεττ. Ίνδία.	501
Στόκε, Άγγλία.	215	Χαλέπι, Συρία.	200
Στοκχόλμη, Σουηδία.	400	Χάλλε, Γερμανία.	188
Στουτγάρδη, Γερμανία.	309	Χανγιάγκ, Κίνα	200
Στρασβούργον, Γαλλία.	179	Χανκοϋ, »	1.440
Συρακοϋσαι, Η. Πολιτεΐαι.	159	Χανόη, Ίνδοκίνα.	150
Ταϊπέ, Φορμόζα.	102	Χόγγ-Κόγκ, Κίνα.	281
Τασκέντη, Τουρκεστάν.	190	Χούλ, Άγγλία.	276
Ταυρίς, Άζερμπαϊστάν.	200	Χριστιανία, Νορβηγία.	250
Τέγιουεν, Κίνα.	300		

Η ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

Διαίρεσις τῆς ἐπιφανείας τῆς ξηρᾶς.

	Ἐπιφάνεια εἰς τετρ. χιλ.	Κάτοικοι (1920)	Πυκνότης κατὰ τετρ. χιλ.
1. Εὐρώπη	10.000.000	449.000.000	42
2. Ἀσία	44.000.000	941.000.000	21
3. Ἀφρική	30.000.000	135.000.000	4.5
4. Βόρειος Ἀμερική	25.000.000	146.000.000	5.7
5. Νότιος Ἀμερική	18.000.000	66.000.000	3.6
6. Αὐστραλία καὶ Ὠκεανία	9.000.000	8.300.000	0.9

Διαίρεσις τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

	Τετραγ. χιλιόμε.	Τὸ μεγαλύτερον γνωστὸν βάθος	Μέσον βάθος
1. Εἰρηνικός ἢ Μέγ. Ὠκεαν.	175.000.000	9.780	4.100
2. Ἀτλαντικός Ὠκεανός	100.000.000	8.526	3.870
3. Ἰνδικὸς Ὠκεανός	70.500.000	7.000	3.930
4. Βόρειος Παγ. Ὠκεανός	15.000.000	4.850	1.170
5. Νότιος Παγ. Ὠκεανός	13.500.000		

Αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι τῆς γῆς (ἑκτασις εἰς τετρ. χιλμ.).

Γροιλανδία	2.170.000
Νέα Γουίνεα	775.000
Βόρνεος	755.000
Μαδαγασκάρη	586.000
Σουμάτρα	435.000
Ἡ διπλῆ νῆσος Νέα Ζη- λανδία	265.000
Μεγάλη Βρετανία	229.870
Νιππὸν (Ἰαπωνία)	226.600
Κελέβη	180.000
Ἰάβα	126.000
Κούβα	120.000

Νέα Φουλανδία (Νέα Γῆ)	111.000
Λουσάν (Φιλιππῖνοι)	106.000
Ἰσλανδία	104.000
Μινδονάον (Φιλιππῖνοι)	96.000
Ἰεσσῶ (Ἰαπωνία)	94.000
Νέα Ζέμβλα (διπλῆ)	92.000
Ἰρλανδία	83.810
Ἄιτή	77.300
Σαχαλίνη	75.500
Τασμανία	67.900
Κεϋλάνη	66.000
Σπιτσεβέργη	65.000
Γῆ τοῦ πυρός	48.000
- Κιοϋ-Σιοϋ (Ἰαπωνία)	36.000

Φορμόζα	36.000
Χαϊνάν	34.000
Σικελία	25.740
Σαρδηνία	24.110
Σικόκ (Ίαπωνία)	18.210
Νέα Καληδονία	16.600
Χάβα	11.360
Ζαμαΐκα	10.860
Πόρτο Ρίκον	9.340
Κύπρος	9.280
Κορσική	9.720
Κρήτη	8.600
Ζέελαν (Δανία)	7.025
Εϋβοία	3.770
Μαγιόρκα	3.505
Φύνεν (Δανία)	2.970
Γοτλανδία (Βαλτική)	2.620
Μυτιλήνη	1.750
Ρόδος	1.460
Λάαλανδ (Δανία)	1.230
Κέρκυρα	720
Κεφαλληνία	690
Μινόρκα	680
*Αλανδ (Βαλτική)	640
Ζάκνυθος	435

Σπουδαιότεροι πορθμοί

(Πλάτος στενωπέου μέρους
εις χλμ.).

Μικρός Βέλτης (Δανία)	0,6
Βόσπορος	0,7
Δαρδανέλλια	1,3
Πορθμός Μεσσήνης	3,6
Πορθμός Σούνδης	4
Πορθμός Μαγγελάνου	5
Πορθμός Γιβραλτάρ	14
Μέγας Βέλτης (Δανία)	15
Βαβέλ-Μανδέλ	18
Πορθμός Ντόβερ	33
Πορθμός Μαλάκκας	35
Πορθμός Ότράντου	57

*Εκτασις τῶν μεγαλυτέρων λιμνῶν

(εις τετραγ. χιλιόμετρα)

Κασπία θάλασσα	438.000
26 μ. ὑπὸ τὴν θάλασσαν	

Γεωγραφία Ε' Δημοτικοῦ Δ. Δημοτράκου

Ανωτέρα (Ήνωμέν. Πολι- τεῖαι)	82.350
Βικτωρία (*Αφρικῆς)	68.500
(1.136 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάν. τῆς θάλασσ.)	
Ταγκανίκα (*Αφρική)	35.100
Βαϊκάλη (Σιβηρία)	34.930
Νυάσσα (*Αφρική)	31.000
*Αρκτων (Καναδάς)	29.000
Δούλων (Καναδάς)	26.000
*Ερή (Ήνωμένοι Πολιτεῖαι)	25.000
Βίνιπεγκ (Καναδάς)	24.000
Βαλκάς (Σιβηρία)	20.000
*Οντάρτιο (Ήνωμένοι Πολι- τεῖαι)	18.750
Λαδόγα (Ρωσία)	18.130
Τσάδ (Σουδάν)	18.000
Μαρακαϊμπό (Βενεζουέλα)	16.800
*Ονέγα (Ρωσία)	9.500
Τιτικάκα (Ν. Ἀμερικ. 3.835 μ.)	8.330
Νικαράγουα (Κεντρική Ἀ- μερική)	7.700
*Αταμπάσκα (Καναδάς)	7.400
Γκάρδνερ (Νότιος Αὐστρα- λία)	7.400
*Άλμυρὰ λίμνη (Ήνωμέν. Πολιτεῖαι)	6.160
Τόρρεν (Νότιος Αὐστραλία)	6.150
*Άλβέρτου Νυάνζα	5.600
Βένερν (Σουηδία)	6.570
Τσικ Κούλ (Τουρκεστάν)	5.120
*Εβρη (Νότιος Αὐστραλία)	5.000
Μερού (*Ανατολική Ἀφρική)	4.500
*Άλβέρτου Ἐδουάρδου	3.900
Ούρμια (Περσία)	3.840
Κυανὴ λίμνη (Θιβέτ)	3.770
Βάν (*Αρμενία)	3.680
Πέιπους (*Εσθονία)	3.510
Βαγκουέολο (*Ανατολική Ἀ- φρική)	3.500
Βέπερν (Σουηδία)	1.960
Σάιμα (Φινλανδία)	1.760
Μαλάρεν (Σουηδία)	1.685
Νεκρά θάλασσα	915
Λέμαν (Γενεύης)	582
Σκόδρας (Γιουγκοσλαβ.)	355

°Οχρίδος (Μακεδονία)	270
Μαγλιόρε (Ίταλία)	212

**Τὰ ὑψηλότερα σημεῖα τῆς
ξηρᾶς**

(ὕψος εἰς μέτρα)

Εὐρώπη. Λευκὸν ὄρος (°Αλ- πεις)	4.810
°Ασία. Κορυφή °Εβερεστ (°Ι- μαλάϊα)	8.840
°Αφρική. Κίλιμα-Ντζάρων	5.893
Βόρειος °Αμερική. Κορυφή Μάκ-Κίνλεϋ. (Βραχῶδη ὄ- ρη. °Αλάσκα)	6.240
Νότιος °Αμερική. Κορυφή °Α- κόγκουα (Κορδιλλιέραι τῶν °Ανδεων)	7.040
Νέα Γουίνεα. °Όρος Βικτωρία	5.100
°Αυστραλία. Κορυφή Κισσοϋ- σκο	2.196
°Ὠκεανία. Μαούνα Κέα (Χαβαΐ)	4.210

**Σπουδαιότερα ἡφαιστεία
ἐνεργᾶ**

(ὕψος εἰς μέτρα)

Κοτοπάξι (Ίσημερινός)	5.943
Ποποκατεπέλτ (Μεξικόν)	5.452
Μαούνα λόα (Χαβαΐ)	4.170
Φουτσι-γιάμα (Ίαπωνία)	3.778
Σεμεροϋ (Ίάβα)	3.676
Αἴτνα (Σικελία)	3.274
Μεράπι (Ίάβα)	2.870
Μπαντάϊ Σάν (Ίαπωνία)	1.965
°Εκλα (Ίσλανδία)	1.560
°Όρος Πελέ (Μαρτινίκα)	1.350
Βεζούβιος (Ίταλία)	1.228
Στρόμπολι (Λιπάρνιοι Νῆσοι, Ίταλία)	926
Θήρα (Ἑλλάς)	127

1	2.50	3.	Μισοσιταπής 6,600 χλμ.
2	2870	5.	Νζίκος 6920
3			1.
4	1775	10.	Αματόπος 5,500 χλμ.
5	2552	6.	Γαγγ-τοδ-καγγ. 5,100 χλμ.
6	2035	9.	Γενιασείς 4,750 χλμ.
7	3690	2.	Αϊκούρ 4,700 χλμ.
8	2384	7.	Κόρρος 4,640 χλμ.
9			Λέννας 4,600 χλμ.
10	2092	8.	Μερόγγος 4,500 χλμ.
11	360	13.	Νίγηρ 4,160 χλμ.
12			Χοάγγ-Χο 4,150 χλμ.
13	1660	11.	3100 4. Λά-Πλάτας 3,900 χλμ.
14	1460	12.	Μακέντης 3,700 χλμ.
			Βολγας 3,690 χλμ.

14. Οι μεγαλύτεροι ποταμοί τῆς γῆς. Ἡ μάρη γραμμὴ δεικνύει τὸ μήκος εἰς χιλιόμετρα. τὸ δὲ γραμμωτὸν τμήμα τὴν κοίτην εἰς τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Μὲ τὸν ἀριθ. 1 καὶ 13 εἶναι τῆς Β. Ἀμερικῆς, 3 καὶ 12 Ν. Ἀμερικῆς, 4, 5, 6, 8, 9 καὶ 11 Ἀσίας, 2, 7 καὶ 10 Ἀφρικῆς καὶ 14 Εὐρώπης.

Άλλοι πλωτοί ποταμοί

(υΐχος εις χιλιόμετρα)

Οβις Σιβηρία.....	5.000
Άγιος Λαυρέντιος Καναδάς.	3.500
Μουρέης Αυστραλία	3.200
Κολοράδος Β. Άμερική	3.100
Ύοϋσκιν Β. Άμερικής	3.000
Δούναβις Εϋρώπη.....	3.000
Άγ. Φραγκίσκος Ν. Άμερ.	2.900
Βραμαπούτρας Ίνδική	2.900
Ίνδος Ίνδική	2.900
Ρίο Γκράντε Β. Άμερική	2.500
Νέλσων Β. Άμερική	2.800
Ζαμπέζης Άφρική	2.500
Ίραβάδης Ίνδοκίνα	2.400
Γάγγης Ίνδική	2.400

Κολομβίας Β. Άμερική	2.250
Όρενόκος Ν. Άμερική	2.200
Δνεΐπερος Ρωσία	1.930
Δουΐνας Ρωσία	1.600
Ρήνος Γερμανία	1.300
Έλβας Γερμανία	1.150
Ροδανός Γαλλία	800
Σηκουάνας Γαλλία	775
Πάδος Ίταλία	645
Έβρος Έλλάς	550
Τάμεσις Άγγλία	365
Άξιός Έλλάς	380
Στρυμών »	375
Νέστος »	275
Πηνειός »	210
Άχελϋός »	230

ΣΙΤΟΣ

ΚΡΙΘΗ

ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ

ΠΑΤΑΤΕΣ

ΚΑΚΑΟΝ.—Έτησια παραγωγή εις χιλιάδας τόννων.

ΑΚΤΑΙ
ΓΟΥΙΝΕΑΣ
80

ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ
45

ΒΡΑΖΙΛΙΑ
43

ΝΗΣΟΣ ΑΓΘΩΜΑ
35

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΟΜΙΝΙΚΟΥ
24

ΝΗΣΟΣ ΑΓ. ΤΡΙΑΣ
20

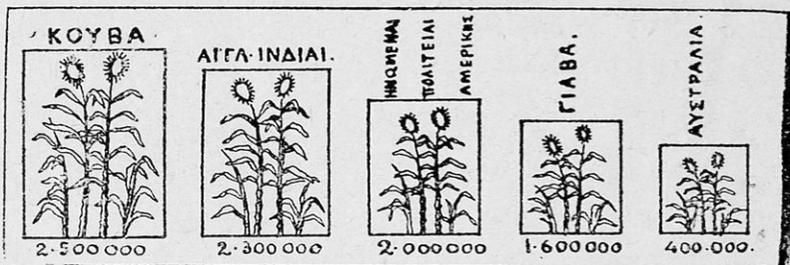

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ
15

ΖΑΧΑΡΙΣ ΑΠΟ ΖΑΧΑΡΟΚΑΛΑΜΟΝ

Έτησία παραγωγή εις τόνους.

Άλλαι χῶραι.—Νότιος Ἀμερική 400.000, Ἀγγλική Ἀφρική 400.000, Ἰαπωνία 300.000, Μεξικόν 170.000, Γαλλικαὶ ἀποικίαι 120.000, Κίνα 50.000.

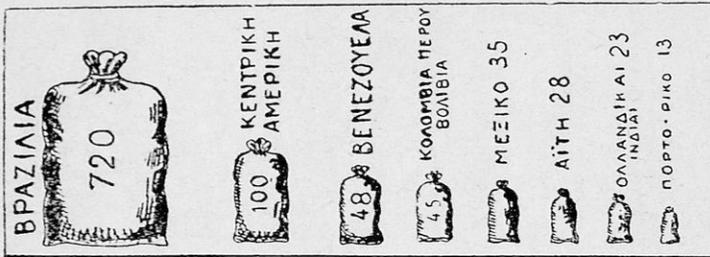
ΖΑΧΑΡΙΣ ΑΠΟ ΤΕΥΤΛΑ

Έτησία παραγωγή εις τόνους.

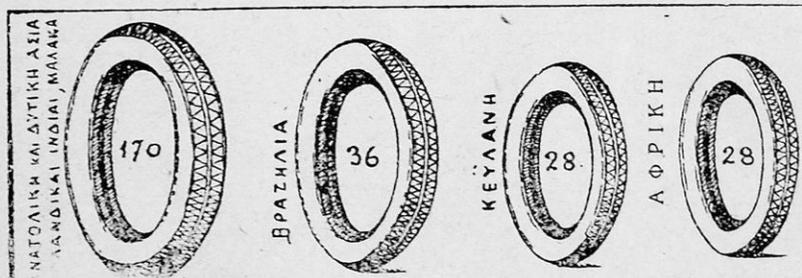

Άλλαι χῶραι.—Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι 500.000, Ἰταλία 350.000, Οὐγγαρία 260.000, Πολωνία 250.000, Ὀλλανδία 230.000, Βέλγιον 220.000, Ἰσπανία 180.000, Σουηδία 130.000, Δανία 110.000, Αὐστρία 70.000, Ρουμανία 60.000, Νοτιοσλαβία 30.000.

ΚΑΦΕΣ.—Έτησια παραγωγή εις χιλιάδας τόννων.

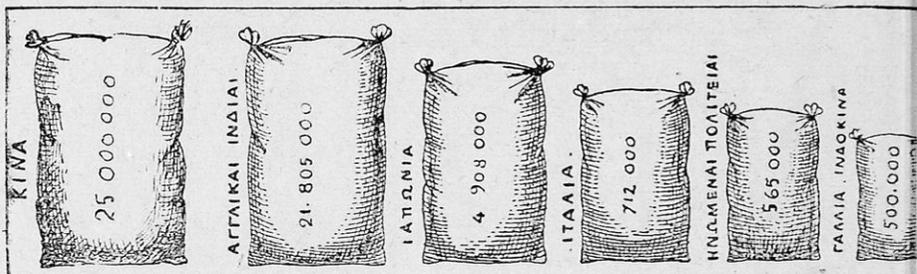

ΤΕΪ-ΟΝ.—Έτησια παραγωγή εις εκατομμύρια χιλιογράμμων.

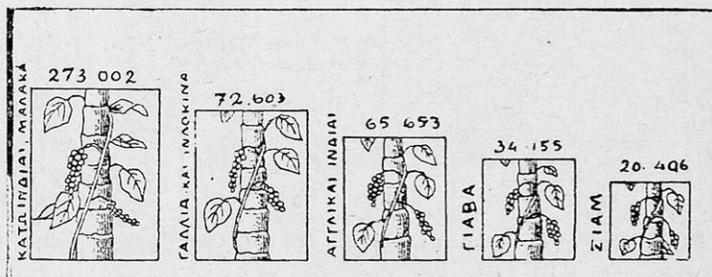
ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ.—Έτησια παραγωγή εις εκατομμύρια χιλιογράμμων.

ΟΡΥΖΑ.—Έτησία παραγωγή εις τόννους.

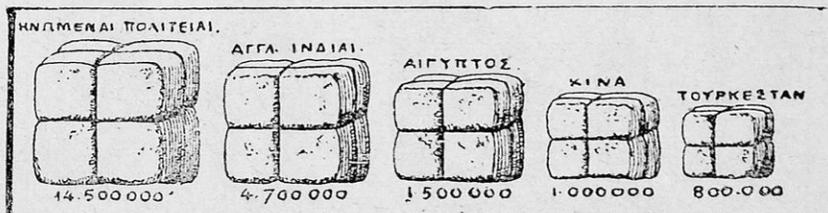

Άλλαι χώραι.—Σιάμ 450.000, Ίσπανία 200.000, Μεξικόν 18.000, Βραζιλία 7.000, Έλλάς 3.000.

ΠΙΠΕΡΙ.—Έτησία παραγωγή εις τόννους.

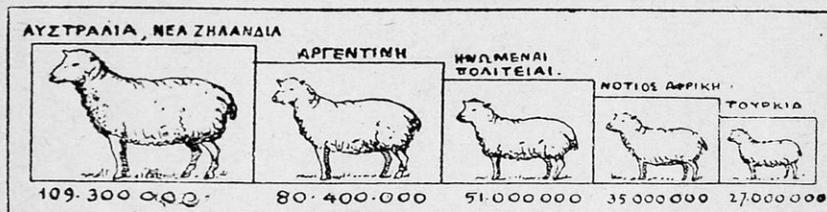

ΒΑΜΒΑΞ.—Έτησία παραγωγή εις δέματα (227 χιλιόγρ. τὸ δέμα).

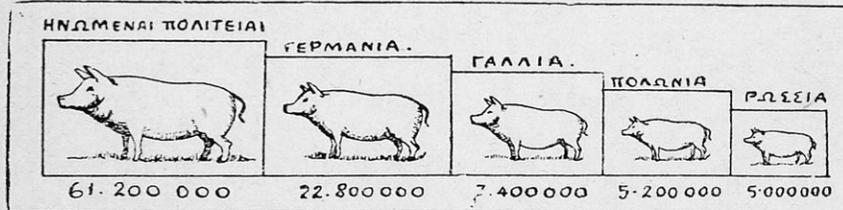

Άλλαι χώραι.—Βραζιλία 250.000, Ίαπωνία 200.000, Έλλάς 14. 000

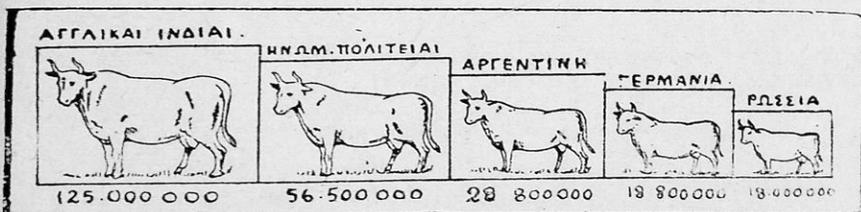
ΠΡΟΒΑΤΑ.—'Ετησία παραγωγή.

Ούραγουάη	26	έκατομ.	Νοτιοσλαβία	8	έκατομ.
Αγγλ. 'Ινδία	23	»	Βουλγαρία	8	»
Μεγ. Βρετανία	21	»	'Αλγέριον	7	»
Ρωσσία	18	»	Ούκρανία	7	»
Γαλλία	16	»	Γερμανία	6	»
'Ιταλία	11	»	'Ελλάς	3	»
Σιβηρία-Τουρκεστάν	10	»	Πορτογαλλία		
Ρουμανία	9	»			

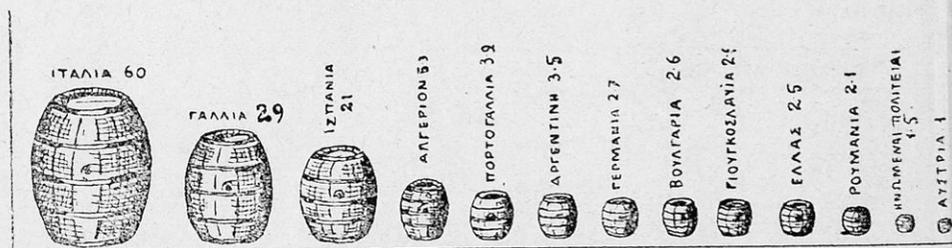
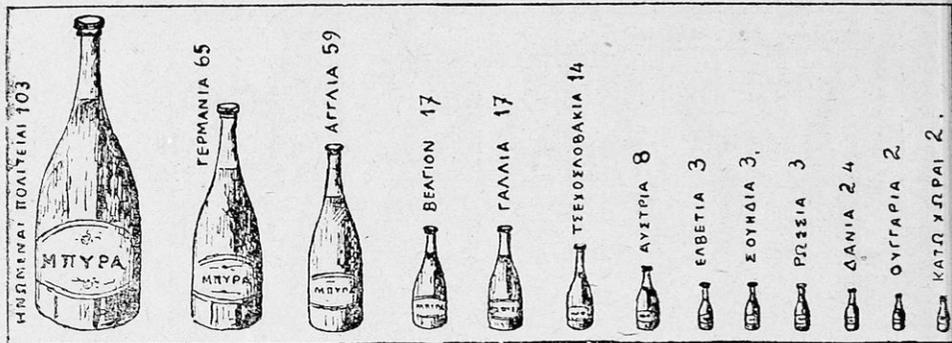
ΧΟΙΡΟΙ.—'Ετησία παραγωγή.

ΒΟΕΣ ΚΑΙ ΑΓΕΛΛΑΔΕΣ.—'Ετησία παραγωγή.

Γαλλία	15	έκατομ.	'Ιταλία	6	έκατομ.
Αυστραλία	13	»	Ρουμανία	5	»
'Αγγλία	11	»	Νοτιοσλαβία	4	»
Ούγγαρία	8	»	Τσεχοσλοβακία	4	»
Πολωνία	7	»	Δανία	3	»
Ούκρανία	7	»	Βουλγαρία	2	»
Σιβηρία	6	»	'Ελλάς	650	χιλιάδες
Καναδάς	6	»			

Μ Π Υ Ρ Α

ΟΙΝΟΣ.—Ετησία παραγωγή εις εκατομμύρια εκατολίτρων.

ΣΥΛΕΙΑ.—Ετησία παραγωγή εις εκατομμύρια κυβ. μέτρων. *Η παραγωγή λαός τής *Ελλάδος τὸ 1923 ἦτο 65 χιλ. κυβικά).

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ
37.000

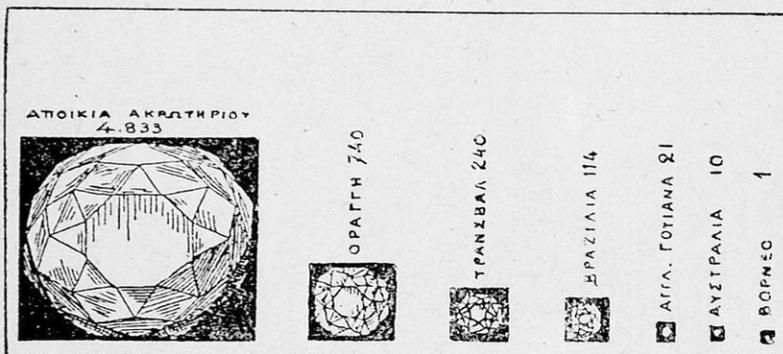
ΡΩΣΙΑ
12.000

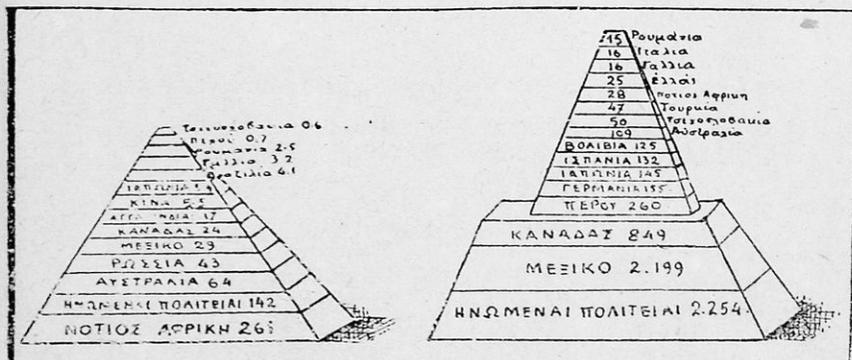
ΑΙ ΑΛΛΑΙ ΧΩΡΑΙ 14.000
 1) ΓΕΡΜΑΝΙΑ 2) ΚΑΝΑΔΑΣ 3) ΣΟΥΗΔΙΑ
 ΚΑΙ ΝΟΡΒΗΓΙΑ 4) ΚΙΝΑ ΚΑΙ ΙΑΠΩΝΙΑ
 5) ΓΑΛΛΙΑ 6) ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ 7) ΟΛΛΙ
 ΑΙ ΥΠΟΔΟΧΟΙ ΧΩΡΑΙ

ΓΙΑΝΘΟΡΑΚΕΣ.—Έτησια παραγωγή εις εκατομ. τόννων. "Άλλαι χώραι.—Βέλγιον 22, Ίαπωνία 22, Ούκρανία 18, Σάαρ (κοιλὰς) 17, Βρετανικαὶ Ἰνδία 16, Κίνα 10, Πολωνία 9, Ρωσία 7, Ούγγαρία 6, Ἰσπανία 4, Ρουμανία 3, Αὐστρία 3, Ὀλλανδία 2, Νοτιοσλαβία 2, Ἰταλία 0.7, Σουηδία 0,4, (Ἑλλάς 117.000 τόννους λιγνίτου).

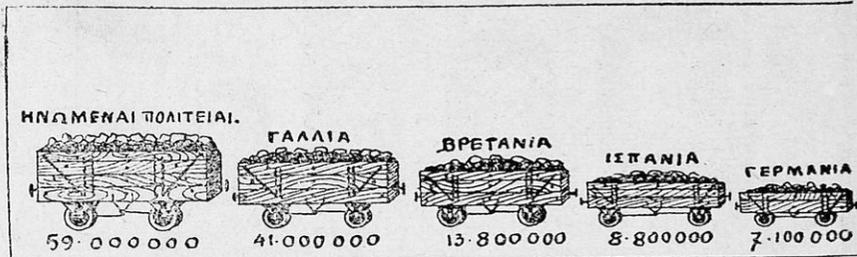

ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ.—Οἱ ἀριθμοὶ δεικνύουν τὴν ἄξιαν τῆς παραγωγῆς ἐνὸς ἔτους εις χιλιάδας λίρας Ἀγγλίας.

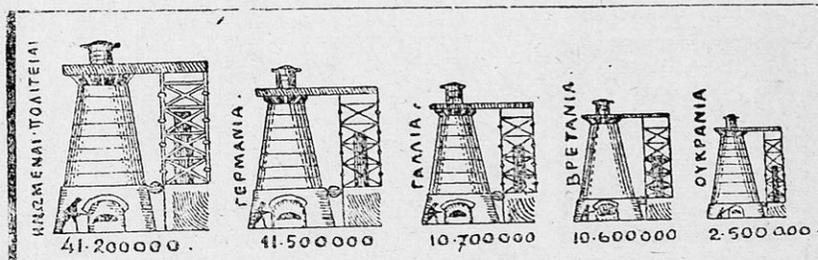
ΧΡΥΣΟΣ—ΑΡΓΥΡΟΣ.—Οἱ ἀριθμοὶ δεικνύουν τὴν ἔτησιαν παραγωγήν εις τόννους.

ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑ ΣΙΔΗΡΟΥΧΟΝ.—Έτησια παραγωγή εις τόνους.

Άλλαι χώραι.— Σουηδία 6.700.000, Ουκρανία 3.800.000, Αυστρία 2.000.000, Τσεχοσλοβακία 2.000.000, Ρωσία 1.600.000, Άλγέριον 1.200.000, Ιταλία 800.000, Έλλάς 600.000, Ρουμανία 400.000, Νοτιοσλαβία 200.000.

ΣΙΔΗΡΟΣ.—Έτησια παραγωγή εις τόνους.

Άλλαι χώραι.— Βέλγιον 2.300.000, Σάαρ (κοιλιάς) 1.400.000, Τσεχοσλοβακία 1.200.000, Ρωσία 1.200.000, Καναδάς 900.000, Αυστρία 700.000, Λουξεμβούργον 700.000, Πολωνία 500.000, Ιαπωνία 400.000, Ουγγαρία 400.000, Ιταλία 400.000.

ΧΑΛΥΨ (εις τόνους)

Ένωμ. Πολ. Άμερικής	20.000.000
Γερμανία	10.000.000
Άγγλία	6.000.000
Γαλλία	2.200.000
Ρωσία	1.500.000
Αυστρία	1.200.000
Βέλγιον	1.200.000
Καναδάς	400.000
Σουηδία	375.000
Ισπανία	250.000
Ιταλία	175.000

ΧΑΛΚΟΣ (εις τόνους)

Ένωμέν. Πολιτεΐαι	950.000
Χιλή	125.000
Ιαπωνία	95.000
Μεξικόν	77.000
Καναδάς	59.000
Ισπανία και Πορτογ.	50.000
Περου	49.000
Γερμανία	44.000
Αυστραλία και Ίνδον.	41.000
Βελγικόν Κογγό	22.000
Ρωσία	19.000
Άκρωτήριο (Άφρική)	12.000

ΜΟΛΥΒΔΟΣ (εις τόννους)

Ἠνωμένα Πολιτεῖαι	250.000
Ἰσπανία	175.000
Γερμανία	140.000
Αὐστραλία	140.000
Μεξικόν	60.000
Ἰταλία	25.000
Ἀγγλία	20.000
Ἑλλάς	18.000

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ (εις βαρέλ.250χλμ.)

Ἠνωμένα Πολιτεῖαι	350.000.000
Μεξικόν	65.000.000
Ρωσία	40.000.000
Ἵλλανδ. ἀνατ. Ἰνδ.	13.000.000
Ρουμανία	9.000.000
Τσεχοσλοβακία (Γαλ.)	4.500.000
Γερμανία	500.000

ΛΕΥΚΟΣ ΑΝΘΡΑΞ (δύναμις εις ἵππους). Ὀνομάζουσι λευκόν ἀνθρακα τὴν παραγωγὴν δυνάμεως ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς πτώσεως ὑδάτων.

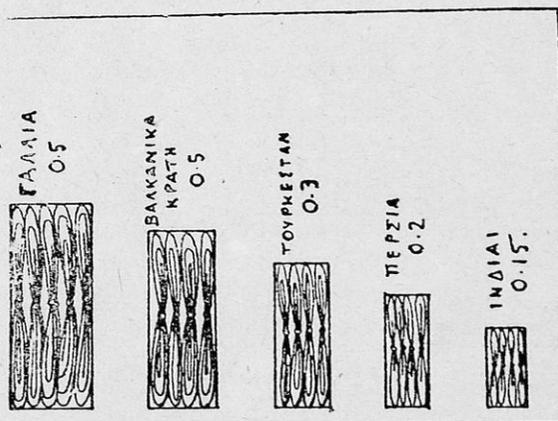
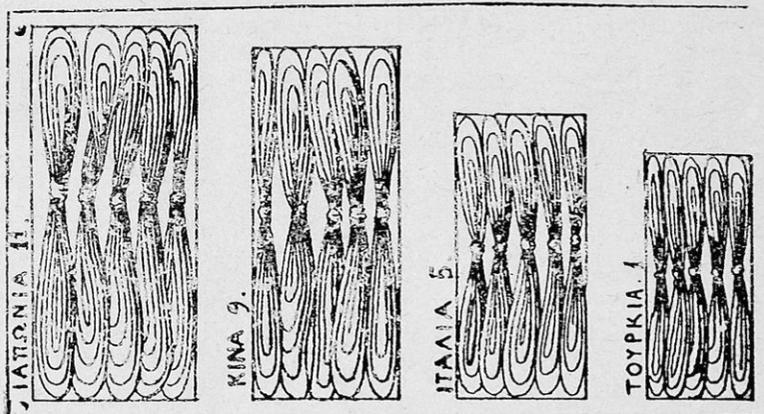
ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΣ (εις τόννους)

Χερσόνησος τῆς Μάλ.	50.000
Βολιβία	20.000
Ἵλλανδ. ἀν. Ἰνδίαι...	16.000
Αὐστραλία	6.000
Ἀγγλία	5.000
Σιάμ	4.000

Ἠνωμ. Πολ. Ἀμερικῆς	59.000.000
Καναδάς	19.000.000
Νορβηγία	8.500.000
Σουηδία	7.300.000
Γαλλία	6.400.000
Ἰταλία	6.000.000
Ἰσπανία	5.300.000
Φινλανδία	3.000.000
Ἑλβετία	1.900.000
Γερμανία	1.850.000
Ἀγγλία	1.000.000

ΚΑΠΝΟΣ.—Ἐτησία παραγωγὴ εις ἑκατομ. χιλιογράμ.

Ρωσία	35	Μεξικόν	15
Γερμανία	33	Ρουμανία	13
Κούβα	30	Ἀλγέριον	10
Ἑλλάς	28	Νοτιοσλαβία	8
Τουρκία	20	Ἰταλία	8
Γαλλία	20	Κίνα	8
Φιλιππῖναι	17		

ΜΕΤΑΞΑ.— Έτησία παραγωγή εις έκατομμύρια χιλιογράμμων (1 έκατομ. χιλιόγρ.=1000 τόννοι). (Έλλάς 150 τόννους σχεδόν).

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΑΙ

Εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγνώριζαν ὅλον τὸν κόσμον, ὅπως ἡμεῖς σήμερον. Τότε ἦσαν τελείως γνωστὰ μόνον ἡ νότιος καὶ ἡ μέση Εὐρώπη, τὸ βόρειον τμήμα τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς Ἀσίας.

Κατὰ τὸν μεσαῖωνα ὅμως, τὰ ταξίδια τῶν Ἀράβων εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Νορμανδῶν (Δανῶν, Νορβηγῶν) εἰς τὴν Ἰσλανδίαν καὶ Γροιλανδίαν, οἱ ὅποιοι, καθὼς πιστεύεται, ἔφθασαν καὶ εἰς τὴν νότιον Ἀμερικὴν, ἐπολλαπλασίασαν ἄρκετὰ τὰς γεωγραφικὰς γνώσεις τῶν τότε ἀνθρώπων.

Ι. Ἀνακαλύψεις νέων κόσμων

Ὁ Μάρκο Πόλο 1271—1295, βενετὸς τὴν καταγωγὴν, εἶναι ὁ πρῶτος εὐρωπαῖος, ποὺ ἐταξίδευσεν εἰς τὴν ξηρὰν διὰ τῆς Περσίας εἰς τὴν Μογγολίαν καὶ Κίναν. Ἐπειτα ἀφοῦ διέπλευσε τὴν Κινεζικὴν θάλασσαν, κατῆλθε πρὸς τὰ στενὰ τῆς Μαλάκας, ἐπλευσε γύρω εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὴν Μ. Ἀσίαν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Κανεὶς ἀμέσως δὲν ἔκαμε ὅ,τι ὁ Μάρκο Πόλο. Ἄλλ' ὅμως ὅσα αὐτὸς ἔγραψε διὰ τὸν ἐξάϊσιον αὐτὸν κόσμον, ὅπως ἔλεγε τὰς Ἰνδίας, ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Εὐρώπης καὶ ἠνάγκασαν πολλοὺς Ἰσπανοὺς καὶ Πορτογάλλους, δραστηρίους θαλασσινοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, νὰ ἐπιχειρήσουν τολμηρὰ ταξίδια. Πολὺν θάρρος ἔδωσεν εἰς τὰ μακρυνὰ αὐτὰ ταξίδια καὶ ἡ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀνακάλυψις τῆς ναυτικῆς πυξίδος ἀπὸ τὸν Τοσκανέλι, διότι μὲ αὐτὴν τὰ πλοῖα ὠδηγοῦντο πλέον ἀσφαλῶς εἰς οἵανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

Ὅλοι αὐτοὶ ἐζήτησαν νὰ εὕρουν θαλασσίαν ὁδὸν ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς μετὰξὺ Εὐρώπης—Ἰνδιῶν, διότι τότε θὰ ἐστοίχιζεν ὀλιγώτερον ἢ μεταφορὰ τῶν ἐμπορευμάτων, ἢ ὅποια ἐστοίχιζε παρά πολὺ μέσον Περσίας καὶ Ἀραβίας. Τοιοῦτοτρόπως :

Ὁ Βαρθολομαῖος Διάζ, 1486, Πορτογάλλος τὴν

καταγωγήν, ἔφθασε τὸ ἔτος 1486 εἰς τὸ νότιον ἄκρωτήριον τῆς Ἀφρικῆς, τὸ ὁποῖον ὠνόμασε τρικυμιῶδες. Τὸ ἄκρωτήριον αὐτὸ βραδύτερον ὠνομάσθη ἄκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Ὁ Βάσκο ντέ Γάμα, 1498, Πορτογάλλος καὶ αὐτός, ἀπὸ τὸ ἄκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ἔφθασεν εἰς τὰς Ἰνδίας. Μετὰ τινα ἔτη ἰδρύθη μέγα πορτογαλικὸν ἀποικιακὸν Κράτος ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον ἕως τὰς νήσους τῆς Σούνδης, καὶ ἡ Λισσαβὼν ἦτο κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου.

Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, 1492—1506. Γενουήσιος, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἰσπανίας, ἐσκέφθη μὲ τρόπον διάφορον ἀπὸ τοὺς ἄλλους θαλασσοπόρους. Πιστεύων εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Πτολεμαίου, ὅτι ἡ γῆ εἶναι στρογγύλη, ἔφαντάσθη, ὅτι ἂν ταξιδεύσῃ δυτικῶς θὰ συναντήσῃ τὰς Ἰνδίας συντομώτερον. Ἐπεισε περὶ τοῦ ὀρθοῦ τοῦ συλλογισμοῦ τούτου τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας καὶ ἀφοῦ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τρία πλοῖα μὲ ναύτας καὶ τροφὰς ἔφυγεν ἀπὸ τὸν λιμένα τοῦ Πάλου εἰς τὰς 2 Αὐγούστου 1492. Εἰς τὰς 12 Ὀκτωβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ἔφθασεν εἰς μίαν νῆσον τοῦ ἀρχιπελάγους Βαχάμα πλησίον τῆς χερσονήσου Φλωρίδος τῆς Β. Ἀμερικῆς. Τὴν νῆσον ὠνόμασε Σάν Σαλβαδὼρ (Ἄγ. Σωτήρα). Ἐπειτα ἀνεκάλυψε τὴν Κούβαν καὶ τὴν Αἰτήν. Ἐπειδὴ ὁμως ἐνόμισε πὼς εἶναι νῆσοι τῶν Ἰνδιῶν, ὅλαι αἱ νῆσοι τοῦ μέρους ἐκείνου ὠνομάσθησαν Ἰνδαίαι καὶ βραδύτερον Δυτικαὶ Ἰνδαίαι, διὰ τὰ διακρίνωσθαι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας τῆς Ἀσίας. Εἰς τὸ δεύτερον ταξιδίον του, 1493—1496, ἀνεκάλυψε τὰς νήσους Πόρτο—ΡΙκό καὶ Ζαμάικαν. Εἰς τὸ τρίτον ταξιδίον του, 1498—1500, τὰς χώρας εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὀρενόκου (Ν. Ἀμερικῆ). Εἰς τὸ τέταρτον ταξιδίον του, 1502—1504, ἀνεκάλυψε τὴ Μέσην Ἀμερικὴν. Οὕτω ἔσχηματίσθη ἡ πρώτη Ἰσπανικὴ ἀποικία τοῦ Νέου Κόσμου. Ἀπέθανε τὸ 1506 μὲ τὴν ιδέαν ὅτι ὁ κόσμος τὸν ὁποῖον ἀνεκάλυψε εἶναι οἱ Ἰνδαίαι.

Ὁ Ἀμέρικος Βεσπούκιος ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν, ἔφυγεν ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Πρασίνου ἄκρωτηρίου καὶ ἔφθασεν εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς σημερινῆς Βενεζουέλας, ἐτύπωσε χάρτας καὶ περιγραφὰς τοῦ Νέου Κόσμου καὶ ἔδωσεν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομά του.

Ὁ Μαγγελάνος, Πορτογάλλος καὶ αὐτός, ὅτε ἦτο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἰσπανίας ἀνεκάλυψε εἰς τὰ 1520 τὸ πρῶτον

τὰ νότια τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Λὰ Πλάτα μέρος τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Διῆλθε τὸν Πορθμόν, μεταξύ τῆς νοτίου ἄκρας τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη ἀπὸ αὐτὸν Μα γ ε λ λ ά ν ε ι ο ς . Διέπλευσε τὸν Μέγαν ὠκεανόν, ποὺ ἐπειδὴ τὸν εὔρεν ἡσυχον, τὸν ὠνόμασε Εἰρηνικόν. Ἐφθασεν εἰς τὰς νήσους Φιλιππίνας (1521) καὶ ἐκεῖ ἐφονεύθη εἰς ἓνα πόλεμον μὲ τοὺς ἀγρίους κατοίκους τῶν.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἦλθε ἡ κατάκτησις τοιουτοτρόπως μέχρι τοῦ 1532 ἔλη ἡ Ἀμερικὴ ἀπὸ τὴν Καλλιφορνίαν ἕως τὴν Γῆν τοῦ Πυρός ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου, ἐκτὸς τῆς Βενεζουέλας, ποὺ ἦτο Πορτογαλική.

Ὁ Ἰωάννης Καμπώ, 1497, ἀπὸ τὴν Βενετίαν, ἀφοῦ ἐταξίδευσεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ὅπως ὁ Κολόμβος δυτικά, διὰ νὰ μεταβῆ εἰς τὰς Ἰνδίας, ἐφθασεν εἰς τὴν Νέαν Γῆν (Νῆσος τῆς Β. Ἀμερικῆς).

Ὁ Ἀβελ Τασμάν, 1628, Ὀλλανδός, ἀνεκάλυψε τὴν Αὐστραλίαν. Ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν νῆσον Τασμανίαν καὶ τῆς ἔδωκε τὸ ὄνομά του. Κατόπιν ἀνεκάλυψε τὴν Νέαν Ζηλανδίαν καὶ Νέαν Γουινέαν.

Ὁ Ἰωάννης Κούκ, 1775, ἄγγλος πλοίαρχος, ἀνεκάλυψε τὴν Νέαν Καληδονίαν, τὰς νήσους Χαβάϊ καὶ κατέλαβε τὴν Αὐστραλίαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγγλίας.

II. Ἀνακαλύψεις πολικῶν χωρῶν.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἐξερευνηταὶ Νάνσεν 1895, καὶ Πῆρυ 1909, πλησιάζουν τὸν βόρειον πόλον καὶ οἱ Σάκλετον 1909, Ἀμοῦνδσεν 1911, καὶ Σκῳτ 1912, ἀνακαλύπτουν τὴν χώραν γύρω εἰς τὸν νότιον πόλον, τὴν ὁποῖαν ἀκόμη δὲν εἶχαν ἐξερευνηθεῖ.

III. Ἐξερευνήσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν Ἠπειρῶν.

Μετὰ τὸ ἔτος 1830 ἐσκέφθησαν νὰ εὔρουν ἀπὸ ποῦ πηγάζει ὁ Νεῖλος. Οἱ ἄγγλοι Σπῆκε καὶ Γκράν τὸ 1862 ἀνεκάλυψαν τὴν λίμνην Βικτωρίαν καὶ τὰς ἀπὸ αὐτὴν πηγὰς τοῦ Νεῖλου.

Ὁ Λίβιγγστον, ἰατρός ἄγγλος καὶ ἱεραπόστολος, τὸ 1874 ἐφυγεν ἀπὸ τὴν πόλιν Κεϋπτάουν — Ἀκρωτήριον (Ν. Ἀφρικῆς), διῆλθε τὴν ἔρημον Καλαχάρην, τὴν ἔρημον τῆς δίψης,

ὅπως τὴν ὠνόμαζον οἱ ἐντόπιοι, καὶ ἀνεκάλυψε τὸν ποταμὸν Ζαμπέζην. Εἰς τοὺς φημισμένους καταρράκτας τοῦ ποταμοῦ αὐτοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα τῆς τότε βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας. Εἰς δεύτερον ταξίδιον ἀνεκάλυψε τὴν λίμνην Νυάσσαν καὶ εἰς τρίτον τὴν Ταγκανίκαν. Ἐμελέτησε τὰς πηγὰς ἑνὸς μεγάλου ποταμοῦ, πού ἐνόμισε ὅτι ἦτο ὁ Νεῖλος. Ἀπέθανεν ἀπὸ πυρετοῦς τὸ 1876. Ὁ Λίβιγγστον ἐπειδὴ ἐγνώριζεν τὴν γλώσσαν τῶν ἀγρίων κατοίκων ἐφέρετο πρὸς αὐτοὺς μὲ γλυκύτητα. Τοὺς ἐθεράπευε καὶ τοὺς ὠδηγοῦσε, καὶ αὐτοὶ τὸν ἐσέβοντο πολὺ, τὸν συνώδευαν εἰς τὰ ταξιδιά του καὶ τὸν ἐφύλασσαν ἀπὸ τοὺς κινδύνους ὡς πιστοὶ στρατιῶται. Κατῶρθωσεν ὁ Λίβιγγστον ὥστε οἱ ἄγριοι αὐτοὶ νὰ ἀγαπήσουν καὶ νὰ δέχωνται εὐχαρίστως τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν. Τὸν συνώδευε ἡ σύζυγος καὶ τὰ παιδιὰ του εἰς τὰ ταξιδία.

Ὁ Στάνλεϋ, ἄγγλος καὶ αὐτὸς σπουδαῖος ἐξερευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς, συνεχίζει τὸ ἔργον τοῦ Λίβιγγστον· ἐξερεύνησε τὸν ποταμὸν Κόγγον ἀπὸ τὰς πηγὰς του, ἕως τὰς ἐκβολὰς του εἰς τὰ 1876—1877. Διῆλθε τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ δυτικὰ ἕως τὰ ἀνατολικά, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του τὰ παρθένα δάση μὲ τὰς τίγρεις των, τοὺς πυρετοὺς καὶ τοὺς ἀνθρωποφάγους. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Λίβιγγστον, ὁ Στάνλεϋ εἶχεν ἄφθονα μέσα, δηλαδὴ ἄγγλους στρατιώτας, τρόφιμα, φάρμακα, πολεμεφόδια καὶ πρὸς τοὺς ἀγρίους ἐντοπίους ἦλθεν εἰς φοβεροὺς πολέμους.

Τ Ε Λ Ο Σ

Τὰ τελευταία Βοηθητικά τοῦ Οἴκου Δημητράκου

1. Π. Παναγοπούλου τέως ἐπιθεωρ. Δημοτ. Σχολείων

1. Παλαιά Διαθήκη.....	8,50
2. Καινή Διαθήκη....	8,50
3. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.....	8,50
4. Κατήχησις καὶ Λειτουργία.....	8,50
5. Ἡρώτικοὶ Χρόνοι (.....) (.....).....	8,50
6. Ἱστορία Ἀρχαίας Ἑλλάδος (.....) (.....).....	8,50
7. Βυζαντινὴ Ἱστορία Εἰς τὰ.....	8,50
8. Νέα Ἱστορία Στ' τάξεως.....	8,50

2. Μιχ. Παπαμαύρου τέως Διευθυντοῦ Διδασκαλείου

9. Ἀριθμητικὰ Προβλήματα 2ας τάξεως.....	6,50
10. > > 3ης καὶ 4ης τάξ. (συνδιδασκομένων).....	9.—
11. > > 5ης καὶ 6ης τάξ. (.....).....	9.—

3. Μ. Παπαμαύρου—Π. Παναγοπούλου

12. Ζωολογία διὰ τὴν 3ην καὶ 4ην τάξιν.....	8,50
---	------

4. Δ. Δημητράκου ἐπιμελεία Δ. Τσαμασφύρου τέως Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου

13. Γεωγραφία 3ης καὶ 4ης τάξεως (ἀνὰ τὴν Πατρίδα μας)....	12.—
14. > > διὰ τὴν 3ην τάξιν.....	8,50
15. > > > 6ην τάξιν.....	8,50

5. Θ. Θεοδορίδου Δημοδιδασκάλου

16. Χημεία.....	6,50
17. Ὄργανολογία.....	6,50
18. Φυσικὴ Πειραματικὴ.....	8,50

6. Ἰωάν. Γεωργοπούλου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ

19. Χημεία πρὸς χρῆσιν τῶν δημοδιδασκάλων καὶ μαθητῶν.....	10.—
--	------